

Liceul Teoretic
„Anghel Saligny”
CERNAVODĂ

REVISTA EDUCAȚIONALĂ „DANUBIUS”

„Rădăcini în Lumină:
Rolul esențial al tradițiilor și obiceiurilor
în educația de azi a copilului de mâine.”



Ediția Iulie, 2026
ISSN: 3061 - 2977 ISSN-L: 3061 - 2977



FESTIVALUL „DANUBIUS”, Ediția a X-a, 2026 SIMPOZIONUL „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”



MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE
INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN CONSTANȚA

Liceul Teoretic „ANGHEL SALIGNY” Cernavoda

Str. A. Saligny nr.24, Cernavoda, cod 905200, jud. Constanța
Tel: 0241-237119; email: liceulteoretic_a.saligny@yahoo.com;

TEL : 0763660605

E_mail : festivaluldanubius@gmail.com

<https://www.ltascernavoda.ro/>

Concursul interjudețean de muzică, dans și artă vizuală „FESTIVALUL DANUBIUS” - ediția a X-a – 27-28 iunie 2026. Concurs de interpretare a cântecului popular, muzică ușoară și muzică instrumentală, dansuri populare și moderne, arte vizuale, simpozion

SIMPOZIONUL RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – Rolul esențial al tradițiilor și obiceiurilor în educația de azi a copilului de mâine”

Inclus în CALENDARUL PROIECTELOR DE EDUCAȚIE EXTRAȘCOLARĂ REGIONALE ȘI INTERJUDEȚENE CE SE DESFĂȘOARĂ, ÎN ROMÂNIA, ÎN ANUL ȘCOLAR 2025 – 2026, Pozitia 621 prevăzut conform Anexei nr. 3. Organizator: Liceul Teoretic “Anghel Saligny” Cernavodă

REVISTA EDUCAȚIONALĂ DANUBIUS

ISSN: 3061 - 2977

ISSN-L: 3061 -2977

COORDONATOR: Prof. Popa Adriana

REFERENȚI ȘTIINȚIFICI:

- Prof. Elena Menaef-Rădulescu, Inspector școlar pentru limba și literatura română ISJ Constanța
- Prof. Laura-Larisa Danilov, Inspector pentru învățământ primar ISJ Constanța
- Prof. Belu Cristina Izabela, Metodist învățământ primar ISJ Constanța

REDACTORI :

- prof. Costin Nina Cătălina, director Liceul Teoretic “Anghel Saligny” Cernavoda
- prof. Dinescu Ionuț, director adj. Liceul Teoretic “Anghel Saligny” Cernavoda
- prof. Popa Adriana, Liceul Teoretic “Anghel Saligny” Cernavoda
- prof. Marinescu Lucreția, Liceul Teoretic “Anghel Saligny” Cernavoda
- prof. Cotitu Iuliana, Liceul Teoretic “Anghel Saligny” Cernavoda

**AUTORII ARTICOLELOR ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE PENTRU
CONȚINUTUL MATERIALELOR PUBLICATE**

CUPRINS

I. FESTIVALUL „DANUBIUS”

1. **Popa Adriana** – FESTIVALUL INTERJUDEȚEAN „DANUBIUS” – EDIȚIA A X-A.
TRADIȚIE, EDUCAȚIE ȘI PERFORMANȚĂ ARTISTICĂ.....pag. 7

II. SIMPOZIONUL „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”

Secțiunea I: Articole

1. **Agi-Amet Dalila** – EVALUAREA ÎNȚĂLĂ – PUNCT DE PLECARE PENTRU ÎNVĂȚARE ȘI PENTRU VALORIFICAREA RĂDĂCINILOR.....pag. 15
2. **Avram Sara-Eva** – ROSTUL pag. 17
3. **Bacula Mariana** – ROLUL FUNDAMENTELOR MATEMATICE ÎN FORMAREA PROFILULUI INTELECTUAL AL ELEVULUI DE LICEUpag. 25
4. **Balota Maria-Laura** – DASCĂLII DIN SUFLETUL MEU – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ.....pag. 27
5. **Belu Cristina** – IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN EVOLUȚIA PROGRESULUI ȘCOLARpag. 29
6. **Burlacu Maria Mirela** – MEȘTEȘUGURI UITATE –PUNTE PENTRU VIITOARE CARIERE.....pag. 31
7. **Chimcinschi Vasile** – SIMPLITATE ȘI TRADIȚIE.....pag. 34
8. **Costin Bianca-Adriana** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ - CURAJUL DE A FI TU ÎNSUȚI.....pag. 35
9. **Costin Nina-Cătălina** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ - Educația prin empatie – împreună împotriva violenței.....pag. 37
10. **Cotitu Iuliana** – CUFĂRUL CU VALORI: CUM ADUCEM MAGIA TRADIȚIILOR POPULARE ÎN LUMEA MICILOR ȘCOLARI DIN CLASA I.....pag. 40
11. **Dinescu Ionuț** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – CREDINȚA ȘI TRADIȚIA CA REPERE PENTRU EDUCAȚIA COPILULUI CONTEMPORANpag. 43
12. **Floarea Luca** - FAMILIA ȘI ȘCOALA – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂpag. 47
13. **Geangu-Roncea Elena-Lavinia** – eTWINNING PROJECTS – AN EDUCATIONAL CONTEXT FOR PROMOTING TRADITIONS, CUSTOMS, AND INTERCULTURALITY AMONG PRIMARY SCHOOL STUDENTS.....pag. 49
14. **Herghilgiu Cristina** – PUTEREA TRADIȚIILOR ÎN EDUCAȚIA NOILOR GENERAȚII.....pag. 52
15. **Hriscoschi Alexandra** – ROLUL ȘCOLII ÎN PROMOVAREA TRADIȚIILOR ȘI A EDUCAȚIEI INTERCULTURALE.....pag. 54



16. **Iacob Ramona Laura** – ELEVII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL LICEAL – GÂNDURI, SENTIMENTE, CULOARE ȘI FORME PERCEPUTE ÎN PERIOADA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ, COLORÂND UN DESEN REALIZAT ÎN PROGRAMUL PAINTpag. 56
17. **Ilie Claudia** – SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ A TĂTARILOR DIN MEDGIDIA..pag.59
18. **Ion Marinela Carmen** – DOBROGEA – O LECȚIE VIE DESPRE TRADIȚIE ȘI IDENTITATEpag. 63
19. **Kovacs Delia-Daniela** – REFLECȚIILE GINEI ASUPRA DESENULUI „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”, REALIZAT ÎN PROGRAMUL PAINTpag. 66
20. **Lăzărescu Elena-Irina** – ÎNVĂȚĂTORUL - RĂDĂCINA PRIMILOR PAȘI SPRE LUMINĂ.....pag. 68
21. **Manea Roxana Camelia** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ: DESTINUL ȘI DĂINUIREA TRADIȚIILOR ROMÂNEȘTIpag. 70
22. **Marinescu Lucreția** – TRADIȚII ȘI OBICEIURI ROMANEȘTI — VALORI APLICATE IN ACTIVITAȚILE EXTRACURRICULARE ȘI LA ORELE DE CURS, LA CICLUL PRIMARpag. 72
23. **Mehmet Yilmaz** – ROOTS IN THE LIGHT – ERASMUS+, A BRIDGE BETWEEN TRADITION AND THE EDUCATION OF THE FUTURE.....pag. 75
24. **Menaef-Rădulescu Elena** – MITUL JERTFEI PENTRU CREAȚIE ÎN SPAȚIUL BALCANICpag. 78
25. **Mihalca Gela** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ: SINELE ȘI DEVENIREA PERSONALĂ.....pag. 82
26. **Mințoiu Verginia Anișoara** – ROLUL TRADIȚIILOR ÎN FORMAREA IDENTITĂȚII CULTURALE A PREȘCOLARILOR.....pag. 84
27. **Mircea Raluca Manuela** – PROIECT EDUCAȚIONAL “Șezătoare de primăvară- De la bunici la nepoți, întâlnire între generații”pag. 89
28. **Mocanu Alecsandra Ionela** – GASTRONOMIA ÎN COMUNITATEA TĂTARĂ.....pag. 92
29. **Mocanu Daniela** – WEAVING HERITAGE INTO MODERN CLASSROOMS.....pag. 95
30. **Moișanu Lucia** – TRADIȚIA, SPAȚIU DE ÎNVĂȚARE ȘI APARTENENȚĂ.....pag.98
31. **Moldovanu Elisabeta** – ROLUL ESENȚIAL AL TRADIȚIILOR ȘI OBICEIURILOR ÎN EDUCAȚIA DE AZI A COPILULUI DE MÂINEpag. 100
32. **Muntean Piroska** – TRADIȚIILE ROMÂNEȘTI – PUNTE ÎNTRE TRECUT ȘI VIITOR.....pag. 103
33. **Nicula Daria-Denisa-Florina** – CUVINTELE DARIEI DESPRE „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”, INSPIRATE DE UN DESEN REALIZAT ÎN PROGRAMUL PAINT.....pag. 105
34. **Onciul Elena Ștefania** – VALORILE COPIILOR -RĂDĂCINILE FAMILIEI...pag. 107



35. **Plugaru Rodica** – FAMILIA – LOCUL UNDE COPILUL PRINDE RĂDĂCINI.....pag. 115
36. **Popa Adriana** – RĂDĂCINI CARE CĂLĂTORESC DINCOLO DE GRANIȚE – EXPERIENȚA eTWINNING „INTERCULTURAL JOURNEY”pag. 118
37. **Pușcaș Nicolae** – TRADIȚIILE DIN IAZ, JUDEȚUL SĂLAJ – RĂDĂCINI CARE CRESC ODATĂ CU COPIII.....pag. 123
38. **Răduț Elena** – MOȘTENIREA DOBROGEANĂ: OBICEIURI, PORT ȘI MULTICULTURALITATE.....pag. 128
39. **Rezmiveș Maria** – GÂNDURI ÎMPĂRTĂȘITE.....pag. 131
40. **Spoitu Loredana** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – EDUCAȚIA CA PUNTE ÎNTRE TRADIȚIE ȘI VIITOR.....pag. 133
41. **Stafie Viorica** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – PATRIMONIUL CULTURAL CA RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ. EXEMPLE DE BUNE PRACTICI ÎN EDUCAȚIA ARTISTICĂ ȘI PROIECTELE eTWINNING.....pag. 135
42. **Strimbei Denisa** – TRADIȚIA NEPIERITOARE.....pag. 142
43. **Ștefănuță Simonica** – CALOIELE – DE LA OBICEIUL STRĂVECHI LA EXPERIENȚA EDUCATIVĂ A COPIILOR.....pag. 144
44. **Țîpa Beniamin-Joshua** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ.....pag. 148
45. **Vasiu Camelia-Claudia** – ACTIVITATE INTERDISCIPLINARĂ „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”.....pag. 149
46. **Vîlceanu Orelețchi Florentina Victoria** – OLTENIA DE SUB MUNTE - TRADIȚIE ȘI IDENTITATE.....pag. 155
47. **Vlad Flavia-Maria, Monea Florina** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ.....pag. 157

Secțiunea II: Proiecte educaționale, Studii de specialitate

48. **Burlacu Maria Mirela** – CHIMIA ÎN MEȘTEȘUGURILE TRADIȚIONALE ROMÂNEȘTI.....pag. 162
49. **Cotitu Iuliana** – COPILUL ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE. CUM PĂSTRĂM RĂDĂCINILE ÎNTR-O SOCIETATE DIGITALĂ?.....pag. 169
50. **Lefter Camelia** – DOBROGEA, LEAGĂNUL MEU - IDENTITATE LOCALĂ, PATRIMONIUL CULTURAL ȘI EDUCAȚIE PENTRU APARTENENȚĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR DOBROGEAN.....pag. 174
51. **Popa Adriana** – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – eTWINNING CA PUNTE ÎNTRE TRADIȚIE, INTERCULTURALITATE ȘI INOVAȚIE EDUCAȚIONALĂ - STUDIU COMPARATIV ASUPRA PROIECTELOR ETWINNING „INTERCULTURAL JOURNEY” ȘI „LET'S PLAY”.....pag. 180

**Concursul interjudețean de muzică, dans și
artă vizuală
„FESTIVALUL DANUBIUS”
- ediția a X-a – 27-28 iunie 2026-
An școlar 2025-2026**

**Inclus în CALENDARUL PROIECTELOR DE EDUCAȚIE
EXTRAȘCOLARĂ REGIONALE ȘI INTERJUDEȚENE CE SE
DESFĂȘOARĂ, ÎN ROMÂNIA, ÎN ANUL ȘCOLAR 2025 – 2026,
Pozitia 621 prevăzut conform Anexei nr. 3
Organizator: Liceul Teoretic “Anghel Saligny” Cernavodă**



FESTIVALUL INTERJUDEȚEAN „DANUBIUS” – EDIȚIA A X-A TRADIȚIE, EDUCAȚIE ȘI PERFORMANȚĂ ARTISTICĂ

Prof. Adriana Popa

Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă

Ajuns la cea de-a X-a ediție, Festivalul Interjudețean, cu participare națională și internațională, „Danubius”, organizat de Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă, și-a reconfirmat statutul de eveniment de referință în promovarea educației prin artă, a patrimoniului cultural și a excelenței artistice. Desfășurat în perioada 27–28 iunie 2026, festivalul a reunit copii și tineri din numeroase județe ale României și din Republica Moldova, oferindu-le oportunitatea de a-și valorifica talentul într-un cadru competitiv și festiv.

Cele două zile de concurs au adus pe scena festivalului peste 300 de participanți, în cadrul a peste 200 de momente artistice, desfășurate în secțiunile dedicate folclorului, muzicii ușoare românești, dansului modern, iar aproximativ 200 de elevi au participat indirect la secțiunile dedicate muzicii instrumentale și artelor vizuale. Diversitatea repertoriilor, autenticitatea interpretărilor și nivelul artistic al concurenților au demonstrat încă o dată rolul esențial al educației culturale în formarea tinerei generații.

Festivalul a promovat valorile autentice ale tradiției românești, punând în lumină frumusețea costumului popular, bogăția folclorului și creativitatea copiilor. În egală măsură, secțiunile dedicate muzicii și dansului modern au evidențiat preocuparea organizatorilor pentru echilibrul dintre respectul față de patrimoniu și deschiderea către expresia artistică contemporană.

Un moment aparte l-au constituit Galele Festivalului, care au reunit laureați ai edițiilor precedente, invitați speciali și membri ai juriului, oferind publicului recitaluri și momente artistice de înaltă ținută. Aceste momente au transformat festivitățile de premiere într-o autentică sărbătoare a artei și a performanței.

Calitatea competiției a fost garantată de un juriu alcătuit din profesioniști recunoscuți în domeniul muzicii, dansului și educației artistice, care au evaluat cu obiectivitate și responsabilitate prestațiile concurenților. Experiența și exigența membrilor juriului au contribuit la consolidarea prestigiului festivalului și la recunoașterea meritelor participanților.

Succesul ediției aniversare a fost posibil datorită implicării echipei de organizare, cadrelor didactice, voluntarilor, partenerilor instituționali, sponsorilor și colaboratorilor, care au susținut desfășurarea întregului eveniment. Contribuția fiecăruia a transformat Festivalul „Danubius” într-un spațiu al întâlnirii dintre educație, cultură și comunitate.

Ediția a X-a confirmă faptul că Festivalul Interjudețean „Danubius” este mai mult decât o competiție artistică. El reprezintă un proiect educațional complex, care încurajează performanța, creativitatea, colaborarea și respectul pentru identitatea culturală. Prin fiecare ediție, festivalul oferă copiilor oportunitatea de a se exprima, de a învăța unii de la alții și de a deveni ambasadori ai valorilor culturale românești.

Cu fiecare nouă ediție, „Danubius” își consolidează misiunea de a construi punți între generații, între tradiție și modernitate și între comunități, demonstrând că educația prin artă rămâne una dintre cele mai valoroase investiții în viitor.

Trofee Ediției a X-a

Folclor

MARELE TROFEU AL SECȚIUNII FOLCLOR

Dragomir Maria – București, profesor coordonator Ana Ramona Urjan

Turturică Alexandru – București, profesor coordonator Ana Ramona Urjan

Trofeul Secțiunii Muzică populară

Căldăraru George – București, profesor coordonator Ana Ramona Urjan

Trofeul Secțiunii Dans popular

Ansamblul „Mugurașii” – Cernavodă, instructor Mariana Mazilu)

Ritmuri moderne:

MARELE TROFEU AL SECȚIUNII RITMURI MODERNE

Ciupercă Larisa – Constanța, instructor Adriana Hoidrag)

Trofeul Secțiunii Muzică ușoară românească: Andrei David Cristian – Poarta Alba, profesor coordonator Cabuz Oana Roxana

Trofeul Secțiunii Dansuri moderne: Trupa Thumka Girls– Cernavodă, instructor Mariana Mazilu

Muzică instrumentală

Cucian Maria – București, profesor coordonator Maria Indricău

Drăghici Alexandra – Făgăraș, profesor coordonator Anca-Alexandra Lupuleț

Flueraș Alexandra Maria – Făgăraș, profesor coordonator Alexandra-Elena Stan-Axente

Ilinca Popescu –București, profesor coordonator Diana Antonescu

Mihăilă Anastasia-Maria – București, profesor coordonator Maria Indricău

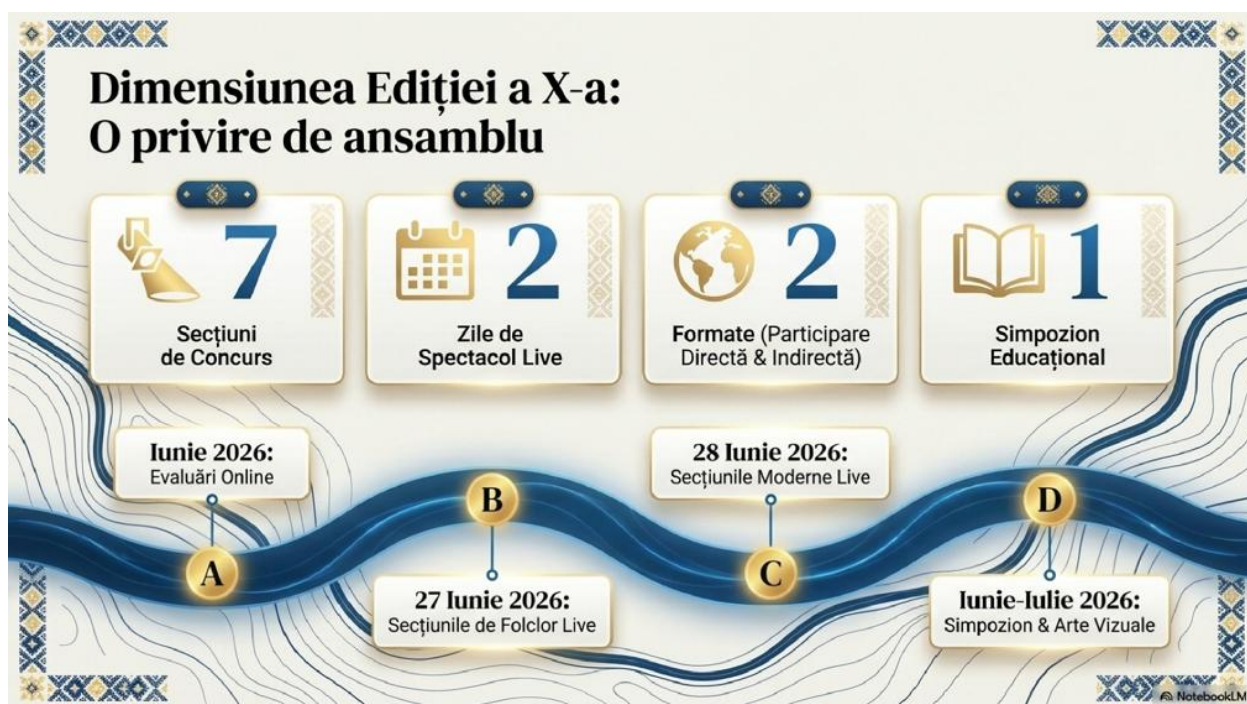
Stana Alexandru – București, profesor coordonator Maria Indricău

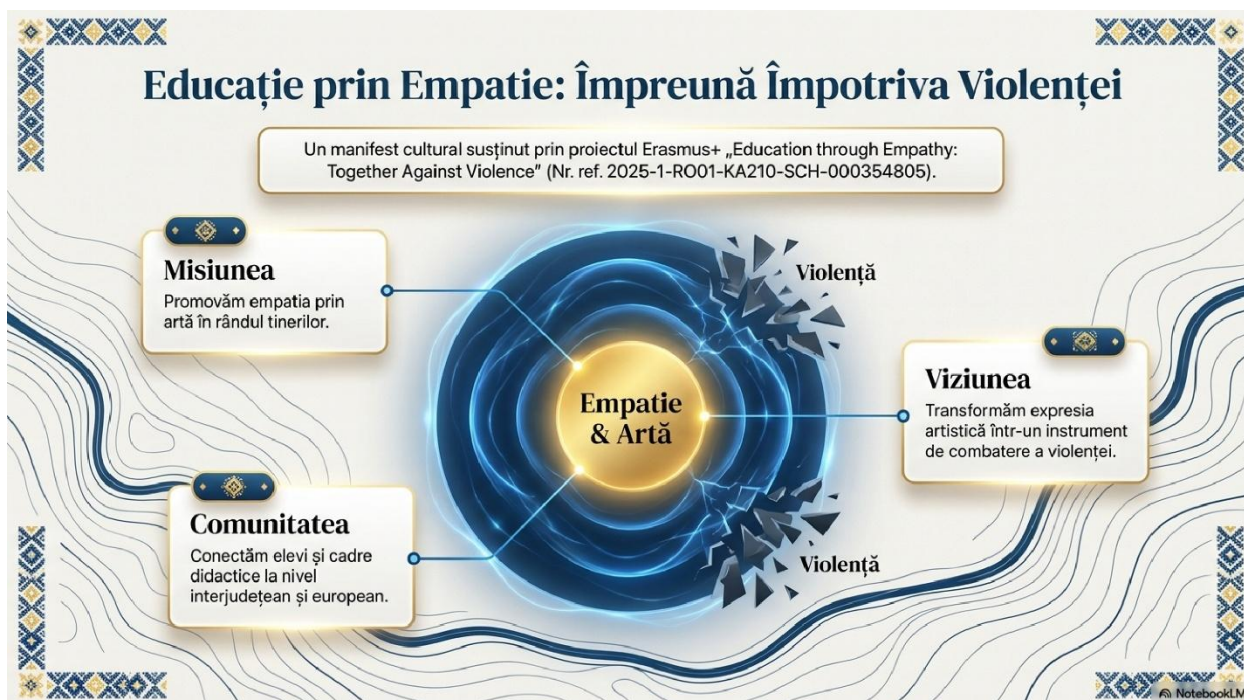
Toropoc Sophia Maria – București, profesor coordonator Lorena Dumitru

Arte vizuale

TROFEUL SECȚIUNII ARTE VIZUALE

Mitu Bianca Florina – Constanța,
profesor coordonator Mariana Bacula





28 Iunie: Ziua Ritmurilor Moderne (Participare Directă)

♦ Secțiunea II ♦

Dansuri Moderne sau Tematiche

Coregrafie și expresie scenică live.

♦ Secțiunea a IV-a ♦

Cântece - Muzică Ușoară Românească

Deschis pentru soliști individuali
și grupuri vocale.

NotebookLM

Scenele Digitale: Participare Indirectă Participare Indirectă și Flexibilă



♦ Secțiunea a V-a (Iunie 2026) ♦

Muzică Instrumentală

Participare indirectă. Performanțele sunt promovate și evaluate digital prin platforma oficială a festivalului.

♦ Secțiunea a VI-a (Iunie - Iulie 2026) ♦

Concurs de Arte Vizuale

Tematica oficială: „Copilărie îmbrăcată în ie”

Participare indirectă cu lucrări trimise
spre evaluare.

NotebookLM

Secțiunea VII: Fundamentul Academic

Simpozionul Educațional

„Rădăcini în Lumină: Rolul esențial al tradițiilor și obiceiurilor în educația de azi a copilului de mâine.”

Public Țintă:
Elevi și cadre didactice.

Format:
Participare indirectă
(Iunie - Iulie 2026).

Publicare Oficială:
Lucrările simpozionului vor fi publicate oficial în Revista Educațională „Danubius”.

NotebookLM

O mișcare europeană: Educație prin empatie

Festivalul Danubius este o inițiativă strategică susținută de programul Erasmus+. Nu căutăm doar performanță artistică, ci formarea unor caractere puternice.

Proiectul Erasmus+ „Education through Empathy: Together Against Violence”
(nr. ref. 2025-1-R001-KA210-SCH-000354805)
Transformăm scena și pânza în instrumente pentru prevenirea violenței și construirea unei comunități unite.

Secțiunea VII: Fundamentul Academic

SIMPOZIONUL EDUCAȚIONAL

„Rădăcini în Lumină:

Rolul esențial al tradițiilor și obiceiurilor
în educația de azi a copilului de mâine.”



Public Țintă:

Elevi și cadre
didactice.

Format:

Participare
indirectă
(iunie - iulie 2026).

Publicare Oficială:

Lucrările simpozionului
vor fi publicate oficial în
Revista Educațională
„Danubius”.

Valorificăm tradiția pentru a construi viitorul educației.



FESTIVALUL DANUBIUS
Ediția a X-a, Iunie 2026
CERNAVODĂ



SECȚIUNEA I - ARTICOLE

EVALUAREA ÎNȚĂLĂ – PUNCT DE PLECARĂ PENTRU ÎNȚĂTARE ȘI PENTRU VALORIFICAREA RĂDĂCINILOR

Prof. Agi-Amet Dalila

Liceul Teoretic Murfatlar, loc Murfatlar, jud. Constanța

Evaluarea inițială reprezintă procesul prin care profesorii colectează informații despre nivelul de cunoștințe, abilități, competențe și atitudini ale elevilor la începutul unui ciclu de învățământ, semestru sau capitol de studiu. Aceasta permite stabilirea punctului de plecare și adaptarea procesului educațional la nevoile fiecărui elev sau grup de elevi.

În perspectiva temei „Rădăcini în lumină”, evaluarea inițială poate avea și o dimensiune culturală și formativă. Copilul nu vine la școală fără un bagaj de experiențe, ci aduce cu sine povești, obiceiuri, valori, amintiri și tradiții preluate din familie și din comunitatea în care trăiește. Identificarea acestor „rădăcini” îi oferă profesorului posibilitatea de a construi învățarea pornind de la ceea ce este familiar și valoros pentru copil. Întrebările despre tradiții, sărbători, ocupații ale familiei, obiceiuri locale sau povești transmise de bunici pot deveni instrumente simple de cunoaștere a elevului și, în același timp, puncte de plecare pentru activități educative relevante.

Scopurile evaluării inițiale

1. **Diagnosticul cunoștințelor existente:** Identificarea nivelului inițial al elevilor, pentru a vedea ce știu deja despre subiectul ce urmează să fie predat.
2. **Planificarea activităților educaționale:** Ajustarea planului didactic în funcție de nivelul și ritmul elevilor.
3. **Detectarea lacunelor:** Identificarea eventualelor goluri în cunoștințe care ar putea afecta procesul de învățământ.
4. **Motivarea elevilor:** Crearea unui context educațional relevant, bazat pe ceea ce elevii știu deja și pe experiențele lor personale și culturale.

Metode de evaluare inițială

5. Teste diagnostice

Testele diagnostice sunt utilizate pentru a evalua nivelul de cunoștințe și abilități într-un mod structurat. Ele pot include itemi obiectivi (alegere multiplă, completare) și subiectivi (eseuri scurte, rezolvări de probleme).

6. Chestionare

Chestionarele oferă informații despre preferințele, interesele și stilurile de învățare ale

elevilor. În contextul păstrării identității culturale, acestea pot conține întrebări referitoare la tradițiile familiei, sărbători, obiceiuri sau elemente ale patrimoniului local cunoscute de copii.

7. Observație sistematică

Profesorul observă comportamentul elevilor în activitățile desfășurate la clasă, notând aspecte legate de participare, colaborare și inițiativă.

8. Interviu sau discuții

Interviurile individuale sau de grup oferă informații despre nivelul de încredere al elevilor și despre problemele sau dificultățile cu care se confruntă. În același timp, dialogul liber poate scoate la lumină povești și experiențe familiale care constituie adevărate repere identitare.

9. Analiza produselor activității elevilor

Profesorul poate analiza caietele, proiectele sau alte lucrări realizate de elevi anterior, pentru a avea o imagine asupra competențelor lor.

Avantajele evaluării inițiale

- Personalizarea procesului de învățământ.
- Identificarea punctelor forte și a slăbiciunilor elevilor.
- Creșterea eficienței predării prin adaptarea metodelor didactice.
- Facilitarea stabilirii unor obiective realiste și relevante.
- Valorificarea experiențelor de viață și a patrimoniului cultural apropiat elevului.

Limitele evaluării inițiale

- Subiectivitatea interpretării rezultatelor, în cazul unor metode precum observația sau interviurile.
- Posibila rezistență a elevilor la teste sau chestionare, mai ales dacă nu înțeleg scopul acestora.
- Consumul de timp necesar pentru aplicarea și analiza diverselor instrumente de evaluare.

Concluzie

Evaluarea inițială joacă un rol esențial în procesul educațional, asigurând o bază solidă pentru planificarea și desfășurarea activităților didactice. Prin utilizarea unor metode variate și adaptate contextului educațional, aceasta contribuie la crearea unui mediu de învățare centrat pe elev, favorizând progresul și dezvoltarea acestuia.

Privită prin prisma temei „**Rădăcini în lumină**”, evaluarea inițială devine mai mult decât un instrument de măsurare a cunoștințelor. Ea poate fi un prim pas spre descoperirea identității copilului și spre valorificarea legăturii dintre familie, școală și comunitate. Cunoscând rădăcinile elevilor, profesorul poate construi experiențe de învățare care să transforme tradiția într-o resursă vie, capabilă să lumineze prezentul și să ofere repere pentru viitor.

ROSTUL

Prof. Avram Sara-Eva

Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavoda, jud. Constanța

Introducere

Există o întrebare pe care educația o poartă cu sine de mii de ani și la care fiecare generație încearcă să răspundă: cum se formează un om? Nu cum se transmite informația, nu cum se obțin rezultate școlare și nici cum se măsoară performanța, ci cum ia naștere acea ființă capabilă să gândească liber, să discearnă între bine și rău, să iubească, să creeze, să își asume responsabilitatea propriilor alegeri și, mai ales, să lase lumea puțin mai bună decât a găsit-o.

În jurul acestei întrebări gravitează întreaga istorie a educației. Fiecare reformă, fiecare teorie pedagogică, fiecare generație de profesori și fiecare familie au încercat, conștient sau nu, să găsească drumul către un răspuns universal valabil. Au schimbat manuale, alteori metode, programe sau tehnologii. Au construit școli, au inventat instrumente și au redefinit competențe. Și totuși, dincolo de toate aceste transformări, esența educației a rămas aceeași: formarea omului.

Astăzi trăim într-o epocă în care informația circulă cu o viteză fără precedent, iar inteligența artificială poate răspunde în câteva secunde la întrebări care altădată necesitau ani de studiu. Copiii au acces la mai multe date decât au avut vreodată generațiile anterioare. Paradoxal, accesul la informație nu garantează înțelepciunea, după cum acumularea de cunoștințe nu garantează caracterul. Putem construi minți strălucite și, în același timp, suflete dezorientate. Putem pregăti elevi pentru examene și îi putem pierde în fața vieții.

Această realitate obligă educația să își redescopere sensul profund. Școala nu poate concura cu viteza internetului și nici nu ar trebui să încerce. Rolul ei nu este să fie cel mai mare depozit de informații, ci locul în care copilul învață să înțeleagă ce merită păstrat din multitudinea de informații, ce este adevărat, ce este valoros și, mai ales, cine dorește să devină.

Poate că una dintre cele mai potrivite imagini pentru a înțelege acest proces este aceea a unui copac. Nimeni nu admiră rădăcinile unui stejar. Ele rămân ascunse privirii, în tăcerea pământului. Totuși, tocmai ceea ce nu se vede susține ceea ce impresionează. Trunchiul puternic, ramurile întinse și coroana bogată nu sunt decât expresia unei lumi nevăzute, dezvoltate în adâncime. Cu cât rădăcinile sunt mai puternice, cu atât copacul poate urca mai sus spre lumină și poate rezista mai bine furtunilor.

Niciun caracter nu se construiește în momentul succesului, ci cu mult înainte ca succesul să apară. Nicio conștiință nu se formează într-o singură lecție și niciun destin nu se schimbă printr-



un singur examen. Adevărata educație se construiește încet, asemenea rădăcinilor care înaintează în tăcere prin pământ, fără aplauze și fără rezultate imediate. Ea se naște din mii de gesturi aparent neînsemnate: dintr-o poveste spusă înainte de culcare, dintr-un profesor care a avut răbdare să explice încă o dată, dintr-o încurajare primită într-un moment de nesiguranță, dintr-o regulă respectată chiar și atunci când nimeni nu privea.

Educația autentică nu produce miracole peste noapte. Ea cultivă răbdător ceea ce va deveni, peste ani, identitatea unei persoane. Iar aceasta este poate cea mai mare provocare a profesiei didactice: profesorul seamănă într-un anotimp din care, de multe ori, nu va apuca să culeagă roadele.

Există o diferență esențială între a instrui și a educa. Instruirea transmite informații. Educația formează criterii. Instruirea dezvoltă competențe. Educația modelează conștiințe. Instruirea îl învață pe copil să răspundă corect la întrebările lumii. Educația îl învață să își pună întrebările potrivite despre sine și despre sensul existenței sale. Din această perspectivă, educația poate fi înțeleasă ca întâlnirea dintre două forțe fundamentale: rădăcinile, care oferă stabilitate și identitate, și lumina, care face posibilă dezvoltarea. Fără rădăcini, omul se pierde. Fără lumină, nu crește. Între aceste două dimensiuni se desfășoară întreaga aventură a devenirii umane. Educația nu răspunde doar la întrebarea „Ce trebuie să știe un copil?”, ci la întrebarea „Ce fel de om va deveni?”.

Dacă educația omului este asemenea unui arbore, atunci prima întrebare pe care educația trebuie să și-o pună nu este cât de înalt va crește, ci cât de adânc vor coborî rădăcinile sale. Într-o societate obsedată de rezultate rapide, de performanțe cuantificabile și de succes imediat, există tentația de a măsura educația după ceea ce se vede: note, diplome, premii, clasamente, statistici. Însă ceea ce se vede este întotdeauna doar coroana. Adevărata forță se construiește în adâncime.

Orice copil vine pe lume asemenea unei semințe. În el există deja posibilitatea de a deveni. Dar posibilitatea nu este destin. Între ceea ce este și ceea ce poate deveni se află educația.

Prima lecție pe care o primește un copil nu este predată într-o sală de clasă. Ea începe înainte ca acesta să înțeleagă sensul cuvintelor. În privirea mamei care îl liniștește. În mâna tatălui care îl ridică atunci când cade. În vocea bunicilor care îi spun povești despre oameni pe care nu i-a cunoscut niciodată, dar care, fără să știe, îi vor modela identitatea. În felul în care adulții își cer iertare, își respectă promisiunile, își tratează semenii sau își asumă greșelile. Copiii învață lumea înainte de a învăța alfabetul. De aceea, rădăcinile educației nu sunt lecțiile. Sunt relațiile.

Mult timp s-a crezut că educația începe atunci când copilul pășește în școală. Astăzi știm că școala întâlnește un om deja aflat în formare. El vine cu un limbaj, cu o imagine despre sine, cu o anumită încredere în oameni, cu frici, cu speranțe, cu modele și cu răni. Profesorul nu începe construcția de la zero. El continuă o poveste începută cu mult înainte. Familia nu este un partener al școlii. Este fundamentul pe care școala își poate construi întreaga lucrare. În familie copilul învață primul adevăr despre lume: dacă lumea este un loc sigur sau unul ostil. Dacă merită să ai

încredere în oameni sau trebuie să te aperi de ei. Dacă greșeala este o rușine sau o oportunitate de a învăța. Dacă iubirea trebuie câștigată prin performanță sau este oferită necondiționat. Aceste răspunsuri nu sunt predate, sunt trăite. Educația nu poate fi redusă la curriculum.

Rădăcinile nu înseamnă doar familie. Ele înseamnă limba în care copilul rostește pentru prima dată cuvântul „mamă”. Înseamnă cântecele pe care le aude fără să le înțeleagă pe deplin. Înseamnă sărbătorile în jurul cărora familia se adună an de an. Înseamnă poveștile locului în care s-a născut, memoria comunității din care face parte și valorile care au supraviețuit generațiilor. Un copil fără rădăcini culturale este asemenea unui arbore transplantat mereu în alt pământ. Poate supraviețui, dar îi va fi greu să înflorească.

Într-o lume globalizată, în care granițele devin tot mai permeabile, iar identitățile par din ce în ce mai fluide, educația are o responsabilitate delicată: să deschidă copilul către universal fără să îl desprindă de particular. Să îl învețe să respecte alte culturi fără să își disprețuiască propria cultură. Să vorbească limbi străine fără să își sărăcească limba maternă. Să privească spre lume fără să uite locul din care a plecat. Rădăcinile nu limitează libertatea, dimpotrivă, ele o fac posibilă. Doar un arbore bine înrădăcinat își poate întinde ramurile spre cer fără teama că va fi doborât de primul vânt. Tot astfel, numai omul care știe cine este poate avea curajul să descopere ceea ce încă nu cunoaște.

Aici apare una dintre cele mai mari confuzii ale educației contemporane. Vorbim adesea despre dezvoltarea competențelor, dar uităm că orice competență este folosită de un om. Iar omul nu este definit doar de ceea ce știe să facă, ci și de ceea ce consideră că merită făcut. Inteligența fără valori poate deveni manipulare. Creativitatea fără caracter poate deveni distrugere. Puterea fără responsabilitate poate deveni abuz. Istoria omenirii oferă suficiente exemple de oameni extrem de instruiți care au folosit cunoașterea împotriva vieții. Nu lipsa inteligenței produce cele mai mari tragedii ale lumii, ci lipsa conștiinței. Adevărata întrebare a educației nu este doar „Ce trebuie să știe copilul?”, ci „Ce îl va împiedica să folosească ceea ce știe împotriva celorlalți?”. Răspunsul se află în rădăcini.

Valorile nu sunt simple concepte morale afișate pe pereții școlii. Ele sunt structura invizibilă care organizează întreaga viață interioară a omului. Respectul, adevărul, responsabilitatea, compasiunea, dreptatea sau demnitatea nu pot fi memorate pentru un test. Ele trebuie exersate până devin reflex. Aici începe adevărata muncă a educatorului. Profesorul nu modelează doar minți, modelează criterii. Aceasta este partea invizibilă a educației. Și, tocmai pentru că este invizibilă, este adesea trecută cu vederea.

Un copac poate avea rădăcini adânci și totuși să nu crească dacă este condamnat la întuneric. Pământul îi poate oferi hrană, însă numai lumina îi poate arăta direcția. Între stabilitate și devenire există o diferență esențială: rădăcinile îl țin ancorat, lumina îl cheamă să se înalțe.

Educația este lumina care nu îl desprinde pe om de rădăcinile sale, ci îi arată cum să crească fără să le uite.

Prea des confundăm lumina cu informația. Dar informația este doar materia primă a cunoașterii. Lumina apare abia atunci când informația capătă sens. Un copil poate memora formule fără să înțeleagă frumusețea matematicii. Poate reproduce definiții fără să înțeleagă lumea pe care acestea încearcă să o explice. Poate obține rezultate remarcabile și, cu toate acestea, să nu descopere niciodată bucuria autentică a învățării. Există o diferență profundă între a învăța pentru un examen și a învăța pentru a înțelege lumea. Prima motivație dispăre imediat după evaluare, a doua durează o viață.

De aceea, adevărata lumină a educației nu constă în răspunsurile pe care profesorul le oferă, ci în întrebările pe care reușește să le trezească. Un profesor extraordinar nu este acela care răspunde tuturor întrebărilor, ci acela care îl face pe copil să plece acasă cu o întrebare nouă.

Curiozitatea este prima rază de lumină. Ea transformă obligația în dorință și înlocuiește teama de greșeală cu plăcerea descoperirii. Fiecare copil se naște curios. Întrebările lui sunt încercări de a pune ordine într-o lume pe care abia începe să o cunoască. Din păcate, uneori școala răspunde atât de repede încât uită să păstreze vie întrebarea. Adevărata lumină nu orbește. Ea luminează suficient cât să vezi următorul pas și, în același timp, îți amintește că dincolo de ceea ce cunoști există întotdeauna ceva ce merită descoperit. În acest sens, educația este un exercițiu de smerenie intelectuală. Cu cât omul învață mai mult, cu atât înțelege mai limpede cât de vast este ceea ce încă nu știe.

Profesorul nu are misiunea de a umple un gol, ci de a deschide un drum. Fiecare lecție autentică este o invitație. O invitație de a observa, de a pune sub semnul întrebării, de a compara, de a reflecta și de a construi propriile concluzii. Copilul nu este un recipient în care turnăm informații, ci un constructor al propriei cunoașteri. Înțelegerea nu poate fi predată; ea trebuie construită din interior.

În acest context se produce una dintre cele mai importante transformări ale educației moderne. Timp de secole, profesorul a fost perceput ca sursa exclusivă a adevărului. Astăzi, într-o lume în care orice informație poate fi găsită în câteva secunde, adevărata autoritate a profesorului nu mai vine din faptul că știe mai multe, ci din faptul că îl învață pe copil cum să gândească.

Un om care gândește critic nu este ușor manipulat. El nu acceptă orice afirmație doar pentru că este repetată de mulți. Nu confundă popularitatea cu adevărul și nici zgomotul cu argumentul. El caută dovezi, compară perspective, își revizuieste convingerile atunci când realitatea o cere și are curajul de a spune „nu știu” înainte de a pretinde că știe. Într-o epocă dominată de exces informațional, aceasta este una dintre cele mai importante forme de alfabetizare.

Cunoașterea și caracterul nu sunt două drumuri paralele. Ele trebuie să înainteze împreună. Atunci când una o depășește pe cealaltă, apare dezechilibrul. O societate poate deveni foarte avansată tehnologic și, în același timp, foarte săracă moral. Poate comunica instantaneu cu orice

colț al planetei și, totuși, să nu mai știe să poarte un dialog autentic. Poate construi mașini inteligente și, în același timp, să uite cum se cultivă bunătatea. Aici se vede diferența dintre instruire și educație.

Toate aceste reflecții despre rădăcini și lumină ar rămâne simple exerciții intelectuale dacă am uita un adevăr esențial: educația nu există pentru sisteme, pentru programe școlare sau pentru statistici. Ea există pentru copil. Aici apare cea mai mare responsabilitate a profesiei didactice.

În fiecare dimineață, când ușa unei clase se deschide, nu intră douăzeci sau treizeci de elevi. Intră douăzeci sau treizeci de istorii diferite. Un copil care a fost îmbrățișat înainte să plece spre școală și altul care a plecat fără ca cineva să-l privească în ochi. Un copil care citește cu plăcere și altul care încă se luptă cu literele. Unul care râde zgomotos pentru că este fericit și altul care râde la fel de zgomotos pentru a ascunde ceea ce îl doare.

Catalogul îi așază în ordine alfabetică. În spatele fiecărui nume există o lume pe care profesorul nu o vede întotdeauna. Există nopți nedormite, despărțiri, bucurii, lipsuri, vise, întrebări, frici și speranțe. Copilul nu lasă toate acestea la ușa școlii. Le aduce cu el, chiar dacă nu le rostește niciodată.

De aceea, prima datorie a educatorului nu este să predea.

Prima datorie este să vadă:

copilul dincolo de comportament.

potențialul dincolo de rezultate.

Ani mai târziu, foarte puțini adulți își mai amintesc toate lecțiile despre fracții sau definițiile învățate pe de rost. Dar aproape fiecare își amintește profesorul care i-a dat curaj, profesorul care l-a făcut să creadă că vocea lui contează sau profesorul care a refuzat să-l reducă la o notă din catalog. Aceasta este diferența dintre a transmite informații și a lăsa urme. Profesorii nu sunt amintiți pentru tot ceea ce au spus, sunt amintiți pentru ceea ce au trezit.

Adevărata performanță a educației nu începe atunci când copilul răspunde corect la o întrebare, ci atunci când începe să creadă că este capabil să găsească singur răspunsuri. Un copil care nu crede în propriile posibilități va renunța înainte de a încerca. Un copil care a învățat că greșeala înseamnă eșec va evita provocările. Un copil care a fost comparat permanent cu ceilalți va ajunge să își măsoare valoarea prin ochii altora. Dar un copil care a fost învățat că fiecare pas înainte contează, că greșeala este parte din învățare și că demnitatea lui nu depinde de un calificativ va avea curajul să continue chiar și atunci când drumul devine dificil.

Dacă până aici am privit spre rădăcinile care hrănesc omul, spre lumina care îi călăuzește creșterea, spre copilul aflat în centrul actului educațional și spre comunitatea care îl înconjoară, apare firesc întrebarea pe care fiecare educator, mai devreme sau mai târziu, ajunge să și-o pună: pentru ce toate acestea? Răspunsul este simplu - pentru viitor.

Viitorul nu este o destinație îndepărtată spre care copilul merge singur. Viitorul începe în fiecare decizie pe care o luăm astăzi în fața lui. El se construiește în fiecare cuvânt rostit, în fiecare model oferit, în fiecare limită așezată cu tact și în fiecare vot de încredere pe care alegem să îl acordăm înainte ca el să creadă în propriile puteri.

Avem tendința de a vorbi despre viitor ca despre ceva abstract: societatea de mâine, profesiile viitorului, tehnologiile care vor schimba lumea. Însă viitorul nu are chipul roboților, al algoritmilor sau al progresului tehnologic. Viitorul are chipul copilului care astăzi ridică mâna într-o clasă. Tot ceea ce va deveni lumea peste douăzeci sau treizeci de ani depinde de ceea ce alegem să cultivăm astăzi în acești copii. Nu există nicio invenție care să poată înlocui discernământul, nicio tehnologie care să suplinească integritatea și nicio inteligență artificială care să poată învăța un copil ce înseamnă compasiunea, demnitatea sau responsabilitatea. Acestea se transmit numai din om în om.

Miza educației nu este adaptarea copilului la lumea care există, ci pregătirea lui pentru lumea pe care încă nu o cunoaștem.

Nimeni nu poate spune cu certitudine ce meserii vor exista peste câteva decenii. Dar putem spune cu certitudine ce fel de oameni va avea nevoie orice societate: oameni capabili să gândească liber, să colaboreze, să își asume responsabilitatea propriilor decizii, să distingă adevărul de manipulare, să învețe continuu și să rămână oameni într-o lume tot mai tehnologizată.

Acesta este motivul pentru care educația nu trebuie să urmărească doar performanța, ci reziliența. Nu doar acumularea de informații, ci capacitatea de a le transforma în înțelepciune. Nu doar succesul individual, ci responsabilitatea față de binele comun. Există o diferență subtilă, dar esențială, între a pregăti copiii pentru a avea o viață bună și a-i pregăti pentru a construi o lume bună. Prima perspectivă privește educația ca pe un mijloc al reușitei personale. A doua o privește ca pe un angajament față de umanitate.

Fiecare copil educat devine, fără să știe, profesorul generației următoare. Chiar dacă nu va intra niciodată într-o sală de clasă, el va educa prin felul în care își va iubi familia, prin modul în care își va trata colegii, prin corectitudinea cu care își va exercita profesia și prin exemplul pe care îl va oferi propriilor copii. Educația nu se încheie odată cu școala. Ea se propagă asemenea unor cercuri pe suprafața apei. Un gest de bunătate învățat în copilărie poate genera alte sute de gesturi. Un profesor care schimbă viața unui elev influențează, indirect, toate viețile pe care acel elev le va atinge de-a lungul existenței sale.

Un copac nu crește pentru sine. El oferă umbră fără să întrebe cine se va odihni sub ramurile sale. Oferă rod fără să aleagă cui îi va fi de folos. Își răspândește semințele fără să știe unde vor prinde rădăcini. La fel este și educația. Ea nu formează oameni doar pentru prezentul lor, ci pentru viitorul unor oameni pe care nu îi vor cunoaște niciodată.

Epilog

Poate că peste ani copiii nu își vor mai aminti toate lecțiile pe care le-am predat. Vor uita definiții, formule și date istorice. Unele manuale vor deveni inutile, iar multe dintre cunoștințele pe care le considerăm astăzi esențiale vor fi înlocuite de altele. Așa s-a întâmplat cu fiecare generație. Dar există ceva ce timpul nu șterge. Felul în care un copil s-a simțit în prezența unui profesor. Felul în care a fost privit atunci când a greșit. Felul în care cineva a crezut în el înainte ca el să creadă în sine.

Educația nu este singurul lucru care poate schimba lumea. Dar este singurul care schimbă oamenii, iar oamenii sunt singurii care schimbă lumea. De aceea, adevărata întrebare pe care ar trebui să și-o pună fiecare profesor la sfârșitul unei zile nu este: „Cât am reușit să predau astăzi?”, ci: „În cine am reușit să las astăzi o urmă?”

Suntem rădăcinile generației care vine.

Suntem lumina pe care copiii o vor purta înăuntrul lor atunci când noi nu vom mai fi lângă ei. Iar într-un moment, în care nu va fi prezent nici profesorul, nici părintele, fără să știm când și fără să știm unde, un copil pe care l-am învățat să gândească, să iubească și să rămână drept va lua o decizie care va schimba viața altui om. Acesta este adevăratul rost al educației: să fim rădăcini temeinice, pentru ca generațiile care vin să poată crește către o lumină pe care încă nici nu o putem imagina.

Bibliografie

- Bocoș, M. (2017). *Didactica disciplinelor pedagogice. Un cadru constructivist*. Pitești: Editura Paralela 45.
- Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ* (ediția a IV-a). Iași: Editura Polirom.
- Comenius, J. A. (1970). *Didactica Magna*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie* (ediția a III-a, revăzută). Iași: Editura Polirom.
- Gardner, H. (2006). *Five Minds for the Future*. Boston: Harvard Business School Press.
- Joița, E. (2006). *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*. București: Editura Aramis.
- OECD. (2019). *The Future of Education and Skills 2030*. Paris: OECD Publishing.
- Pestalozzi, J. H. (1975). *Cum își învață Gertruda copiii*. București: Editura Didactică și Pedagogică.



Piaget, J. (1972). *Psihologia copilului*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Robinson, K. (2015). *Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education*. New York: Viking.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

UNESCO. (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action*. Paris: UNESCO.

ROLUL FUNDAMENTELOR MATEMATICE ÎN FORMAREA PROFILULUI INTELECTUAL AL ELEVULUI DE LICEU

prof. Bacula Mariana,

Liceul Teoretic “George Emil Palade” Constanța

Tema simpozionului, „Rădăcini în lumină”, oferă un prilej profund de reflecție asupra actului educațional, în special în sfera științelor exacte. În mod tradițional, matematica este percepută de mulți elevi ca un domeniu abstract, arid, ascuns în subteranul cunoașterii. Totuși, tocmai aceste rădăcini invizibile sunt cele care susțin și hrănesc arborele cunoașterii, permițându-i să crească spre lumina descoperirilor științifice, a tehnologiei și a gândirii raționale. În zilele noastre, când elevii de liceu sunt expuși constant unui flux informațional masiv și adesea haotic, matematica devine ancora de care aceștia au nevoie. Ea nu este doar o disciplină școlară, ci un antrenament al minții care aduce lumină și ordine în haos.

În ciclul liceal, dezvoltarea aparatului matematic presupune trecerea de la concret la abstract. Elevul trebuie să își înfigă adânc rădăcinile în concepte fundamentale: algebra, analiza matematică, geometria sau trigonometria. Pentru un adolescent interesat de tehnologie, social media și un ritm de viață alert, rigoarea axiomatică poate părea restrictivă. Rolul profesorului este să demonstreze că tocmai această rigoare este sursa libertății intelectuale. O minte fără rădăcini analitice este ușor de manipulat în secolul informației. Demonstrațiile matematice, rezolvarea de probleme în mai multe etape și înțelegerea relațiilor de tip cauză-efect sunt exerciții care structurează gândirea. Astfel, o banală ecuație sau o problemă de geometrie în spațiu reprezintă, în realitate, un efort de ancorare a gândirii logice.

Dacă teoria pură reprezintă rădăcina, aplicațiile ei și transferul de cunoștințe reprezintă ieșirea la lumină. Momentul de revelație al unui elev – acel „Aha!” din timpul orei – este exact clipa în care rădăcina iese la lumină. În practica didactică, provocarea majoră este să facilităm această emergență. Cum facem ca rădăcinile să prindă lumină?

Prin contextualizare, conectând noțiunile abstracte de fizică, economie sau programare – domenii de interes pentru adolescenți. Rădăcina teoretică prinde viață atunci când este plantată într-un context practic. Putem propune o extindere, o lecție de analiză matematică la clasa a XI-a cu tema „Optimizarea costurilor și maximizarea profitului folosind derivata întâi”. În loc de simpla derivare a unor funcții, elevilor li se propune o problemă de antreprenariat: modelarea unei funcții de cost pentru un start-up local. Prin aplicarea derivatelor, elevii află punctele de extrem pentru a minimiza pierderile și a maximiza profitul. Astfel, conceptul arid de monotonie a funcției iese la lumină sub forma unei decizii de business clare și fundamentate rațional.

Prin modelare matematică, le arătăm elevilor că instrumentele matematice descifrează și modelează totul în jurul lor, de la algoritmii rețelelor de socializare, la arhitectura clădirilor din oraș și până la statisticile economice. În cadrul unei lecții la clasa a XI-a intitulată „*Matrice, grafuri și rețele sociale*”, demonstrăm cum conexiunile dintre utilizatori (prietenii, distribuiri de conținut) sunt organizate și analizate prin matrice de adiacență, dezvăluind matematica invizibilă din spatele telefoanelor lor. Putem aplica și la o lecție de geometrie intitulată „*Matematica din fațadele orașului nostru*”, la clasele a IX-a sau a X-a, în care elevii calculează arii, identifică simetrii și analizează proporția de aur în arhitectura clădirilor din zona lor, învățând să vadă geometria la fiecare pas pe stradă.

Prin încurajarea gândirii divergente, oferind probleme cu mai multe căi de rezolvare și renunțând la șabloanele de memorare mecanică. Stimulăm astfel creativitatea, acea lumină a minții care găsește scurtături elegante acolo unde soluția standard este greoaie. La o lecție de recapitulare și sinteză cu tema „*Adevărul matematic privit din unghiuri diferite*”, profesorul propune o singură problemă de geometrie mai complexă și împarte clasa pe grupe, fiecare având sarcina de a o rezolva printr-o metodă complet diferită: metoda sintetică (folosind teoremele clasice), metoda trigonometrică, metoda vectorială și cea analitică. La final, comparând rezolvările, elevii înțeleg că matematica nu este o potecă îngustă și restrictivă, ci un domeniu deschis, în care mai multe rădăcini diferite pot hrăni și scoate la lumină același adevăr absolut.

Într-o lecție obișnuită, profesorul este asemenea unui grădinar care se asigură că solul este fertil. Predarea conceptelor noi trebuie să pornească mereu de la o problemă reală (pentru a motiva învățarea), să se adâncească în abstractizarea teoretică (rădăcina) și să revină la aplicabilitate (lumina). De exemplu, studiul probabilităților poate porni de la analiza riscului în deciziile zilnice ale tinerilor, trecând prin rigoarea combinatoricii și a formulelor clasice, pentru a se finaliza într-o analiză critică a șanselor în diferite scenarii reale. Elevul înțelege astfel că matematica nu îl îndepărtează de realitate, ci îi clarifică vederea asupra ei.

Matematica este, fără îndoială, un efort de a săpa adânc în structurile logice ale minții. Dar acest efort nu este unul izolat în întuneric. Din rădăcinile unei minți disciplinate, capabile de analiză critică, sinteză și rezolvare de probleme, răsar acele idei care vor lumina viitorul. Ca profesori de matematică într-o societate dinamică, misiunea noastră nu este doar să transmitem algoritmi, ci să îi învățăm pe tineri cum să folosească aceste fundamente pentru a aduce claritate, inovație și lumină în parcursul lor profesional și personal.

Bibliografie

Cucoș, Constantin, 2014, *Pedagogie*, Editura Polirom.

Dinescu, Liliana, 2017, *Metodica predării matematicii*, Editura Didactică și Pedagogică.

Marcus, Solomon, 2011, *Răni deschise*, Editura Spandugino.

Singer, Mihaela, 2006, *Matematica și explorarea mediului*, Editura Sigma.

DASCĂLII DIN SUFLETUL MEU – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ

Prof. Balota Maria-Laura

Liceul Tehnologic Special Nr. 1 Oradea

”Oricine își amintește propria educație își amintește de profesori, nu de metode și tehnici.

Profesorul este inima sistemului educațional.” – Sidney Hook

Educația prin empatie durează o viață și formează oameni capabili să îi înțeleagă și să îi respecte pe cei din jur. Educația are un rol important în viața fiecărui om. Prin educație dobândim cunoștințe, ne dezvoltăm gândirea și învățăm să ne descoperim aptitudinile și pasiunile. Putem afirma că învățământul este fundamentul creșterii noastre. Așa cum un copac are nevoie de rădăcini puternice și de lumină pentru a se dezvolta, fiecare om are nevoie de educație pentru a deveni o persoană responsabilă și împlinită. Există în viața fiecărui om persoane care, prin dăruire, răbdare și înțelepciune, contribuie la formarea caracterului și a destinului său. Pentru mine, aceste persoane sunt învățătoarea și profesorii pe care i-am avut de-a lungul anilor de școală. Astăzi, când privesc în urmă din perspectiva profesorului care a ales aceeași cale, simt o profundă recunoștință pentru toți cei care au pus câte o cărămidă la temelia devenirii mele. Nicolae Iorga spunea că „un bun profesor este acela care te face să ai încredere în tine”. Privind în urmă îmi dau seama că am avut parte de mulți astfel de profesori model, de la care am învățat multe și cărora le datorez nu doar ceea ce știu, ci și ceea ce am devenit.

Educația începe în familie unde învățăm primele cuvinte, primele reguli de conviețuire și primele valori care ne vor însoți întreaga viață. Familia este locul în care descoperim iubirea, respectul, responsabilitatea și bunătatea. Cu toate acestea, școala este cea care completează și dezvoltă ceea ce familia a început. Împreună, familia și școala, formează cadrul necesar pentru dezvoltarea armonioasă a copilului.

Primii mei pași în universul cunoașterii au fost călăuziți de învățătoarea mea, pentru care generația noastră a reprezentat prima promoție de elevi. Astăzi, după atâția ani, îmi amintesc cu emoție de entuziasmul și implicarea sa. Deși se afla la începutul carierei didactice, a reușit să creeze o atmosferă în care fiecare copil se simțea important și încurajat. Ne-a învățat să citim și să scriem, dar mai ales ne-a învățat să avem încredere în noi înșine. Pentru noi, școala nu era doar locul unde învățam lecții, ci și locul unde ne simțeam în siguranță și apreciați. Primii patru ani de școală au trecut foarte repede, iar în etapele următoare am avut privilegiul de a întâlni profesori dedicați și diriginte care au continuat să mă formeze. Un loc aparte îl ocupă doamnele diriginte care mi-au fost alături în diferitele etape ale parcursului meu școlar. În clasele V-VIII, diriginta a fost un sprijin constant într-o perioadă în care începeam să descoperim lumea adolescenței, cu provocările și întrebările ei. Dumneaei a fost prima care, în clasa a VIII-a, m-a sfătuit să mă îndrept spre liceul de filologie. În prima treaptă de liceu doamna dirigintă ne-a încurajat să ne dezvoltăm

Încrederea în propriile capacități și să privim cu optimism spre viitor. În ultimii doi ani de liceu, în treapta a doua, cea de-a treia dirigintă ne-a îndrumat într-un moment decisiv, când fiecare dintre noi trebuia să își aleagă drumul în viață. Fiecare dintre aceste doamne profesoare a contribuit la formarea mea nu doar ca elevă, ci și ca om. Încă păstrez legătura cu doamna învățătoare, cu doamnele diriginte și cu dascălii care mai trăiesc căroră le păstrez o caldă și vie recunoștință. Lumina pe care mi-au dat-o eu o dăruiesc mai departe, cu speranța că voi putea - la rândul meu - să transmit elevilor mei cunoaștere, bunătate și respect. Astfel, învățătura nu se oprește niciodată, ci continuă prin fiecare dintre noi.

Privind în urmă, îmi dau seama că majoritatea dascălilor mei nu s-au limitat la a transmite informații. Ei s-au implicat în educația noastră din toate punctele de vedere. Ne-au oferit sfaturi atunci când aveam nevoie, ne-au încurajat când ne lipsea încrederea și ne-au ajutat să depășim momentele dificile. Dincolo de lecțiile de matematică, limba română, istorie sau fizică, am primit lecții despre demnitate, respect, perseverență și responsabilitate. Multe dintre valorile pe care încerc astăzi să le transmit propriilor elevi își au originea în experiențele trăite alături de profesorii mei. Fără să conștientizez atunci, ei au devenit modele profesionale și umane. Am învățat de la ei că un profesor bun nu este doar un specialist în disciplina pe care o predă, ci și un om care știe să asculte, să înțeleagă și să inspire. Astăzi, când mă aflu la catedră, înțeleg mult mai bine efortul pe care profesorii mei l-au depus pentru fiecare generație de elevi. Înțeleg orele suplimentare petrecute pentru pregătirea lecțiilor, grija pentru fiecare copil și dorința sinceră de a vedea elevii reușind. Înțeleg că educația nu înseamnă doar transmiterea unor cunoștințe, ci și formarea unor oameni capabili să își găsească locul în societate.

Participarea la simpozionul „Rădăcini în lumină” îmi oferă ocazia de a aduce un omagiu tuturor dascălilor care mi-au marcat existența. Gândurile mele se îndreaptă cu recunoștință către învățătoarea mea, pentru care am fost prima generație de elevi, către cele trei diriginte care m-au însoțit în diferite etape ale școlarității și către toți profesorii care au contribuit la formarea mea. Dacă astăzi sunt profesor și cred cu tărie în puterea educației, acest lucru se datorează, în mare măsură, exemplului pe care l-am primit de la ei. Au fost rădăcinile care m-au susținut și lumina care mi-a călăuzit pașii. Le port o recunoștință profundă și cred că cea mai frumoasă formă de mulțumire este să încerc, la rândul meu, să ofer elevilor mei aceeași încredere, aceeași grijă și aceeași lumină pe care am primit-o cândva de la dascălii mei.

În concluzie, dascălii din sufletul meu sunt cei care m-au format și m-au ghidat pe drumul educației. Ei reprezintă sursa de lumină care mă inspiră să merg mai departe și să duc mai departe valorile primite.

Bibliografie

Cucoș, Constantin, 2014, *Pedagogie*, Iași, Editura Polirom.
Joița, Elvira (coord.), 2010, *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*, Craiova, Editura Universitaria.

IMPACTUL ACTIVITĂȚILOR NONFORMALE ÎN EVOLUȚIA PROGRESULUI ȘCOLAR

Profesor pentru învățământ primar: Belu Cristina

Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși”, Medgidia

Activitățile extrașcolare însumează totalitatea activităților educative culturale, sportive, artistice și/ sau de educație morală, organizate și planificate în instituțiile de învățământ sau în afara lor, de acestea sau de către alte organizații cu scop educațional, sub incidența sau în afara programelor școlare, contribuind la dezvoltarea intelectuală, emoțională și socială a elevului, cu rol complementar orelor clasice de predare-învățare, în cadrul parteneriatului școală – familie – comunitate. Modernizarea și perfecționarea procesului instructiv-educativ presupune îmbinarea activităților școlare de tip clasic cu cele extrașcolare, cât mai variate și bogate în conținut, artistice, recreative, distractive, numeroasele valențe formative ale acestora punând bazele unui capital social și uman, într-un mediu formator interesant, efervescent, dar relaxat și atractiv, în afara contextului strict academic.

Cadrul didactic preocupat de organizarea diverselor activități extrașcolare va corela proiectarea, structurarea și implementarea lor, ceea ce reclamă o atitudine creativă și inovativă, atât în modul de realizare al activităților, cât și în relațiile cu elevii, influențând direct creșterea interesului copiilor pentru școală și pentru oferta educațională, pe lângă toate celelalte beneficii. Identificarea și cultivarea aptitudinilor, talentelor, activarea unui stil de viață sănătos și civilizat, precum și stimularea imaginației și creativității, în diferite domenii pentru care elevul prezintă interes, sunt avantajele imediate ale educației prin activități extracurriculare.

Activitățile extrașcolare desfășurate în tabere, excursii și drumeții, workshopurile pe diverse teme determină dezvoltarea intelectuală și fizică a copilului, însușirea unor experiențe sociale importante, îmbogățirea orizontului științifico-cultural, contribuind la educarea lui cetățenească și patriotică și îmbogățirea cunoștințelor despre frumusețile și trecutul țării, prin comportamentul pe care îl activează, ținuta adecvată situației, declanșând anumite sentimente care facilitează pregătirea copilului pentru viață, educarea dragostei, respectului pentru frumosul din natură, artă, cultură, realizările înaintașilor, fie ale istorice sau artistice, toleranță față de idei, grupuri și situații noi. Prin activitățile educative școlare și extrașcolare, de genul plimbărilor, excursiilor în natură, în contact direct cu obiectele și fenomenele naturii, elevii își dezvoltă spiritul de observație, gândirea critică, pot reda, cu mai multă creativitate și sensibilitate, imaginea realității, chiar cu materiale pe care le culeg din natură (frunze, crengi, ghinde etc.), în lucrări interesante, inspirate și originale în cadrul orelor de A.V.A.P., corelând informațiile despre mediul înconjurător, științele naturii, ecologie, dar și educație plastică/artistică.

Apetitul pentru ludic, cel pentru mișcare, cel prin care se descoperă „secretele” vieții cotidiene, acela de a „inventa” roluri și situații cu trimitere la viața reală, pot fi „vlăguite” în cadrul acestor activități în care elevii, mai mici sau mai mari, se deprind să folosească surse informaționale diverse, să realizeze colecții, să sistematizeze date, să exerseze deprinderi antreprenoriale, învață să învețe, supunându-se de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități care de multe ori depășesc vârsta sau aria preocupărilor familiilor lor, autodisciplinându-se, exersând competențele sociale, punând bazele personalității complexe a adultului bine instruit, determinat, dornic să colaboreze, să se implice în rezolvarea problemelor personale, dar și ale comunității din care va face parte ca cetățean cu rol distinct activ-participativ.

Cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, prin vizionări de piese de teatru, filme și expoziții, participarea la spectacole de muzică sau de circ, implicarea directă a elevilor în astfel de activități, permit cadrelor didactice o mai bună cunoaștere a acestora, fructificarea talentelor personale, facilitarea integrării în mediul școlar pentru cei mai timizi sau cei cu CES, stabilirea unor legături mai apropiate prin care aceștia să-i dirijeze, influențând benefic dezvoltarea lor ulterioară. Concursurile pe diferite teme, deosebit de atractive pentru elevi, sunt o oportunitate pentru a demonstra practic ce au învățat la școală și nu numai, pentru a stimula spiritul lor de inițiativă, gândirea independentă, capacitatea de a descoperi probleme și soluții noi, implicând analiza, sinteza și critica constructivă, dar și răbdarea și competitivitatea sau cooperarea.

În acest context, activitățile extrașcolare pot deveni și un spațiu potrivit pentru redescoperirea rădăcinilor culturale. O vizită la un muzeu local, întâlnirea cu un meșter popular, o șezătoare, un atelier de cusut sau de olărit, învățarea unui cântec ori a unui dans tradițional îi apropie pe copii de lumea în care au crescut părinții și bunicii lor. Astfel de experiențe îi ajută să înțeleagă că tradiția nu este doar o amintire a trecutului, ci o parte a identității pe care o pot cunoaște, aprecia și duce mai departe. Prin implicarea familiei și a comunității, școala poate transforma aceste întâlniri în adevărate lecții despre respect, apartenență și continuitate. În acest sens, „rădăcinile” copilului nu rămân în trecut, ci pot primi o nouă lumină prin experiențele de învățare ale prezentului.

Chiar dacă necesită un efort suplimentar, activitățile extrașcolare stârnesc interes, aduc bucurie, facilitează acumularea de noi cunoștințe/experiențe, iar elevii puși în situații limită, ca, de pildă, să ofere/să primească primul ajutor (în caz de cutremur, incendiu, accident), dezvoltă spirit practic, operațional, concomitent cu conștientizarea urmărilor discriminării, bullying-ului sau poluării, necesității educației civice, financiare, rutiere și/sau ecologice, respectului față de umanitate și sale, pregătindu-se astfel pentru viața reală și provocările ei.

MEȘTEȘUGURI UITATE –PUNTE PENTRU VIITOARE CARIERE

Prof. Maria Mirela Burlacu

Colegiul Național “Mihai Eminescu”, Iași

Trăim într-o perioadă în care tehnologia este prezentă aproape în fiecare aspect al vieții noastre, iar obiectele produse în serie au ajuns să înlocuiască, de multe ori, lucrurile făcute cu răbdare și migală. Pentru copii, meșteșugurile tradiționale pot părea uneori parte dintr-o lume îndepărtată, despre care află mai ales din poveștile bunicilor sau din imaginile întâlnite în cărți. Și totuși, în multe comunități din România, există încă oameni care lucrează cu mâinile lor și păstrează meșteșuguri învățate de la părinți și bunici. Țesutul, cusutul, olăritul, împletitul sau prelucrarea lemnului păstrează nu doar tehnici și forme de lucru, ci și povești, simboluri și amintiri despre felul în care au trăit generațiile de dinaintea noastră.

A-i apropia pe copii de meșteșugarii din comunitate înseamnă a le oferi ocazia să descopere aceste rădăcini într-un mod direct și firesc. Un obiect lucrat manual poate deveni astfel mai mult decât un simplu produs tradițional: poate fi punctul de plecare pentru o discuție despre familie, locul natal, răbdare, muncă și respect pentru ceea ce am moștenit. Prin astfel de întâlniri, tradiția capătă din nou viață, iar ceea ce vine din trecut poate fi privit cu alți ochi de generația de astăzi.

Olăritul, sculptura în lemn, țesutul sau încondeierea ouălor sunt doar câteva dintre meșteșugurile care au definit viața rurală din Moldova. În trecut, aceste activități aveau un rol esențial în gospodărie, fiecare obiect fiind realizat manual, cu grijă și pricepere. Astăzi, ele au devenit mai degrabă forme de artă și expresii ale patrimoniului cultural. În cadrul târgurilor și festivalurilor organizate în zona Moldovei, meșterii populari își expun creațiile și demonstrează tehnici vechi de secole, oferind publicului o incursiune autentică în lumea satului tradițional.

În spatele fiecărui obiect realizat manual se află o poveste. De exemplu, lingurile sculptate nu sunt doar ustensile, ci purtătoare de simboluri, precum motivul solar sau „lingura mirilor”, care simboliza unitatea și protecția familiei.



*Motivele geometrice exprimă dorința de stabilitate și armonie în viață(**rombul** – simbol al fertilității și al feminității,**linia în zig-zag** – apă, energie, continuitate,**cercul**- perfecțiune, ciclicitatea vieții, **crucea** – protecție și credință)*

Motivete vegetale (viață, regenerare) reflectă relația profundă a omului cu natura: **floarea** – frumusețe, tinerețe, **pomul vieții** – legătura dintre cer și pământ, **frunza** – renaștere și natură.



Motivete zoomorfe reprezintă protecție, forță: **pasărea** – suflet, libertate, **calul** – putere, energie, **cocoșul** – lumină, vigilență, **lupul** – curaj și protecție

Motivete cosmice (spiritualitate): **soarele** – viață, energie, divinitate, **luna** – mister, ritmuri naturale, **steaua** ghidare, speranță.



Aceste detalii evidențiază faptul că meșteșugurile nu sunt doar activități practice, ci și forme de exprimare spirituală și culturală.

Dincolo de valoarea lor artistică, meșteșugurile au un impact profund asupra educației. Ele transmit valori esențiale precum răbdarea, perseverența, respectul pentru muncă și creativitatea. Într-o societate în care ritmul rapid și consumul domină, contactul cu aceste îndeletniciri îi ajută pe tineri să înțeleagă importanța procesului, nu doar a rezultatului. Prin lucrul manual, tinerii își



dezvoltă abilități practice, gândirea critică și simțul estetic, dar și o legătură mai profundă cu tradiția și identitatea culturală.

Integrarea meșteșugurilor în educație poate lua forme diverse și inovatoare. Atelierele practice organizate în școli sau în parteneriat cu muzee și meșteri locali oferă elevilor oportunitatea de a învăța direct prin experiență. Lecțiile interdisciplinare pot include elemente de artă, istorie, chimie și chiar matematică, prin studiul proporțiilor și al modelelor tradiționale. De asemenea, excursiile tematice în comunități rurale sau participarea la târguri de meșteșuguri pot transforma procesul educațional într-o experiență vie și relevantă.

Un alt aspect important este rolul acestor activități în dezvoltarea identității tinerilor. Prin cunoașterea tradițiilor locale, elevii dobândesc un sentiment de apartenență și respect față de patrimoniul cultural. În același timp, meșteșugurile pot deveni o sursă de inspirație pentru viitoare cariere, fie în domeniul artistic, fie în cel antreprenorial, prin valorificarea produselor tradiționale într-un context modern.

Cu toate acestea, multe dintre aceste meșteșuguri sunt astăzi pe cale de dispariție. Lipsa interesului din partea generațiilor tinere și dificultățile economice îi determină pe mulți meșteri să renunțe la această cale. Tocmai de aceea, implicarea sistemului educațional devine esențială pentru revitalizarea lor. Prin includerea acestor teme în programele școlare și prin susținerea inițiativelor culturale, se poate crea o punte între trecut și viitor.

Prin educație și implicare, aceste tradiții pot continua să inspire și să formeze generații de tineri ancurați în valori autentice, dar pregătiți pentru provocările lumii moderne.



SIMPLITATE ȘI TRADIȚIE

Elev: Chimcinschi Vasile

Liceul Tehnologic Energetic “Dragomir Hurmuzescu” Deva

Clasa: An II Programul A doua șansă

Cadru didactic îndrumător: prof. Vasiu Camelia-Claudia

Multe am mai învățat,
Chiar dacă am crescut la sat,
Stând sub auritul soare și privind o floare,
Într-o zi de sărbătoare.

Am învățat cum să ne bucurăm,
Cu mâncare bună când ne desfătăm,
Simplitatea este de valoare mare,
Pentru omul de la țară.

Tradiția din străbuni doinește,
Din generație-n generație se trăiește
Și mereu ea înflorește,
În timp, ea dăinuiește.

Mă cuprinde-o nostalgie,
Când văd scris pe o hârtie,
Ce din neam în neam s-a conservat,
Urmând a fi ulterior păstrat,
Generațiilor ce or să vie,
Păstrând o veșnică amintire.

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ

CURAJUL DE A FI TU ÎNSUȚI

Elevă clasa a X-a A, Bianca-Adriana COSTIN

Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavoda, jud. Constanța

„Nu trebuie să fii perfect ca să strălucești. Trebuie doar să ai curajul să fii autentic.”

Adolescența este una dintre cele mai frumoase și, în același timp, cele mai provocatoare etape ale vieții. Este perioada în care descoperim cine suntem, ce ne dorim și ce loc vrem să ocupăm în lume. Între vise, examene, prietenii și alegeri importante, fiecare zi aduce o nouă lecție despre viață.

De multe ori, simțim presiunea de a ne compara cu cei din jur. Rețelele de socializare ne prezintă imagini perfecte, rezultate spectaculoase și vieți care par lipsite de griji. În realitate însă, fiecare persoană are propriile temeri, propriile lupte și propriul ritm de dezvoltare. Adevărata valoare nu se măsoară în aprecierile primite online, ci în felul în care alegem să ne purtăm cu noi înșine și cu cei din jur.

A avea curajul de a fi tu însuți înseamnă să îți accepți atât calitățile, cât și imperfecțiunile. Înseamnă să înveți din greșeli fără să te lași definit de ele și să privești fiecare obstacol ca pe o oportunitate de a deveni mai puternic.

Școala joacă un rol important în această călătorie. Dincolo de lecțiile din manuale, aici învățăm ce înseamnă responsabilitatea, colaborarea și perseverența. Profesorii ne oferă îndrumare, iar colegii devin parte din amintirile care ne vor însoți toată viața. Fiecare proiect, fiecare concurs și fiecare experiență contribuie la formarea personalității noastre.

Succesul nu apare peste noapte. El este construit din pași mici, din ore de muncă, din încercări repetate și din dorința de a nu renunța. Uneori vom reuși, alteori vom greși, însă fiecare experiență ne ajută să evoluăm. Important este să nu ne pierdem încrederea și să continuăm să mergem înainte.

În același timp, este esențial să ne păstrăm echilibrul. Să găsim timp pentru lectură, pentru sport, pentru familie, pentru prieteni și pentru pasiunile care ne aduc bucurie. O viață frumoasă nu înseamnă doar rezultate bune, ci și momente petrecute alături de oamenii care ne inspiră și ne susțin.

Titlul revistei noastre, „**Rădăcini în Lumină**”, ne amintește că fiecare dintre noi își construiește viitorul pornind de la valorile învățate acasă și la școală. Rădăcinile sunt principiile

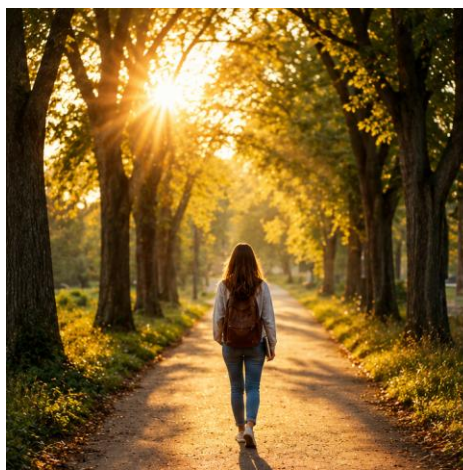
care ne oferă stabilitate, iar lumina reprezintă speranța, cunoașterea și curajul de a merge mai departe, chiar și atunci când drumul pare dificil.

Nu este nevoie să fim asemenea altcuiva pentru a avea succes. Fiecare om are propriul drum, propriul talent și propriul mod de a lăsa o urmă în lume. Adevărata reușită înseamnă să devenim cea mai bună versiune a noastră și să nu încetăm niciodată să învățăm.

Viitorul nu se construiește într-o singură zi, ci prin alegerile pe care le facem în fiecare moment. Iar cea mai importantă alegere este aceea de a avea încredere în noi înșine.

Fii autentic! Fii perseverent! Fii curajos!

Lumina pe care o cauți începe chiar din interiorul tău.



*Rădăcinile sunt valorile
care ne țin aproape de cine suntem.
Lumina este curajul de a merge
mai departe.*



RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ

EDUCAȚIA PRIN EMPATIE – ÎMPREUNĂ ÎMPOTRIVA VIOLENȚEI

Prof. Nina – Cătălina COSTIN

Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavoda, jud. Constanța

Motto

„Lumina unei comunități începe cu bunătatea fiecărui om.”

Empatia – primul pas spre o lume fără violență

În fiecare zi, școala este mai mult decât un loc în care învățăm matematică, limbi străine sau științe. Este locul în care învățăm să fim oameni. Aici descoperim ce înseamnă respectul, prietenia, cooperarea și responsabilitatea. Tocmai de aceea, educația prin empatie devine una dintre cele mai importante investiții în viitorul nostru.

Proiectul Erasmus+ „Educație prin empatie: Împreună împotriva violenței”, 2025-1-RO01-KA210-SCH-000354805, își propune să creeze un mediu școlar în care fiecare elev să se simtă ascultat, înțeles și apreciat. Prin activități comune, schimburi internaționale și colaborare între școli europene, participanții descoperă că dialogul și respectul pot învinge orice formă de violență.

Ce este empatia?

Empatia este capacitatea de a înțelege emoțiile și sentimentele unei alte persoane și de a răspunde cu respect și grijă. Ea nu înseamnă doar să asculți, ci să încerci să privești lumea și din perspectiva celuilalt.

Atunci când elevii învață să comunice cu empatie:

- conflictele sunt rezolvate mai ușor;
- bullying-ul poate fi prevenit;
- relațiile dintre colegi devin mai puternice;
- fiecare copil se simte acceptat și valorizat.

Erasmus+ – o experiență care schimbă oameni

Participarea la proiectul Erasmus+ înseamnă mai mult decât o călătorie într-o altă țară. Înseamnă întâlnirea cu oameni, tradiții și culturi diferite, care îi ajută pe elevi să înțeleagă că diversitatea este o bogăție.



În cadrul proiectului, elevii și profesorii participă la:

- ateliere dedicate combaterii violenței;
- activități interculturale;
- jocuri de rol și dezbateri;
- proiecte artistice și digitale;
- schimburi de bune practici între școli partenere.

Fiecare activitate demonstrează că empatia poate deveni un limbaj universal, indiferent de țara sau limba fiecărui participant.

Știați că...?

- Un climat școlar bazat pe respect reduce semnificativ conflictele dintre elevi.
- Ascultarea activă și comunicarea deschisă sunt printre cele mai eficiente metode de prevenire a violenței.
- Un simplu gest de bunătate poate inspira alte zeci de gesturi pozitive în comunitatea școlară.

Rădăcini puternice, viitor luminos

Titlul revistei noastre, „Rădăcini în Lumină”, reflectă perfect valorile proiectului.

Rădăcinile simbolizează educația, familia și valorile pe care le cultivăm încă din copilărie: respectul, responsabilitatea, toleranța și solidaritatea.

Lumina reprezintă cunoașterea, speranța și puterea de a schimba lumea prin gesturi simple, dar pline de semnificație.

Prin fiecare activitate Erasmus+, elevii descoperă că schimbarea începe cu ei. Fiecare cuvânt spus cu blândețe, fiecare gest de ajutor și fiecare alegere făcută cu responsabilitate contribuie la construirea unei școli mai sigure și a unei societăți mai bune.

Mesajul nostru:

Violența nu este niciodată soluția.

Empatia construiește punți.

Respectul creează încredere.

Educația formează caractere.

Iar împreună putem transforma școala într-un loc în care fiecare copil se simte în siguranță, apreciat și încurajat să-și atingă potențialul.

Împreună împotriva violenței.

Împreună pentru empatie.



Împreună pentru un viitor mai bun.

Bibliografie:

1. Programul Erasmus+ – *Guide to the Erasmus+ Programme.*
2. UNESCO – *Learning to Live Together: Education for Peace and Sustainable Development.*
3. Consiliul Europei – *Compass: Manual for Human Rights Education with Young People.*

CUFĂRUL CU VALORI: CUM ADUCEM MAGIA TRADIȚIILOR POPULARE ÎN LUMEA MICILOR ȘCOLARI DIN CLASA I

Prof. inv. primar Cotitu Iuliana
Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă

1. Argument: Seminte de dor și bucurie în suflet de copil

Tradițiile și obiceiurile populare nu sunt simple pagini dintr-o carte veche de istorie, ci adevărate coduri de emoție, identitate și valori morale transmise peste timp. În era ecranelor și a vitezei, școala are misiunea fascinantă de a redeschide „cufărul de zestre” al bunicilor și de a le arăta copiilor frumusețea lumii autentice.

Clasa I este vârsta miraculoasă a curiozității pure. La 6-7 ani, copiii absorb lumea prin joc, prin miros de busuioc și pâine caldă, prin ritmul pașilor de dans și culorile vii ale ieor tradiționale. A le vorbi micilor școlari despre tradiții nu înseamnă prelegeri teoretice, ci transpunerea lor într-o poveste vie, în care ei devin mici exploratori ai identității românești.

Prezentul referat își propune să ofere o viziune proaspătă, dinamică și aplicată asupra modului în cadrul căruia valorile populare (specifice inclusiv spațiului dobrogean) devin experiențe memorabile de învățare la clasa I.

2. De ce tradiții la Clasa I? Beneficiile învățării prin folclor

La vârsta școlară mică, integrarea folclorului și a tradițiilor aduce beneficii fundamentale pentru dezvoltarea armonioasă a copilului:

- **Dezvoltarea socio-emoțională:** Copiii își construiesc sentimentul de apartenență la o comunitate și învață respectul față de familie, bunici și natură.
- **Stimularea limbajului și a comunicării:** Numărătorile, ghicitorile, proverbele și strigăturile populare dezvoltă ritmul vorbirii, auzul fonematic și vocabularul într-un mod natural și amuzant.
- **Exersarea motricității fine și a creativității:** Șezătorile de lucru manual (modelaj, pictură pe pietre sau lemn, confecționare de măștișoare) pregătesc musculatura mâinii pentru scris.
- **Consolidarea spiritului de echipă:** Jocurile populare cu cânt și mișcare dezvoltă coordonarea și încrederea în sine.

3. Strategii moderne și activități prietenoase la Clasa I

Pentru a fi pe înțelesul și pe placul elevilor de clasa I, tradițiile sunt abordate interdisciplinar (CLR, MEM, AVAP, MM, DP):

- 🏠 **„Șezătoarea micilor meșteșugari” (AVAP & DP):** Elevii transformă spațiul clasei într-un atelier tradițional. Se ascultă muzică populară în surdina, iar copiii creează măști din carton pentru Capră sau Urs, pictează motive tradiționale simple pe semne de carte sau încondeiază ouă prin tehnici ușoare (cu ceară sau abțibilduri/acuarele).
- 🎵 **„Aproape de străbuni prin cântec și joc” (Muzică și mișcare):** Învățarea de colinde simple, numărători populare și pași ușori de horă sau sârbă. Ritmul folcloric îi ajută pe copiii de clasa I să își coordoneze mișcările și să elibereze energia într-un mod constructiv.
- 📖 **„Cufărul cu povești ale bunicilor” (Comunicare în limba română):** Utilizarea metodei *Storytelling*. În loc de o lectură clasică, cadrul didactic aduce la clasă obiecte autentice (o ie, un ștergar, un fus, o oală de lut) și construiește o poveste interactivă în jurul lor, stimulând elevii să pună întrebări.
- 🛒 **Proiectul „Reteta bunicilor și obiceiurile din Dobrogea”:** O mini-cercetare adaptată vârstei: copiii au ca „misiune” să ia un scurt interviu bunicilor despre ce mâncau sau cum se jucau când erau de vârsta lor. Rezultatele sunt prezentate prin desene aduse la școală și reunite într-un *Portofoliu al clasei*.
- 🏠 **Aventuri și vizite virtuale/reale (Excursii & Tehnologie):** Lecții ancorate în realitatea locală din Cernavodă și zona Dobrogei, completate de mici vizite la muzee de etnografie sau vizionări de scurte materiale video interactive despre meșteșugari (olărit, cusut).

4. Exemplu de bună practică: Serbarea-Atelier „Lumina din străbuni”

La clasele pe care le-am îndrumat, sărbătorile de iarnă și de primăvară au transformat sala de clasă într-un spațiu festiv plin de emoție.

În cadrul proiectului **„Obiceiuri și colinde de la noi”**, elevii de clasa I nu doar au recitat scurte versuri populare și au pus în scenă momente precum *Plugușorul* și *Capra*, ci au participat alături de părinți și bunici la un atelier comun de confecționat ornamente și măștișoare. Această întâlnire între generații a transformat o simplă serbare într-o trăire autentică, consolidând parteneriatul școală-familie și oferindu-le celor mici amintiri de neuitat.

Concluzii

A învăța despre tradiții la clasa I nu este o obligație din programă, ci un dar pe care îl oferim copiilor. Oferindu-le ocazia să îmbrace un costum popular, să colinde sau să atingă un



obiect lucrat cu mână de meșter, le sădim în suflet mândria de a fi români și bucuria de a păstra vie zestrea strămoșilor noștri.

Bibliografie

1. Ghinoiu, Ion — *Obiceiuri populare de peste an. Dicționar*, Editura Fundației Culturale Române, București.

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – CREDINȚA ȘI TRADIȚIA CA REPERE PENTRU EDUCAȚIA COPILULUI CONTEMPORAN

Prof. Dinescu Ionuț
Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă

Introducere

Trăim într-o lume aflată într-o continuă schimbare. Copiii de astăzi cresc într-un univers dominat de tehnologie, informație și comunicare rapidă. Au acces la o multitudine de modele, idei și experiențe, iar școala are misiunea de a-i pregăti nu doar pentru viitor, ci și pentru înțelegerea propriei identități.

În acest context, întoarcerea către rădăcini nu înseamnă întoarcerea în trecut, ci redescoperirea acelor valori care dau sens prezentului. Credința, tradițiile, sărbătorile, obiceiurile, respectul față de familie și comunitate reprezintă repere prin care copilul poate înțelege cine este și de unde vine.

Din perspectiva profesorului de Religie, această apropiere de rădăcini are o semnificație aparte. Credința nu este doar o sumă de informații transmise elevilor, ci o invitație la reflecție asupra binelui, a responsabilității, a iubirii aproapelui și a sensului vieții. Ora de Religie poate deveni astfel un spațiu în care tradiția este descoperită, înțeleasă și transformată într-o experiență vie.

Credința – o rădăcină care oferă sens

Pentru copil, primele repere despre lume se formează în familie. Aici descoperă primele gesturi de iubire, primele reguli, primele povești și primele tradiții. În multe familii, credința este transmisă prin gesturi simple: o rugăciune spusă împreună, aprinderea unei lumânări, participarea la Sfânta Liturghie, pregătirea mesei de sărbătoare sau respectarea unui obicei moștenit de la bunici.

Aceste gesturi, aparent obișnuite, contribuie la construirea identității copilului. Ele îi transmit sentimentul apartenenței la o familie, la o comunitate și la o cultură.

În activitatea didactică, observ adesea că elevii sunt interesați de lucrurile pe care le-au trăit sau le-au auzit în familie. O întrebare despre Crăciun poate deveni o discuție despre familie. O lecție despre Paști poate deschide un dialog despre iertare și speranță. O discuție despre sfinți poate conduce către modele de curaj, bunătate și responsabilitate.

Astfel, educația religioasă poate face legătura dintre cunoaștere și experiența personală a elevului.

Tradiția – memoria vie a unei comunități

Tradițiile nu sunt simple obiceiuri păstrate din inerție. Ele reprezintă memoria unei comunități și păstrează în ele experiențele generațiilor care ne-au precedat.

Colindele, icoanele, portul popular, obiceiurile legate de marile sărbători creștine, mersul la biserică, cinstirea familiei și a celor plecați dintre noi sunt elemente care vorbesc despre modul în care oamenii de odinioară au înțeles lumea și locul lor în ea.

Pentru copil, tradiția devine cu adevărat valoroasă atunci când este trăită și înțeleasă. Nu este suficient să îi spunem că un anumit obicei este „vechi” sau „frumos”. Este important să îl ajutăm să descopere de ce a fost păstrat, ce valori transmite și ce semnificație poate avea astăzi.

În acest sens, școala poate deveni un spațiu al întâlnirii dintre generații. Elevii pot vorbi cu bunicii, pot aduna povești de familie, pot cerceta tradițiile comunității în care trăiesc, pot descoperi semnificația unor sărbători și pot transforma aceste informații în proiecte, expoziții, prezentări sau activități artistice.

Educația pentru patrimoniu are tocmai această menire: să îi ajute pe copii să descopere valorile culturale și să înțeleagă responsabilitatea pe care o au față de acestea. Demersurile educaționale dedicate patrimoniului pun accentul pe implicarea directă a elevilor în descoperirea și valorificarea tradițiilor.

Între tradiție și lumea digitală

Una dintre provocările educației contemporane este aceea de a găsi un echilibru între păstrarea valorilor tradiționale și folosirea tehnologiei.

Nu cred că trebuie să alegem între tradiție și modernitate. Copilul nu trebuie ținut departe de lumea digitală pentru a rămâne conectat la rădăcinile sale. Dimpotrivă, tehnologia poate deveni un instrument prin care aceste rădăcini sunt descoperite și valorificate.

Un elev poate realiza un album digital despre tradițiile familiei sale, poate înregistra un interviu cu bunicii, poate crea un material despre biserică din comunitate sau poate realiza o prezentare despre o sărbătoare creștină. În acest fel, telefonul, tableta sau computerul nu mai sunt doar instrumente de consum al informației, ci devin mijloace de cercetare, creație și transmitere a memoriei.

Este important însă ca tehnologia să nu înlocuiască experiența directă. O fotografie cu o biserică nu poate înlocui întotdeauna emoția unei vizite. Un videoclip despre o sărbătoare nu are aceeași valoare ca participarea la o tradiție alături de familie. O informație găsită pe internet nu poate substitui întotdeauna povestea spusă de bunici.

Copilul are nevoie atât de lumea virtuală, cât și de experiențe reale, concrete, care să îi formeze memoria afectivă.

Rolul profesorului de religie

Profesorul de religie nu este doar un transmițător de informații despre credință. El poate deveni un mediator între copil și valorile spirituale și culturale ale comunității.

În această perioadă, elevii sunt expuși zilnic la numeroase modele și mesaje, ora de religie poate oferi un moment de oprire și de reflecție. Este un spațiu în care copilul poate fi încurajat să se întrebe ce înseamnă să fii bun, să ierți, să ajuți, să respecti, să fii responsabil și să îți iubești aproapele.

În același timp, educația religioasă poate contribui la apropierea elevilor de patrimoniul cultural-religios. Actualele orientări curriculare includ activități prin care elevii descoperă expresii ale credinței în spațiul românesc, tradiții, artă sacră, sărbători și elemente de patrimoniu cultural-religios.

Aceste activități pot fi adaptate vârstei și intereselor copiilor. Putem porni de la o icoană, o biserică, o colindă, o poveste sau o tradiție locală și putem ajunge la întrebări importante despre identitate, credință, comunitate și responsabilitate.

De la „a ști” la „a trăi”

Una dintre cele mai importante lecții pe care le poate oferi educația religioasă este aceea că valorile nu trebuie doar cunoscute, ci și trăite.

Un copil poate defini bunătatea, dar adevărata lecție este atunci când îl ajută pe colegul său. Poate vorbi despre iertare, dar o înțelege cu adevărat atunci când reușește să depășească un conflict. Poate învăța despre iubirea aproapelui, dar aceasta capătă sens atunci când observă nevoia celui de lângă el.

În aceeași manieră, tradiția nu trebuie doar prezentată, ci trăită. O colindă cântată împreună, o activitate de voluntariat înaintea unei sărbători, o vizită la un lăcaș de cult, o întâlnire cu un reprezentant al comunității sau o discuție cu bunicii pot avea asupra copilului un impact mai puternic decât o simplă lecție teoretică.

Educația autentică se produce atunci când informația se transformă în experiență, iar experiența în valoare.

Rădăcinile nu ne opresc să creștem

Uneori, modernitatea și tradiția sunt prezentate ca două realități aflate în opoziție. Consider că această perspectivă este greșită. Un copil poate fi conectat la lumea contemporană și, în același timp, profund ancorat în valorile familiei și ale comunității sale.

Rădăcinile nu împiedică un copac să crească. Dimpotrivă, îi oferă stabilitate.

La fel se întâmplă și cu omul. Cu cât copilul își cunoaște mai bine originile, cu atât poate privi mai sigur către viitor. Cunoașterea propriei tradiții nu trebuie să genereze respingerea



celuilalt, ci respect. Un copil care își cunoaște și își apreciază valorile poate fi mai deschis către diversitate și către dialog.

Credința creștină însăși propune valori care depășesc limitele unei comunități: iubirea aproapelui, iertarea, solidaritatea, pacea, respectul și responsabilitatea. Acestea pot constitui puncte de întâlnire într-o societate diversă.

Concluzie

„Rădăcini în lumină” poate fi, pentru școală, mai mult decât o temă de simpozion. Poate fi o invitație la reflecție asupra responsabilității noastre de a transmite mai departe ceea ce am primit.

Copiii au nevoie de tehnologie, de competențe digitale și de deschidere către lume. Dar au nevoie, în egală măsură, de rădăcini. Au nevoie să știe cine sunt, de unde vin, care sunt valorile familiei lor și ce înseamnă să aparții unei comunități.

Din perspectiva profesorului de Religie, cred că una dintre cele mai frumoase misiuni ale educației este aceea de a-i ajuta pe copii să descopere lumina din propriile rădăcini: lumina credinței, a familiei, a tradiției, a binelui și a iubirii față de aproapele.

Nu putem construi un viitor sănătos dacă uităm trecutul. Dar nici nu este suficient să păstrăm trecutul în forma lui nemișcată. Trebuie să îl înțelegem, să îl asumăm și să îl transmitem mai departe într-un limbaj pe care generațiile tinere să îl poată primi.

Rădăcinile ne leagă de ceea ce am fost, valorile ne ajută să înțelegem cine suntem, iar educația ne oferă curajul de a deveni ceea ce putem fi.

Poate că aceasta este, în esență, adevărata lumină a rădăcinilor: aceea care nu ne ține în trecut, ci ne ajută să mergem mai sigur spre viitor.

FAMILIA ȘI ȘCOALA – RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ

Elev: Floarea Luca, Clasa: a XII-a

Prof. coordonator: Plugaru Rodica

Liceul Teoretic “Nicolae Bălcescu” Medgidia

Tema „Rădăcini în lumină” m-a făcut să mă gândesc mai mult la lucrurile care ne definesc ca oameni. De multe ori, atunci când auzim cuvântul „rădăcini”, ne gândim la un copac. Un copac nu poate crește frumos și nu poate rezista furtunilor dacă nu are rădăcini puternice. La fel este și omul. Fiecare dintre noi are nevoie de familie, de educație, de tradiții, de amintiri și de valori pentru a se dezvolta armonios. Rădăcinile noastre sunt legătura cu trecutul, iar lumina poate însemna cunoaștere, bunătate, speranță și dorința de a duce mai departe ceea ce am primit de la cei dinaintea noastră.

Pentru mine, rădăcinile înseamnă în primul rând familia. Familia este locul în care învățăm primele cuvinte, primele reguli și primele lecții despre viață. De la părinți învățăm să fim respectuoși, să muncim, să avem grijă de cei din jur și să nu renunțăm atunci când întâmpinăm greutăți. De la bunici învățăm povești despre trecut, despre obiceiuri, despre sărbători și despre felul în care oamenii trăiau altădată. Chiar dacă uneori ni se pare că aceste povești sunt simple amintiri, ele au o valoare importantă, deoarece ne arată cine suntem și de unde venim.

Rădăcinile nu se văd întotdeauna, dar ele se simt în felul în care vorbim, în felul în care ne comportăm și în alegerile pe care le facem. Limba pe care o vorbim, tradițiile pe care le respectăm, sărbătorile pe care le petrecem în familie și valorile pe care le primim de mici sunt părți din identitatea noastră. Dacă uităm toate aceste lucruri, riscăm să pierdem o parte importantă din noi. De aceea, cred că este important ca elevii să învețe nu doar lucruri moderne, legate de tehnologie și viitor, ci și lucruri despre trecut, despre familie, despre tradiții și despre comunitatea din care fac parte.

Un exemplu concret din viața mea este legat de o sărbătoare petrecută în familie, la bunici. Într-un an, înainte de Crăciun, am mers împreună cu familia la bunica. Pentru mine, la început, părea doar o vizită obișnuită. Eram mai preocupat de telefon, de mesaje și de lucrurile mele decât de ceea ce se întâmpla în jur. Bunica pregătea mâncare tradițională, iar în casă mirosea a cozonac și a sărbătoare. La un moment dat, ea a început să povestească despre cum era Crăciunul când era copil. Ne-a spus că nu aveau multe cadouri, dar aveau multă bucurie. Copiii mergeau la colindat, oamenii se primeau unii pe alții cu drag, iar familia se aduna la masă cu recunoștință. Mi-a povestit că pentru ei era important nu cât primeau, ci faptul că erau împreună.



Atunci am început să fiu mai atent. Bunica mi-a arătat câteva lucruri vechi păstrate în casă: o fotografie de familie, un ștergar cusut manual și o carte veche de rugăciuni. Mi-a explicat că aceste lucruri nu sunt valoroase prin prețul lor, ci prin amintirile pe care le poartă. Fotografia amintea de oameni care nu mai sunt, dar care au făcut parte din familia noastră. Ștergarul fusese lucrat cu răbdare și era folosit la sărbători. Cartea fusese păstrată cu grijă, ca un semn de credință și continuitate. În acel moment am înțeles mai bine ce înseamnă rădăcinile. Nu sunt doar povești vechi, ci legături vii între generații.

Acea zi m-a făcut să privesc altfel tradițiile. Am înțeles că atunci când cântăm un colind, când stăm la masă împreună, când ascultăm poveștile bunicilor sau când păstrăm un obicei, nu facem doar niște lucruri simple. De fapt, ducem mai departe o parte din identitatea noastră. Mi-am dat seama că, dacă noi, cei tineri, nu mai ascultăm și nu mai prețuim aceste lucruri, ele se pot pierde. Iar odată cu ele se pierde și o parte din lumina familiei și a comunității noastre.

Lumina din titlul „Rădăcini în lumină” poate fi înțeleasă ca o descoperire. Rădăcinile există, dar uneori nu le observăm. Ele sunt acolo, în familie, în limbă, în obiceiuri, în amintiri și în educația primită. Prin școală, prin familie și prin activități culturale, aceste rădăcini sunt aduse la lumină. Începem să le înțelegem, să le respectăm și să le transmitem mai departe. De aceea, școala are un rol foarte important. Profesorii ne pot ajuta să descoperim frumusețea tradițiilor, importanța istoriei și valoarea identității naționale. Prin proiecte, serbări, lecții, excursii, interviuri cu oameni în vârstă sau activități despre cultura locală, elevii pot învăța că trecutul nu este ceva lipsit de importanță, ci o temelie pentru viitor.

Consider că un elev care își cunoaște rădăcinile devine mai responsabil și mai atent la lumea din jur. El învață să respecte trecutul, să aprecieze familia, să prețuiască tradițiile și să fie mândru de cultura sa. În același timp, învață că valorile precum respectul, bunătatea, hărnicia, credința și recunoștința nu se demodează niciodată. Ele rămân importante indiferent de vremurile în care trăim.

În concluzie, „Rădăcini în lumină” care ne invită să privim cu mai multă atenție spre ceea ce ne definește. Rădăcinile noastre se află în familie, în tradiții, în limba română, în școală, în credință și în valorile primite de la cei dinaintea noastră. Lumina înseamnă educație, înțelegere și dorința de a păstra aceste lucruri vii. Dacă ne cunoaștem rădăcinile, putem crește mai frumos, asemenea unui copac puternic, care își ridică ramurile spre lumină fără să uite pământul din care a pornit.

eTwinning Projects – An Educational Context for Promoting Traditions, Customs, and Interculturality Among Primary School Students

Teacher Geangu-Roncea Elena-Lavinia

Primary School No.4 Valenii de Munte, Prahova, Romania

Although I knew quite a bit about the eTwinning community, I hadn't found the motivation to join it. But last school year, everything changed. "By mistake"—or perhaps not—I signed up for my first project, "MATH IN ART."

Then, three more titles caught my eye, and just like that, I was signed up for four projects. I wondered if I would be able to handle the workload and meet the deadlines—participating in and completing all the activities—given that I was a teacher for a preparatory-year class.

We began carrying out the activities. There were four projects with different themes... covering different topics: mathematics, environmental exploration, toys, and personal development—specifically regarding natural disasters.

It took a while for us to get the hang of things. After that, they would take the initiative to ask what needed to be done next, when the next online meeting with partners from the participating countries would take place, or which questionnaires still needed filling out. They were so deeply invested—both emotionally and actively—that we didn't even realize how quickly the school year flew by, even though we started out so young and inexperienced.

I fondly recall how, while attending an Earth Day workshop, they spotted a giant egg painted with *Girl with a Pearl Earring*. They had already learned about this artwork and had even recreated it—using a coding approach—for the "Math in Art" eTwinning project. Both the workshop staff and I were so impressed that we congratulated them time and again. It was a good sign! We didn't remember everything, but the important elements—or the ones we had particularly liked—remained vivid in our minds.

We got off to a great start in the world of eTwinning projects, which encouraged us to participate again this school year. And... we have the same number: four. Although there were more options, my students had their own input, and we decided together which ones to join.

Participation in eTwinning projects has been a particularly valuable professional experience, providing the necessary framework for developing pedagogical, digital, and intercultural competencies, as well as for fostering a genuine learning community at the European level. Beyond the execution of planned project activities, this experience represented a continuous



process of reflection, collaboration, and professional growth, in which the exchange of ideas and best practices with teachers from diverse educational systems became a significant source of inspiration and professional development.

In an educational landscape characterized by rapid change and the need for constant adaptation to the evolving demands of the knowledge society, the eTwinning project has demonstrated that international educational partnerships serve as an effective tool for modernizing the teaching and learning process. Collaboration with educators from various European countries has facilitated the exchange of experiences regarding teaching strategies, assessment methods, the integration of technology into classroom practice, and the development of student-centered learning environments.

The experience of participating in an eTwinning project focused on traditions, customs, and interculturality with 7- to 8-year-old students demonstrated that education for diversity can begin in the very early years of school. The children's natural curiosity, their desire to share experiences, and the enthusiasm with which they discover new things laid the groundwork for a complex educational endeavor, in which every activity became an opportunity for learning and personal development.

The project aimed to showcase the cultural heritage of each participating country and foster intercultural dialogue through collaborative activities. Students explored the traditions and customs specific to their communities, presenting folk festivals, traditional costumes, dances, songs, stories, cuisine, and symbols representing their national identity. Each piece of work created served as an invitation to project partners to discover the beauty and authenticity of the local culture.

At the same time, the children had the opportunity to learn about the traditions of other European nations. They watched presentations created by their peers from partner schools, participated in online meetings, exchanged greeting cards, drawings, messages, and digital materials, and produced collaborative projects that reflected Europe's cultural diversity. These activities transformed cultural differences into an educational resource, fostering mutual respect, tolerance, and a desire to learn from one another.

At the age of 7–8, children learn best through concrete experiences, play, and collaboration. For this reason, the project activities were designed to be interactive, employing active-participatory methods and digital tools tailored to the students' developmental level. Thematic games, creative workshops, illustrated stories, collage-making, audio and video recordings, and the use of digital platforms all contributed to the development of communication skills, creativity, and digital literacy.

The activities were tailored to the students' age groups and combined interactive methods, educational games, discovery-based learning, and the use of digital applications. The children created presentations on local traditions, illustrated holiday customs, crafted items inspired by folk



art, performed traditional songs and dances, and produced multimedia materials that were shared on the project platform.

A highlight of the project was the cultural exchange between the partner schools. Students had the opportunity to discover folk costumes, national symbols, traditional dishes, and stories and legends from various regions of Europe. Through online meetings and collaborative projects, they gained insight into both the cultural diversity and the shared values that unite European communities.

From my perspective as an educator, the project represented a constant professional challenge. Collaborating with teachers from various educational systems offered the opportunity to exchange best practices, identify new ways of organizing activities, and integrate digital technologies into the teaching-learning process. Each stage of the project required planning, cooperation, flexibility, and the adaptation of activities to the needs of both the students and the international partners.

A particularly valuable aspect of the experience was the development of the intercultural dimension of education. Students came to understand that, although languages, traditions, and customs differ, fundamental values—such as friendship, respect, solidarity, and cooperation—are shared by all. They discovered that cultural identity is not diminished by contact with other cultures; on the contrary, it is strengthened when it is understood, appreciated, and shared.

Participation in these projects had visible effects on the students' development. They improved their communication and collaboration skills, became more confident in expressing their own ideas, and grew more receptive to different perspectives. At the same time, their active involvement in creating the project's final products fostered a sense of responsibility and autonomy.

For any teacher, the experience of participating in eTwinning projects has been a continuous process of learning and professional reflection. Integrating the European dimension into classroom activities, employing innovative methods, and collaborating with international partners have contributed to diversifying teaching strategies and creating a dynamic educational environment where students were encouraged to learn through exploration, dialogue and cooperation.

In conclusion, eTwinning projects demonstrate that education can transcend geographical and cultural boundaries, building bridges between schools, communities, and generations. By engaging with local traditions and customs within a European context, students learn to understand their own roots, respect diversity, and view the world with openness and curiosity. For teachers, this experience signifies continuous professional development, innovation, and the satisfaction of helping to shape future European citizens who are aware of their cultural identity and the values of intercultural dialogue.

PUTEREA TRADIȚIILOR ÎN EDUCAȚIA NOILOR GENERAȚII

Prof. dr. Herghilgiu Cristina

Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă

Într-o lume a zilelor noastre, sufocată de tot mai multe rezultate ale „inteligenței artificiale”, unele potrivite, altele doar cu promisiunea că sunt cele mai grozave și ne asigură un ajutor neprețuit, eliberându-ne de povara executării unor operații lucrative cronofage și obositoare, ajungi să fii ușor deconcertat, bulversat și uneori aruncat într-un desiş de întrebări pertinente, dar la care parcă te temi să răspunzi de frica de a nu fi etichetat ca „dinozaur”, „opac la schimbare”, „desuet” etc. Mirajul acesta al tehnologiilor moderne la care avem acces, dar nu avem suficientă „pedagogie digitală” corectă și coerentă, te face uneori să te simți ca un turist care a dat o groază de bani și a făcut sacrificii să ajungă să vadă un muzeu faimos într-o altă țară(decât cea de origine), a trecut pragul edificiului cu dorința întipărită pe chip de a afla cât mai multe lucruri, a plătit biletul la intrare, dar a constatat cu stupefație că nu are un ghid instruit care să-l „lumineze” în legătură cu lucrările găzduite de muzeu și este asigurat de omul de la bilete că se va descurca și va înțelege singur taina exponatelor. Cam așa aş putea compara invazia tehnologiei moderne, fără o pregătire ante-cunoaștere a acesteia, o aruncare în gol fără parașuta de rigoare. Și atunci firesc apar două întrebări-focus:

Este necesară prezența AI în mod omniprezent și omnipotența ei este infailibilă?, respectiv Abandonăm la „waste bin” tot ceea ce am adunat în timp ca și elemente culturale, educaționale nescrise și scrise pentru că nu se mai ridică la valoarea așteptărilor (nedefinite încă!)?

Evident că cititorul rândurilor de mai sus sau măcar a întrebărilor acestora mă va anatemiza și mă va țintui la stâlpul infamiei, a relei credințe în ceea ce privește rolul, relevanța și importanța tehnologiei în viața contemporanului secolului XXI. Vreau să opresc această „posibilitate” de a fi etichetată de dragul adevărului și a logicii evidenței pentru că nu sunt un oponent al tehnologiei moderne, nu duc o cruciadă în acest sens aici și am suficientă curiozitate pentru a dori să aflu lucruri noi care să mă țină în parametri educabili.

Cred cu tărie că tehnologia artificială este necesară, că am ajuns la un grad de evoluție umană care să solicite o asemenea orientare a omului modern dar...conform unui principiu clar al logicii tradiționale aristotelice(funcțional 100% și în zilele noastre) *este necesară, dar nu suficientă!* Evident că aici se merită o explicație: tehnologia este creată de om să-i servească interesele, să-l elibereze de lucruri repetitive și obositoare, să intervină acolo unde este necesară finețea și precizia execuției fără erori care ar produce pagube irecuperabile sau fatale(vezi roboții

medicali, spre exemplu!), dar sub nicio formă să-l transforme în sclavul ei, adică creația să-și aservească creatorul, iar în acest sens ar fi multe de zis, dar nu este acesta rolul rândurilor de față.

Trăim momente în care constatăm că rolul socializării primare și a „celor șapte ani de acasă” este preluat aproape exclusiv de către gadgeturi, încât copilul, predat acestui tip de cunoaștere, nu are altă opțiune decât a vedea, a simți, a reține de la repere morale la comportamente preluate prin imitație de la ofertele acestei tehnologii. Ca urmare, victimă și nu călău al propriei sale deveniri de om, nu înțelege, nu conștientizează, nu are repere valorice și este deconcertat când constată aceste lucruri(dacă se întreabă, evident). Natura umană este una perfectibilă, suntem ființele cele mai adaptabile din Univers și dispuse la toate provocările posibile, ca urmare și la cele furnizate de AI.

Într-un scenariu utopic totuși, chiar dacă nu am mai avea surse de energie care să pună în mișcare mașini, tehnologii etc. oamenii tot s-ar descurca, în sensul de a găsi alternative, inclusiv educaționale; aici intră în scenă puterea tradiției, faptul de a transmite tipuri de comportamente acceptabile în comunitate, valori morale care să întărească legăturile interumane, să le facă facile și nu imposibile. Cultura tradițională nu a fost, nu este și nu va fi niciodată o paria culturală, valorile ei trebuie păstrate, promovate și transmise de la o generație la alta. Bunătatea, demnitatea, cumpătarea, spiritul de înțelegere(empatia zilelor noastre), cinstea, curajul și câte altele nu se învață din podcasturi, ci se exersează, se sădesc în timp prin bună practică, într-un proces continuu de încercări și erori.

Înșușirea tradițiilor, promovarea filonului cultural propriu ne îmbogățește și nu ne arhaizează, ne înobilează și nu ne depreciază, ne face să fim oameni în sensul real al termenului. Dacă nu vom mai avea surse de energie pentru a pune în mișcare AI-ul, vom rămâne oameni, vom ști să ne ajutăm pe noi și pe alții, vom furniza modele culturale învățate de la părinți sau bunici, vom promova onestitatea, curajul, datoria, patriotismul și munca, cântecul și dansul popular, ghicitorile și proverbele, lucruri de înțelepciune populară care ne vor ajuta să rămânem oameni și un motiv serios pentru care pot spune *in laudem culturae popularis* că rămâne inbatabilă în orice moment și epocă în ceea ce privește socializarea primară, pentru unii dintre noi singura cu care funcționăm în viață în cadrul socializării continue. Generațiile se schimbă, dar nu vin în ADN-ul lor la naștere și cu alegeri predeterminate în legătură cu preferințe, opțiuni valorice, opinii personale, concepția despre lume și viață etc.

Abordarea cu celeritate a modului în care ne raportăm la instrumentele digitale, fără uitarea sau negarea tradițiilor, promovează și celebrează esența noastră umană.

ROLUL ȘCOLII ÎN PROMOVAREA TRADIȚIILOR ȘI A EDUCAȚIEI INTERCULTURALE

Prof. înv. primar Hriscoschi Alexandra

Liceul Teoretic „Anghel Saligny”

Structura Școala Gimnazială nr. 2 Cernavodă

Tradiția și educația interculturală reprezintă două concepte importante pentru înțelegerea rolului formativ al școlii în societatea contemporană. Tradiția poate fi înțeleasă ca ansamblul valorilor, obiceiurilor, credințelor, practicilor și elementelor culturale transmise de-a lungul generațiilor, prin care o comunitate își păstrează și își afirmă identitatea. În același timp, educația interculturală vizează formarea unor atitudini de deschidere, respect și valorizare a diversității culturale, contribuind la dezvoltarea capacității de a înțelege și accepta persoane și comunități cu experiențe și sisteme de valori diferite.

În spațiul școlar, cele două concepte se întâlnesc în mod firesc, școala având rolul de a valorifica tradițiile și patrimoniul cultural propriu, concomitent cu cultivarea respectului pentru alte culturi. Prin activitățile educative, tradițiile pot deveni astfel un mijloc de cunoaștere, dialog și valorizare a diversității.

În acest context, școala devine un spațiu important pentru valorificarea tradițiilor și pentru transmiterea acestora către noile generații. Prin intermediul activităților educative, elevii au posibilitatea de a cunoaște patrimoniul cultural propriu, de a-i înțelege semnificațiile și, în același timp, de a descoperi și respecta diversitatea culturală. Valorificarea tradițiilor în școală se poate realiza atât prin integrarea acestora în procesul educativ, cât și prin activități practice și experiențe directe.

Școala reprezintă un important spațiu de transmitere și valorificare a patrimoniului cultural, contribuind la apropierea elevilor de tradițiile și valorile comunității din care fac parte. Integrarea tradițiilor în procesul educativ poate fi realizată atât prin conținuturile disciplinelor școlare, cât și prin activități complementare, care oferă elevilor posibilitatea de a descoperi și înțelege elemente ale culturii locale și naționale. Astfel, la discipline precum Limba și literatura română, Istorie, Muzică sau Arte vizuale, elevii pot intra în contact cu obiceiuri și datini, legende și povești populare, portul tradițional, dansurile, cântecele și meșteșugurile specifice diferitelor regiuni.

Valorificarea acestor elemente în cadrul activităților didactice contribuie nu doar la îmbogățirea cunoștințelor elevilor, ci și la dezvoltarea sentimentului de apartenență și a respectului față de propria identitate culturală. Tradițiile nu mai sunt percepute exclusiv ca informații prezentate în manuale, ci ca expresii ale unei culturi vii, care pot fi descoperite, interpretate și transmise mai departe. În acest fel, școala devine un spațiu în care patrimoniul cultural este

cunoscut și valorizat, iar elevii sunt încurajați să înțeleagă semnificația tradițiilor și rolul acestora în definirea identității individuale și colective.

O modalitate eficientă de valorificare a tradițiilor în școală este reprezentată de implicarea elevilor în experiențe practice și activități care le permit să intre în contact direct cu elementele patrimoniului cultural. Serbările școlare, atelierle tematice, expozițiile de obiecte tradiționale, vizitele la muzee și centre culturale, întâlnirile cu meșteri populari sau participarea la evenimente organizate în comunitate oferă contexte de învățare diferite de cele specifice activității didactice obișnuite. Prin participarea activă la astfel de experiențe, elevii nu doar dobândesc informații despre tradiții, ci au posibilitatea de a le observa, experimenta și înțelege semnificația.

Dacă valorificarea tradițiilor contribuie la consolidarea identității culturale, educația interculturală oferă elevilor posibilitatea de a descoperi și valoriza diversitatea culturală, completând astfel rolul formativ al școlii.

Valorificarea tradițiilor în școală poate constitui un punct de plecare pentru dezvoltarea educației interculturale, prin încurajarea respectului față de diversitate și a deschiderii către alte culturi. În procesul de învățare, elevii pot descoperi asemănările și diferențele dintre comunități prin activități de colaborare, proiecte interculturale și schimburi de experiență, inclusiv în cadrul unor proiecte internaționale. Astfel de contexte îi ajută să depășească stereotipurile, să manifeste toleranță și să înțeleagă diversitatea culturală ca pe o resursă pentru învățare și dezvoltare.

Exemplele de bune practici pot include proiecte comune între școli din țări diferite, activități dedicate cunoașterii tradițiilor altor comunități, schimburi culturale sau activități în care elevii își prezintă propriile tradiții și descoperă tradițiile celorlalți. Prin aceste experiențe, școala contribuie la formarea unor tineri capabili să comunice, să colaboreze și să respecte persoane cu origini și experiențe culturale diferite.

În concluzie, școala formează elevi care își cunosc propriile rădăcini culturale și, în același timp, apreciază și respectă patrimoniul cultural al altor popoare.

Bibliografie:

1. <https://edict.ro/interculturalitatea-o-punte-spre-promovarea-valorilor-universale/>
2. Cucoș, C., (2000) *Educația – dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași.

ELEVII DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL LICEAL – GÂNDURI, SENTIMENTE, CULOARE ȘI FORME PERCEPUTE ÎN PERIOADA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ, COLORÂND UN DESEN REALIZAT ÎN PROGRAMUL PAINT

Profesor Iacob Ramona Laura

Liceul Tehnologic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” Deva

Educația incluzivă oferă profesorului oportunitatea de a descoperi și valorifica resursele interioare ale fiecărui elev, indiferent de dificultățile pe care acesta le întâmpină în procesul de învățare. În contextul actual, utilizarea tehnologiei în activitatea didactică poate reprezenta nu doar un mijloc de formare a competențelor digitale, ci și o modalitate de exprimare emoțională, de dezvoltare a încrederii în sine și de facilitare a relațiilor interpersonale. Tema „Rădăcini în lumină” a constituit punctul de plecare pentru o activitate interdisciplinară desfășurată în perioada sărbătorilor de iarnă, în cadrul căreia s-au împletit elemente de TIC, educație artistică și intervenție psihoeducațională.



Figura 1. Desen realizat de prof. Iacob Ramona Laura în programul Paint și colorat de elevii L.F.Ș. și Z.A.A.M., din cadrul

Desenul utilizat în activitate a fost realizat de mine în programul Paint și reprezintă o scenă specifică sărbătorilor de iarnă: copii mergând la colindat cu steaua, o casă luminată, un brad împodobit și un peisaj de iarnă care inspiră liniște și speranță.

Alegerea acestei teme a avut la bază convingerea că tradițiile și valorile spirituale constituie repere importante în dezvoltarea identității personale și sociale a elevilor.

În etapa de colorare au fost implicați doi elevi din cadrul învățământului liceal profesional special: elevul L.F.Ș., care prezintă dificultăți de învățare și de menținere a motivației pentru sarcinile școlare, și eleva Z.A.A.M., încadrată în grad de handicap accentuat. Activitatea s-a

desfășurat într-un climat de acceptare, răbdare și susținere permanentă, fiecare progres fiind valorizat și încurajat.

Elevul L.F.Ș. a manifestat inițial interes pentru activitate și a început colorarea desenului prin pictură. Acesta a ales să realizeze ușa casei și partea inferioară a bradului în culorile potrivite, dar fără a respecta detaliile. După această etapă, motivația sa a scăzut, iar tendința de abandon al sarcinii a devenit evidentă. Prin dialog, încurajări și fragmentarea activității în pași mai mici, elevul a fost stimulat să continue, dar făcând o pauză în care colega sa a realizat colorarea stelei utilizând creioane colorate, ea refuzând pictura. Reușita finalizării unor elemente ale casei și ale bradului a reprezentat pentru el o experiență pozitivă, demonstrând că perseverența poate fi cultivată atunci când elevul beneficiază de suport adecvat și de validarea efortului depus.

În cazul elevei Z.A.A.M., procesul de colorare a presupus o permanentă mediere din partea profesorului. Alegerea culorilor s-a realizat prin întrebări și răspunsuri, transformând activitatea artistică într-un exercițiu de observare și analiză a mediului înconjurător. De exemplu, la întrebarea referitoare la culoarea cerului, eleva a răspuns inițial: „alb”. Pornind de la acest răspuns, am orientat atenția sa către realitatea imediată, invitând-o să privească cerul și să identifice eventuale nuanțe de albastru. Cu sprijin verbal și vizual, eleva a reușit să stabilească o nouă asociere și să participe activ la alegerea cromaticii desenului.

Aceste momente aparent simple au evidențiat importanța relației educaționale bazate pe răbdare, încurajare și respectarea ritmului individual de dezvoltare. Din perspectiva psihologică, activitatea a favorizat stimularea atenției, dezvoltarea capacității de luare a deciziilor și consolidarea sentimentului de competență personală. În același timp, prin utilizarea dialogului și a întăririlor pozitive, elevii au avut ocazia să experimenteze succesul și să își exprime preferințele într-un mediu securizant.

Din perspectiva profesorului de TIC, utilizarea programului Paint a demonstrat faptul că instrumentele digitale pot constitui resurse valoroase în proiectarea unor activități accesibile și atractive pentru elevii cu cerințe educaționale speciale. Din perspectiva formării profesionale în domeniul construcțiilor, activitatea a valorificat noțiuni precum forma, spațiul, proporția și armonia vizuală. Din perspectiva pregătirii în domeniul psihologiei, procesul creativ a devenit un context favorabil pentru observarea comportamentelor, identificarea nevoilor emoționale și susținerea dezvoltării personale.

La finalul activității, desenul nu a reprezentat doar o imagine colorată, ci rezultatul unei experiențe comune, construită pas cu pas prin cooperare, comunicare și încredere. În spatele fiecărei culori s-au aflat întrebări, ezitări, alegeri și reușite. În spatele fiecărui contur s-au aflat elevi care au avut nevoie să fie văzuți, înțeleși și sprijiniți.

În concluzie, activitatea desfășurată sub semnul temei „Rădăcini în lumină” a demonstrat că educația autentică presupune întâlnirea dintre cunoaștere și sensibilitate. Tehnologia, arta și intervenția psihoeducațională pot acționa împreună în beneficiul elevului, transformând



experiențele de învățare în oportunități de dezvoltare și vindecare emoțională. Uneori, un desen colorat cu răbdare și speranță poate deveni mai mult decât un produs artistic: poate deveni o mărturie a faptului că fiecare elev are nevoie de lumină pentru a-și descoperi propriile rădăcini și pentru a crește în ritmul său, având alături un profesor care crede în potențialul său.

Bibliografie:

Cerghit, I. (2008). Sisteme de instruire alternative și complementare. Iași: Editura Polirom.

Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

Vrășmaș, E. (2018). Educația incluzivă și intervenția psihopedagogică. București: Editura Universitară.

SITUAȚIA DEMOGRAFICĂ A TĂTARILOR DIN MEDGIDIA

Prof. Ilie Claudia

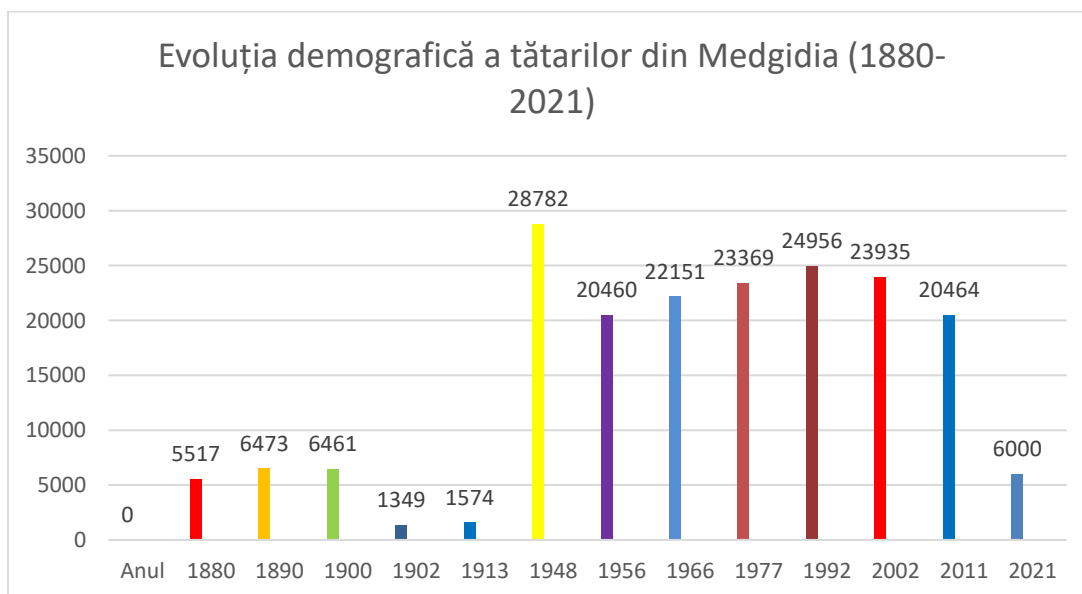
Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu” Medgidia

În contextul diversității etnice caracteristice Dobrogei, municipiul Medgidia reprezintă un spațiu relevant pentru analiza dinamicii comunităților istorice. Comunitatea tătară, prezentă în Medgidia încă din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, a avut un rol semnificativ în configurarea structurii demografice locale. Evoluția numerică a acesteia reflectă procese istorice complexe, precum migrațiile, transformările socio-economice și schimbările politice.

Prin urmare, analiza demografiei tătarilor din Medgidia contribuie la o mai bună înțelegere a raportului dintre continuitate și schimbare, evidențiind modul în care rădăcinile culturale rămân repere esențiale în definirea identității comunității.

În Medgidia¹, situația numărului tătarilor se prezintă pentru diferite perioade, în felul următor:

Anul	1880	1890	1900	1902	1913	1948	1956	1966	1977	1992	2002	2011
Populație	5517	6473	6461	1349	1574	28.782	20.460	22.151	23.369	24.956	23.935	20.464



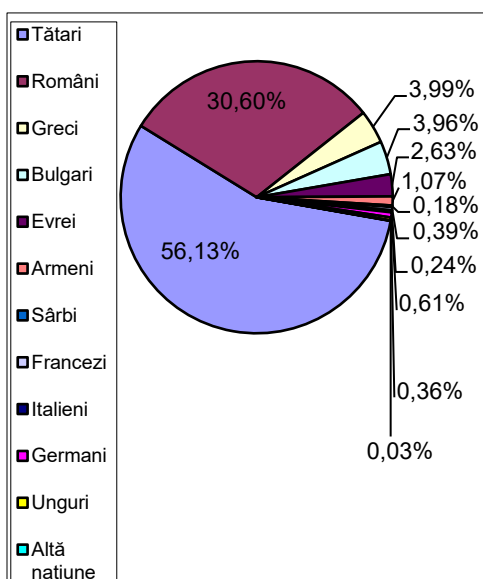
¹ A.N.I.C., *Fond D.G.S.*, Dosar nr. 1564/1890, f. 24; turco –tătarii la Medgidia în 1890, erau în număr de 1.206 familii; Al. Arbore, *Contribuțiuni...*, p.236; Adrian Ilie, *Contribuția tătarilor la dezvoltarea.....*, p.36.

În anul 1902 trăiau în Medgidia 1349 tătari², iar în anul 1913 se înregistrau în oraș 1574 de tătari³, pentru ca în statisticile germane din 1918 să nu apară înregistrați⁴, fiind trecuți alături de turci.

După cum se poate observa, în perioada cuprinsă între anii 1880-1902, numărul etnicilor tătari din Dobrogea a scăzut, în condițiile unui flux migratoriu sporit, cu aproape zece procente, iar în ceea ce privește Medgidia, numărul lor a fost în creștere și datorită faptului că aici era un „fief al tătarilor”.

Stăpânirea otomană reușise „să creeze în acea parte a continentului cea mai compactă masă de elemente musulmane din întreaga Turcie europeană”⁵.

În intervalul 1878-1900 o parte a tătarilor, alături de cea a turcilor, au emigrat în Turcia, iar numărul lor este apreciat a fi între 90-100.000 de persoane.



Situația etnică a Medgidiei la 1900⁶

La recensământul din 1930, erau înregistrați 934 tătari din totalul de 6.466 locuitori⁷, tătarii reprezentând 14,44% din totalul populației Medgidiei. Din punct de vedere confesional se

² Nicolina Ursu, *Turco-tătarii dobrogeni în statistici...*, p.310.

³ Al. Arbore, *Contribuțiuni...*, p.243.

⁴ Constantin Brătescu, *Două statistici etnografice germane în Dobrogea*, în Arh. D., II, 1919, Tipografia Curții Regale F. Göbl și Fiii, 1920, pp.60-62.

⁵ Constantin Brătescu, *Populația Cadrilaterului între anii 1878-1938*, în A.D., XIX, vol. II, 1938, p. 190.

⁶ Populația orașului era de 3251 locuitori, iar tătarii erau majoritari la începutul secolului al XX-lea.

⁷ *** *Recensământul din 1930*, Institutul de Statistică, București, 1931, p 150; Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului...*, p. 120.

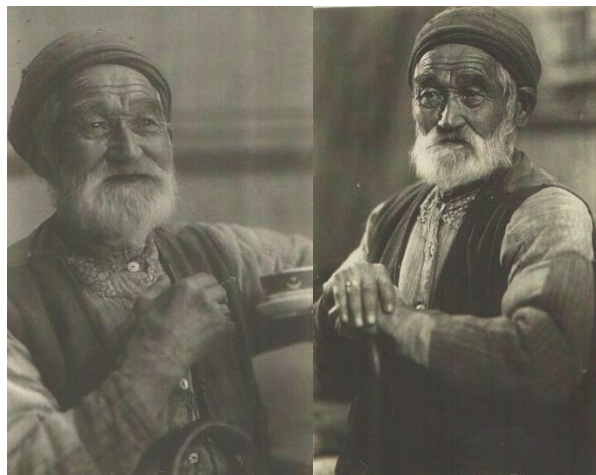
înregistrau 1574 mahomedani. În anul 1930 au emigrat în Turcia circa 150 de familii din oraș. Procentul etnicilor tătari era cu aproximativ 5% mai mare decât cel al turcilor din oraș.

Tătarii au fost recenzați după cum urmează: la recensământul din 1948, au fost laolaltă cu turcii, fiind în număr de 28.782, în 1956 – 20.460, în 1966 – 22.151, în 1977-23.369, în 1992 – 24.956, în 2002 – 23.935, iar în 2011 – 20.464⁸. Există ideea potrivit căreia tătarii nu și-au declarat adevărata origine datorită lipsei identificării „statului mamă”. Mulți vor considera Turcia statul mamă, declarându-se turci. Numărul tătarilor va scădea în mediul rural și va crește în mediul urban ca urmare a colectivizării și industrializării din perioada regimului comunist. Ne vom întâlni astăzi cu situația ca în unele așezări rurale numărul tătarilor să scadă semnificativ.

La recensământul din 1977 erau înregistrați 3.977 tătari⁹, iar în 1992, au fost înregistrați la Medgidia 4.140 tătari, iar la Valea Dacilor 326 turci și tătari¹⁰,

La recensământul din 2002 numărul tătarilor era de aproximativ 6400 ¹¹ (14-15%), din cei 43.841 locuitori ai orașului, iar în anul 2011 numărul etnicilor tătari a fost de 5854 suflete¹² (13%), iar la recensământul din 2021, reprezentau 12-14% din populația localității, fiind aproximativ 6000 de tătari.

Numărul musulmanilor a scăzut în anumite perioade, după pierderea Dobrogei de către otomani în 1878, dar în special în perioada interbelică. După proclamarea Republicii Turcia, anumiți etnici tătari din Medgidia vor emigra în condițiile promisiunilor făcute de guvernul turc.



Bătrân tătar din Medgidia¹³

⁸ *Recensământ 2002*, vol IV; Adriana Cupcea, *Recensămintele perioadei comuniste....*, p.12.

⁹ Nilghiun Ismail, *Continuitatea etniei turco-tătare...*, p.333.

¹⁰ Ekrem Menlibaz, *Situația demografică a tătarilor și turcilor din Dobrogea (județele Constanța și Tulcea) după 1878*, în vol. *Originea tătarilor*, coordonator Tahsin Gemil, Editura Kriterion, București, 1997, p.316.

¹¹ Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului...*, p.123.

¹² www.constanta.iisse.ro ;www.ro.wikipedia.org

¹³ *Colectia G.O. Nicolae*, vedere necirculata, editor necunoscut.

Populația de origine tătară a colaborat cu cea turcă, a conviețuit pașnic cu cea românească, implicându-se activ în dezvoltarea economică a Medgidiei, dar și în viața politică destul de tumultuoasă.

Bibliografie selectivă

Lucrări generale și lucrări speciale:

A.N.I.C., *Fond D.G.S.*, Dosar nr. 1564/1890

Adrian Ilie, *Medgidia. Istoria orașului de la origini până în prezent*, Editura Ex Ponto, Constanța, 2013

Ion Ionescu de la Brad, *Opere*, II.

****Excursiune agricolă în Dobrogea, f.a.*

Adrian Ilie, *Sayd Mârza Pașa-tătarul care a dezvoltat Dobrogea*, în Qaradeniz, iunie-iulie 2015

Constantin Brătescu, *Două statistici etnografice germane în Dobrogea*, în Arh. D., II, 1919, Tipografia Curții Regale F. Göbl și Fiii, 1920

Constantin Brătescu, *Populația Cadrilaterului între anii 1878-1938*, în A.D., XIX, vol. II, 1938

*** *Recensământul din 1930*, Institutul de Statistică, București, 1931, p 150

Recensământ 2002, vol IV

Colecții particulare:

Colectia G.O. Nicolae, vedere necirculata, editor necunoscut

Internet:

www.constanța.iispe.ro ;

www.ro.wikipedia.org

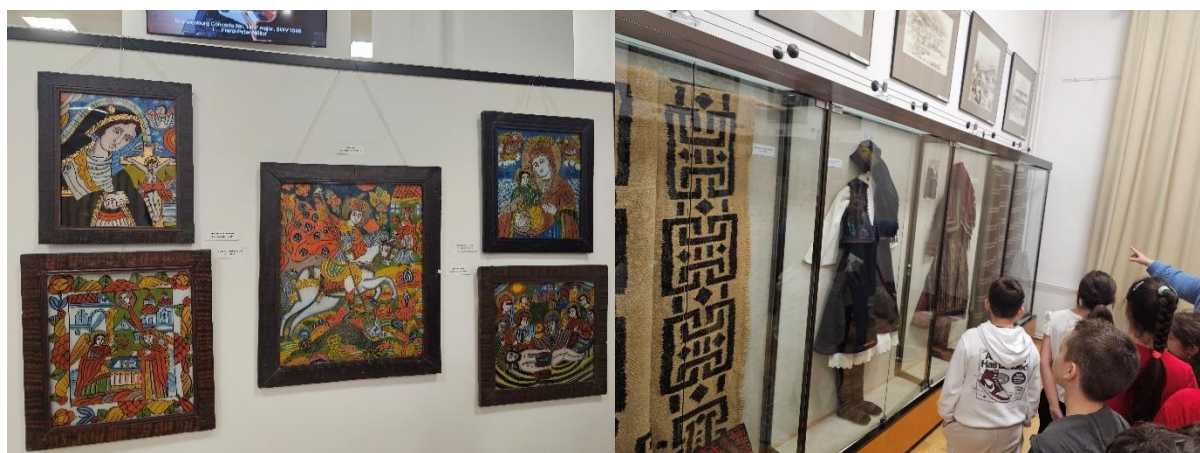
DOBROGEA – O LECȚIE VIE DESPRE TRADIȚIE ȘI IDENTITATE

Profesor învățământ primar Marinela Carmen Ion

Liceul Teoretic ”Anghel Saligny” Cernavodă

Într-o lume în care tehnologia ocupă tot mai mult din timpul copiilor, apropierea lor de tradiții și de patrimoniul cultural devine o misiune importantă a școlii. Dobrogea, un spațiu al conviețuirii dintre numeroase etnii – români, turci, tătari, lipoveni, greci, aromâni și bulgari – oferă un adevărat tezaur de obiceiuri, costume populare, meșteșuguri și tradiții care merită descoperite încă din primii ani de școală.

În anul școlar 2025-2026, în timpul ”Săptămânii Altfel”, elevii clasei a III-a A, de la Liceul Teoretic „Anghel Saligny” din Cernavodă, au avut bucuria de a vizita Muzeul de Artă Populară din Constanța. Vizita s-a transformat într-o lecție autentică despre trecutul și identitatea Dobrogei. Copiii au admirat costume populare specifice diferitelor comunități, țesături, ceramică, icoane pe sticlă, obiecte din gospodăria tradițională și au descoperit frumusețea meșteșugurilor transmise din generație în generație. Muzeul desfășoară constant activități educative și ateliere dedicate elevilor, încurajând învățarea prin experiență și contactul direct cu patrimoniul cultural.



Dobrogea este una dintre cele mai bogate regiuni etnografice ale României, remarcându-se prin conviețuirea armonioasă a numeroase comunități – români, turci, tătari, lipoveni, greci, aromâni și bulgari –, fiecare contribuind la identitatea culturală a acestui ținut. Tradițiile dobrogene reflectă această diversitate și se păstrează încă în numeroase sate, fiind transmise din generație în

generație. Un loc aparte îl ocupă obiceiurile de iarnă. Cercetătorii Muzeului de Artă Populară Constanța arată că în Dobrogea există o impresionantă varietate de colinde, dedicate fetelor, tinerilor căsătoriți, pescarilor, ciobanilor sau familiilor, multe dintre ele fiind specifice doar acestei regiuni. În satele dobrogene, colindatul începea încă din dimineața Ajunului, când copiii mergeau din casă în casă, iar seara era rezervată cetelor de flăcăi, care se pregăteau cu săptămâni înainte pentru a respecta întocmai datinile moștenite.

La fel de interesante sunt obiceiurile legate de sărbătorile de peste an. De Sânziene, oamenii împleteau cununi din flori de câmp, considerate simboluri ale sănătății și belșugului, iar în perioadele secetoase, în unele localități se păstra ritualul Paparudei, un vechi obicei prin care copiii și tinerii dansau și cântau pentru a chema ploaia. În comunitățile pescărești de pe malul Dunării și al Mării Negre, sărbătorile religioase erau însoțite de binecuvântarea bărcilor și de mese tradiționale pregătite din pește, subliniind legătura profundă dintre oameni și apă.

Portul popular dobrogean impresionează prin sobrietate și eleganță, dar și prin influențele culturale venite din spațiul balcanic și pontic. Costumele românilor dobrogeni, alături de cele ale turcilor, tătarilor sau lipovenilor, demonstrează că diversitatea nu desparte, ci îmbogățește patrimoniul unei comunități. Tocmai de aceea, elevii trebuie încurajați să descopere aceste valori prin vizite la muzeu, întâlniri cu meșteri populari, ateliere de creație și proiecte interdisciplinare. Când un copil privește un costum popular autentic, ascultă un colind dobrogean sau află povestea unui obiect vechi, el nu învață doar istorie, ci își dezvoltă respectul pentru rădăcinile sale și pentru patrimoniul cultural al locului în care trăiește.

Astfel de experiențe pot fi valorificate cu ușurință la clasă. Pornind de la ceea ce au observat în muzeu, elevii pot realiza desene inspirate din motivele tradiționale dobrogene, colaje, mini-expoziții, prezentări despre etniile din Dobrogea sau pot culege povești și obiceiuri de la bunici. În cadrul disciplinelor Comunicare în limba română, Arte vizuale și abilități practice, Istorie sau Dezvoltare personală, tradițiile locale devin resurse valoroase pentru formarea identității culturale și pentru cultivarea respectului față de diversitate. Educația pentru patrimoniu înseamnă mai mult decât transmiterea unor informații. Ea îi ajută pe copii să înțeleagă că obiectele vechi spun povești despre oameni, despre muncă, familie și comunitate. Învață să respecte munca meșterilor populari, să prețuiască autenticitatea și să privească tradițiile nu ca pe relicve ale trecutului, ci ca pe valori vii, care pot inspira și generațiile de astăzi.

Vizita la Muzeul de Artă Populară din Constanța a fost o experiență educativă de neuitat pentru elevii mei. Curiozitatea, întrebările și entuziasmul lor au demonstrat că tradițiile pot deveni atractive atunci când sunt descoperite prin observare directă, dialog și activități practice.



Școala are datoria de a construi punți între trecut și viitor, iar fiecare excursie, fiecare poveste și fiecare obiect tradițional descoperit de copii reprezintă o cărămidă în formarea unor adulți care își cunosc și își respectă rădăcinile.

Dobrogea nu este doar locul în care trăim, ci și o lecție vie despre diversitate, conviețuire și patrimoniu cultural, pe care avem responsabilitatea să o transmitem mai departe.



REFLECȚIILE GINEI ASUPRA DESENULUI „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”, REALIZAT ÎN PROGRAMUL PAINT

Eleva Kovacs Delia-Daniela

Profesor Iacob Ramona Laura

Liceul Tehnologic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” Deva

”La început îți spuneam Delia pentru că era primul prenume, apoi ți-am spus Daniela pentru că îmi plăcea mult acest prenume, acum îți voi spune Gina pentru că mama ta mi-a spus în două rânduri că în familie toți îți spun Gina. Eu doresc să ai încrederea și apropierea față de noi, profesorii tăi, ca și cum am fi o familie.

Gina, te rog ca, pornind de la titlul lucrării «Rădăcini în lumină», să îmi împărtășești gândurile, emoțiile și trăirile pe care le ai privind desenul din Figura 1.”

”Rădăcini în lumină.



Figura1. Desen-model realizat de prof. Iacob Ramona în programul Paint și colorat de L.F.Ș și ZAAM, elevi din clasa a XI-a învățământ profesional special

Privind acest desen, simt că mă aflu într-o lume plină de liniște, bucurie și credință. Copiii care merg prin zăpadă cu steaua în mână îmi amintesc de tradiția frumoasă a colindatului și de vestea Nașterii Domnului Iisus Hristos. Ei par fericiți și dornici să ducă lumina și speranța în casele oamenilor. Casa luminată și bradul împodobit creează o atmosferă caldă și primitoare. Lumina care se vede prin fereastră îmi sugerează prezența lui Hristos în sufletele oamenilor și dragostea care îi unește. Cerul plin de stele și zăpada albă completează frumusețea peisajului și transmit un sentiment de pace. Titlul, „Rădăcini în lumină”, reprezintă credința care prinde rădăcini adânci în inimile oamenilor și crește sub lumina lui Iisus Hristos.



Așa cum o plantă are nevoie de lumină pentru a se dezvolta, sufletul nostru are nevoie de iubire, credință și bunătate pentru a deveni mai puternic. Acest desen îmi transmite emoție și mă face să mă gândesc la adevărata semnificație a Crăciunului. Consider că lumina lui Hristos este cea care ne călăuzește pașii și ne ajută să fim mai buni unii cu alții. De aceea, această lucrare este pentru mine un simbol al speranței, al credinței și al bucuriei de a fi împreună.”

” Îți sunt recunoscătoare, Gina, pentru că mi-ai prezentat în cuvinte acest mesaj de credință pe care îl simți tu când privești desenul pe care l-am realizat pentru elevii clasei al cărei diriginte sunt! ”

Bibliografie:

Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București.

Cucoș, Constantin (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

Ministerul Educației (2023). Repere pentru dezvoltarea competențelor-cheie în învățământul preuniversitar.

Dicționarul explicativ al limbii române (DEX), ediția a II-a, București: Editura Univers Enciclopedic.

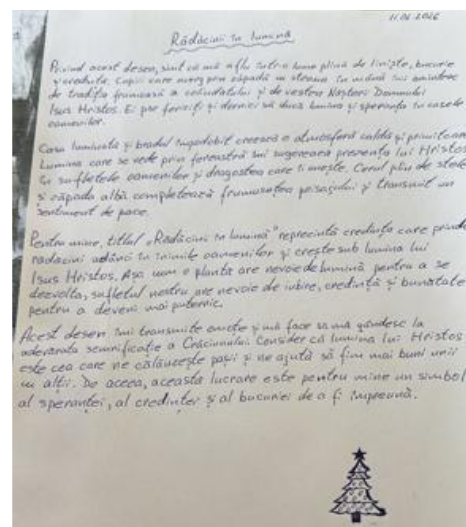


Figura 2. Manuscris – Cuvintele Ginei

ÎNVĂȚĂTORUL- RĂDĂCINA PRIMILOR PAȘI SPRE LUMINĂ

Prof. înv. primar Lăzărescu Elena-Irina

Liceul Teoretic "Anghel Saligny" Cernavoda

În învățământul primar, fiecare zi de școală reprezintă o oportunitate de a modela caractere și de a cultiva dorința de cunoaștere. Învățătorul nu este doar un transmitător de informații, ci un ghid, un model și un sprijin permanent pentru elevi. Copiii învață să scrie și să citească, să rezolve probleme și să descopere lumea, dar în același timp învață și să respecte, să colaboreze, să își exprime emoțiile și să își asume responsabilitatea propriilor acțiuni.

Pedagogul Jan Amos Comenius afirmă că “Școala este atelierul umanității.” Această afirmație își păstrează actualitatea și în ziua de azi. În sala de clasă se pun bazele dezvoltării intelectuale și morale, iar fiecare activitate didactică reprezintă o cărămidă în construcția personalității copilului.

În acest proces, rolul învățătorului depășește limitele programei școlare, deoarece educația autentică înseamnă formarea unor oameni capabili să gândească, să comunice și să trăiască în armonie ce cei din jur.

Societatea contemporană aduce noi provocări școlii. Elevii au acces la o cantitate impresionantă de informații, însă au nevoie mai mult ca oricând de repere, de discernământ și de sprijin emoțional. De aceea, cadrul didactic trebuie să creeze un climat educațional bazat pe respect reciproc, siguranță și încredere. Un copil care se simte ascultat și apreciat va avea curajul să încerce, să greșească și să învețe din propriile experiențe.

În școala actuală, învățarea autentică presupune implicarea activă a elevului. Activitățile interactive, jocurile didactice, proiectele colaborative și situațiile de învățare apropiate de viața reală contribuie la dezvoltarea competențelor-cheie și stimulează gândirea critică, creativitatea și autonomia. Rolul învățătorului este acela de a crea contexte în care fiecare copil să își poată valorifica potențialul și să își descopere propriul ritm de dezvoltare.

În egală măsură, succesul educației depinde de parteneriatul dintre școală și familie. Atunci când părinții și învățătorul colaborează, transmit aceleași valori și urmăresc obiective comune, copilul beneficiază de un cadru stabil și coerent pentru dezvoltarea sa. Comunicarea sinceră, sprijinul reciproc și implicarea în viața școlii transformă educația într-un proces unitar, în care fiecare adult contribuie la formarea viitorului cetățean.

Un aspect esențial al activității didactice îl reprezintă educația prin exemplu. Copiii observă permanent comportamentul adulților și îl transformă, adesea fără să conștientizeze, în propriul model de conduită. De aceea, învățătorul educă nu doar prin ceea ce spune, ci și prin ceea ce face:



prin răbdarea cu care explică, prin echitatea cu care tratează fiecare elev, prin respectul manifestat față de diversitate și prin bucuria cu care întâmpină fiecare nouă zi de școală.

Adevărata performanță în educație nu poate fi măsurată doar prin rezultatele la evaluări sau concursuri. Ea se regăsește în copilul care învață să aibă încredere în sine, care își descoperă pasiunile, care înțelege valoarea muncii și a respectului față de ceilalți. Aceste reușite se construiesc în timp prin perseverență, dedicare și relația dintre elev și învățător.

Așa cum afirma Aristotel, „Rădăcinile educației sunt amare, dar fructele sunt dulci.” Acest adevăr ne amintește că procesul educațional presupune efort, răbdare și consecvență, însă rezultatele sale sunt de o valoare inestimabilă. Fiecare copil care descoperă bucuria învățării și își dezvoltă caracterul reprezintă dovada că investiția în educație este cea mai sigură investiție și de viitor.

Învățătorul rămâne un reper fundamental în formarea fiecărui copil, cel care transformă începuturile fragile ale cunoașterii în pași siguri spre maturitate. Prin dăruire și răbdare, el clădește nu doar competențe, ci și caractere.

„Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi pentru a schimba lumea.”
(Nelson Mandela)

Bibliografie

- ☐ Comenius, J. A. *Didactica Magna*.
- ☐ Ministerul Educației. *Programa școlară pentru învățământul primar*.

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ: DESTINUL ȘI DĂINUIREA TRADIȚIILOR ROMÂNEȘTI

Manea Roxana Camelia, clasa a XI-a G
Coordonator – Prof. Guraliuc Daniela Elena
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Constanța

Într-o epocă marcată de dinamism tehnologic și de o uniformizare culturală accelerată, întrebarea privind identitatea de sine devine mai acută ca niciodată. Pentru poporul român, răspunsul la această interogație nu se află în teorii abstracte, ci în vatra satului, în lada de zestre și în ritmurile ancestrale ale sărbătorilor noastre. Tema „Rădăcini în lumină” sintetizează perfect această simbioză fundamentală: rădăcinile reprezintă legătura profundă, adâncă, cu pământul și cu strămoșii, în timp ce lumina este metafora conștientizării, a spiritualității și a proiecției acestor valori în viitor. A păstra tradițiile și obiceiurile românești nu înseamnă o ancorare nostalgică într-un trecut inert, ci un act de demnitate și o datorie de a aduce la lumină tezaurul care ne definește ca neam în concertul multiculturalității europene.

Orice arbore care tinde spre cer are nevoie de o ancorare puternică în sol. Pentru societatea contemporană, tradițiile sunt acele rădăcini invizibile, dar viguroase, care extrag sevă din istoria și credința moșilor noștri. În viziunea marilor etnologi, precum Ernest Bernea, datinile nu sunt simple manifestări folclorice, ci un mod de a înțelege lumea, o filosofie de viață transpusă în gesturi ritualice. Fiecare element al culturii tradiționale românești poartă o încărcătură simbolică unică. De exemplu, cămașa cu altiță (ia românească), recunoscută la nivel internațional, nu este doar un obiect vestimentar decorativ, ci o adevărată hartă cosmologică brodată cu mîgală. Geometria sacră a motivelor – steaua, spirala, spicul, linia frântă – reprezintă dialogul țăranului român cu Divinitatea și cu natura. Când îmbrăcăm costumul popular sau când transmitem mai departe meșteșugul olăritului și al țesutului, noi activăm aceste rădăcini, refuzând să devenim un popor fără memorie grafică și spirituală.

Dacă rădăcinile ne oferă stabilitate, lumina reprezintă dimensiunea sacră a tradițiilor noastre. Obiceiurile românești sunt profund marcate de ritmurile naturii și de calendarul creștin-ortodox, creând un timp liturgic în care profanul se subordonează sacrului. Ciclicitatea sărbătorilor de peste an este generatoare de lumină spirituală. Colindatul de Crăciun, de pildă, depășește granițele unui simplu cântec de iarnă. Așa cum subliniază Mircea Eliade în studiile sale de istorie a religiilor, prin colind se reactualizează un timp mitic primordial, aducându-se speranță, rodire și lumină în casele oamenilor. La fel, ritualurile pascale, încondeierea ouălor și focurile rituale de Sânzienne sunt manifestări ale aceleiași aspirații spre purificare și renaștere. Tradiția devine astfel

o formă de iluminare interioară, o modalitate prin care omul simplu își sfințește existența și își păstrează reperele morale într-o lume confuză.

Trăim într-un secol în care ritmul galopant al globalizării riscă să șteargă diferențele culturale, lăsând în urmă o masă omogenă și lipsită de originalitate. În acest context, satul românesc se confruntă cu fenomenul depopulării, iar odată cu plecarea bătrânilor, riscăm să pierdem tezaurul imaterial – legende, descântecele, tehnicile arhaice de lucru.

Totuși, tema „Rădăcini în lumină” ne îndeamnă la acțiune, nu la resemnare. Lumina înseamnă și educație, conștientizare și adaptare inteligentă. Astăzi, asistăm la o îmbucurătoare mișcare de revitalizare a tradițiilor în rândul tinerilor. Festivalurile de folclor autentic, șezătorile urbane unde se cos ii, muzeele vii și promovarea patrimoniului prin intermediul platformelor digitale sunt dovezi clare că rădăcinile noastre pot fi scoase la lumină și în secolul al XXI-lea. Integrarea acestor valori în educația noilor generații reprezintă singura garanție că nu ne vom pierde busola identitară. Păstrarea obiceiurilor nu înseamnă să trăim în trecut, ci să permitem trecutului să lumineze și să dea sens prezentului.

În definitiv, tradițiile și obiceiurile românești sunt cartea de identitate spirituală a neamului nostru. Ele ne arată cine suntem, de unde venim și ce anume avem de oferit lumii. Conceptul de „Rădăcini în lumină” este o profesiune de credință: ne asumăm legătura profundă cu pământul și istoria acestui spațiu geografic, dar alegem să proiectăm această moștenire sub reflectorul modernității, cu mândrie și demnitate. Un popor care își respectă și își cultivă tradițiile este asemenea unui arbore secular: oricât de puternice ar fi furtunile schimbărilor globale, el nu va putea fi smuls din rădăcini, deoarece coroana sa continuă să rodească, mereu orientată spre lumină.

Bibliografie:

1. Bernea, Ernest, *Cadre ale gândirii populare românești*, Editura Cartea Românească, București, 1985.
2. Eliade, Mircea, *Aspecte ale mitului*, Editura Univers, București, 1978.
3. Gheorghiu, Mihai, *Rădăcini preistorice ale unor tradiții românești*, Editura Saeculum I.O., București, 2017.
4. Popescu, Alexandru, *Tradiții și obiceiuri românești*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980.
5. Vulcănescu, Romulus, *Mitologie română*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1987.

TRADIȚII ȘI OBICEIURI ROMANEȘTI — VALORI APLICATE IN ACTIVITĂȚILE EXTRACURRICULARE ȘI LA ORELE DE CURS, LA CICLUL PRIMAR

prof. înv. primar **Lucreția Marinescu**

Liceul Teoretic "Anghel Saligny" Cernavoda

Argument

Trăim într-o perioadă în care copiii sunt tot mai atrași de lumea digitală, iar contactul cu tradițiile și obiceiurile locului în care cresc poate deveni, uneori, mai puțin firesc decât altădată. Școala are însă un rol important în păstrarea acestei legături. Prin activitățile desfășurate la clasă, dar și prin cele extracurriculare, elevii pot descoperi tradițiile nu doar ca pe niște lucruri despre care citesc în manuale, ci ca pe o parte vie a familiei și a comunității din care fac parte.

La vârsta școlară mică, copiii învață cu ușurință atunci când pot să observe, să se implice, să creeze și să lucreze împreună. De aceea, obiceiurile și tradițiile populare pot fi valorificate cu succes în activitatea didactică. Colindele, Mărțișorul, ouăle încondeiate, obiceiurile de Paște sau tradițiile legate de muncile câmpului pot deveni puncte de plecare pentru activități prin care elevii își dezvoltă cunoștințele, creativitatea, spiritul de cooperare și respectul pentru valorile moștenite.

În acest referat voi prezenta câteva modalități prin care tradițiile populare pot fi aduse mai aproape de copii și integrate în activitățile școlare, astfel încât ceea ce am primit de la generațiile trecute să nu rămână doar o amintire, ci să fie cunoscut, înțeles și dus mai departe. **De ce sunt importante tradițiile în educația timpurie?**

Copilul de vârstă școlară mică învață cel mai bine prin experiență directă, prin implicare emoțională și prin repetiție ritualică — exact caracteristicile care definesc obiceiurile tradiționale. Participarea la un colind, confecționarea unui mărțișor sau încondeierea unui ou de Paște nu este doar o activitate artistică, ci un act de transmitere culturală ce ancorează copilul într-o identitate colectivă, oferindu-i un sentiment de apartenență și continuitate.

Dintre beneficiile pedagogice majore ale integrării tradițiilor în activitatea didactică, se remarcă:

- Dezvoltarea limbajului și a exprimării orale, prin memorarea colindelor, a proverbelor și a zicătorilor populare;

- Stimularea creativității și a motricității fine, prin activități practice precum împletitul măștișoarelor, confecționarea măștilor de Anul Nou sau încondeierea ouălor;
- Cultivarea respectului pentru familie și comunitate, prin redescoperirea obiceiurilor transmise de bunici și părinți;
- Formarea unor atitudini de toleranță și deschidere, prin compararea tradițiilor românești cu cele ale altor popoare;
- Consolidarea competențelor interdisciplinare, tradițiile îmbinând firesc limba română, istoria, educația plastică, muzica și educația civică.

Tradiții valorificate la orele de curs

În cadrul disciplinelor Comunicare în limba română, Educație plastică, Muzică și mișcare sau Dezvoltare personală, obiceiurile populare devin adevărate teme de studiu. La orele de limbă română, elevii citesc și interpretează texte despre obiceiuri de iarnă (colindul, Steaua, Plugușorul, Sorcova), descoperind bogăția limbajului popular și valorile morale transmise prin acestea: bunătatea, munca, respectul față de cei vârstnici.

La educație plastică, elevii confecționează obiecte specifice fiecărui anotimp — măștișoare din lână colorată, felicitări de Crăciun, ouă încondeiate cu motive tradiționale — dezvoltându-și astfel simțul estetic și dexteritatea manuală. Orele de muzică devin ocazii de a învăța colinde, cântece de primăvară sau melodii de joc popular, iar cele de dezvoltare personală oferă cadrul potrivit pentru discuții despre valorile familiei și ale comunității, așa cum se reflectă ele în obiceiurile locale.

Tradiții valorificate în activitățile extracurriculare

Activitățile extracurriculare oferă un cadru mai flexibil și mai spectaculos pentru trăirea autentică a tradițiilor. La Liceul Teoretic „Anghel Saligny” din Cernavodă, sărbătorile de peste an sunt marcate prin serbări tematice, expoziții și ateliere creative, în care elevii ciclului primar devin protagoniști activi, nu simpli spectatori.

- Serbarea de Crăciun — colinde, scenete cu Moș Crăciun, obiceiul umblatului cu Steaua și cu Capra;
- Atelierul de Măștișor — confecționarea măștișoarelor tradiționale și discuții despre legenda acestui obicei;
- Serbarea de Paște — încondeierea ouălor, împodobirea coșulețelor, ciocnitul ouălor și obiceiul „Iepurașului”;
- Vizite la muzeul etnografic local și întâlniri cu meșteri populari, pentru observarea directă a portului și a uneltelor tradiționale;



- Excursii tematice la sate din zonă, unde elevii pot asista la obiceiuri autentice precum șezătoarea sau clăcile de altădată.

Aceste activități transformă învățarea într-o experiență trăită, memorabilă, care rămâne în amintirea copiilor mult mai puternic decât o simplă lecție teoretică.

Concluzii

Integrarea tradițiilor și obiceiurilor populare românești în activitatea didactică și extradidactică desfășurată la ciclul primar reprezintă o strategie pedagogică valoroasă, care contribuie deopotrivă la formarea intelectuală și la educarea afectivă a copiilor. Prin joc, cântec, culoare și poveste, elevii nu doar învață despre trecutul poporului lor, ci devin, la rândul lor, mici păstrători ai acestei moșteniri, pregătiți să o ducă mai departe.

Ca dascăl, consider că datoria noastră este să transformăm fiecare sărbătoare de peste an într-o ocazie de bucurie, descoperire și mândrie identitară, astfel încât tradiția să nu rămână doar un capitol de manual, ci un fir viu care leagă generațiile.

Bibliografie

-
- Ghinoiu, Ion — Sărbători și obiceiuri românești, Editura Elion, București, 2007.
 - Programa școlară pentru disciplinele ciclului primar, Ministerul Educației.
 - Pop, Mihai — Obiceiuri tradiționale românești, Editura Univers, București, 1999.
 - Resurse metodice și experiență didactică proprie, Liceul Teoretic „Anghel Saligny”, Cernavodă.

ROOTS IN THE LIGHT – ERASMUS+, A BRIDGE BETWEEN TRADITION AND THE EDUCATION OF THE FUTURE

Teacher Mehmet Yılmaz

Şehit Ömer Halisdemir Primary School

The Perspective of a Teacher from Türkiye

In a world where social and technological changes occur at an increasingly rapid pace, schools have the responsibility to maintain a balance between traditional values and the demands of modern education. Through my experience as a teacher in Türkiye and a participant in Erasmus+ projects, I have come to realize that cultural identity is not a barrier to international cooperation but rather the foundation upon which genuine relationships are built.

Taking part in Erasmus+ mobilities and partnerships has given me the opportunity to explore different educational systems, innovative teaching methods, and the work of dedicated educators from many countries. Each experience has shown me that, despite differences in language, religion, and traditions, we all share the same goal: to educate curious, responsible, empathetic young people who are prepared to meet the challenges of the future.

In Turkish culture, education is closely connected with respect, solidarity, and responsibility toward the community. These values are nurtured from the earliest years of schooling and provide an excellent starting point for international projects. Erasmus+ has created the environment in which our students have discovered that these same principles are embraced by other nations, even though they may be expressed through different customs and traditions.

Within the projects in which I have participated, students collaborated with peers from various European countries to create joint presentations about cultural heritage, exchange local traditions, develop digital products, take part in online meetings, and engage in artistic activities. These experiences strengthened their digital, linguistic, and intercultural competences while fostering respect for cultural diversity.

One of the most rewarding aspects of these projects has been observing how quickly students overcome their initial hesitation when working with peers from other countries. Although communicating in English may seem challenging at first, interactive activities, educational games, and collaborative projects make learning both natural and enjoyable. Before long, friendships are formed, ideas are exchanged, and students become genuinely interested in discovering more about each other's cultures.



Another significant benefit of the Erasmus+ Programme is the professional growth it offers teachers. Every mobility becomes an opportunity to reflect on our own teaching practices. Classroom observations, the exchange of professional experiences, and dialogue with European colleagues inspire us to introduce innovative teaching approaches adapted to the needs of our own schools. Rather than simply adopting foreign models, we learn how to transform successful ideas into meaningful educational practices within our own contexts.

At the same time, European projects contribute to the development of a collaborative school culture. Teachers learn from one another, share educational resources, and jointly create teaching materials that continue to be used long after the projects have ended. In this way, the benefits extend beyond the direct participants and positively influence the entire school community.

My Erasmus+ experiences have convinced me that intercultural education does not require us to give up our own identity. On the contrary, it encourages us to value and share it through open dialogue with others. When students present their traditions, music, cuisine, celebrations, and local heritage, they become ambassadors of their own culture while learning to appreciate the richness of other cultures.

I firmly believe that the true light of education emerges where strong roots meet openness to the world. Our roots provide us with stability, while international cooperation broadens our horizons and inspires continuous growth. Together, they create the foundation for an education that prepares future generations to build a Europe united by respect, dialogue, and cooperation.

For me, Erasmus+ is much more than an educational programme. It is a transformative experience that changes perspectives, creates lasting friendships, and demonstrates that education has the power to build bridges where differences once seemed too great. From this perspective, every Erasmus+ project becomes a source of light that illuminates the cultural roots of each community while contributing to a more inclusive, united, and understanding Europe.

MITUL JERTFEI PENTRU CREAȚIE ÎN SPAȚIUL BALCANIC

Prof. Menaef-Rădulescu Elena

Colegiul Național „Mihai Eminescu” Constanța

Motivul jertfei pentru creație constituie una dintre cele mai semnificative structuri mitico-literare ale imaginarului sud-est european. În literatura română, acesta este reprezentat exemplar de balada populară „Meșterul Manole”, în care ridicarea unei construcții durabile devine condiționată de sacrificarea unei ființe umane. Structura narativă nu este însă specifică exclusiv spațiului românesc. Variante ale aceluiași motiv pot fi identificate în tradițiile sârbească, albaneză, greacă și maghiară, ceea ce permite abordarea sa din perspectiva literaturii comparate. Studiul urmărește relația dintre creație și sacrificiu, precum și semnificațiile simbolice ale femeii zidite. Sunt analizate, în principal, balada „Meșterul Manole”, legenda sârbească „Zidanje Skadra”, legenda albaneză a Rozafei și balada greacă „Podul de la Arta”. Interpretarea pornește de la conceptele de sacrificiu de întemeiere și durabilitate a operei și ajunge la o perspectivă modernă asupra creatorului, memoriei și raporturilor de gen.

Cuvinte-cheie: Meșterul Manole, jertfă, creație, sacrificiu, mit, baladă, literatura balcanică, femeia zidită, memorie.

Literatura tradițională a popoarelor sud-est europene conservă o serie de reprezentări mitice în care **actul întemeierii este asociat sacrificiului**. Construcția unui edificiu – mănăstire, cetate sau pod – nu poate fi finalizată, întrucât zidurile construite de oameni se prăbușesc în mod repetat. Eșecul construcției conduce la revelația unei condiții supranaturale: pentru ca edificiul să dobândească stabilitate, o ființă umană trebuie sacrificată.

În literatura română, această structură narativă este consacrată prin balada „**Meșterul Manole**”, una dintre cele mai cunoscute creații ale literaturii populare. Importanța ei depășește însă cadrul unei simple narațiuni despre construirea unei mănăstiri. Jertfa Anei devine simbolul prețului plătit pentru realizarea unei opere capabile să reziste timpului. Motivul este prezent și în alte culturi. Alan Dundes, în volumul comparativ *The Walled-Up Wife: A Casebook*, reunește studii consacrate motivului „femeii zidite”. Prin urmare, legenda românească trebuie analizată atât în interiorul culturii naționale, cât și în contextul mai larg al **imaginarului balcanic**.

„Meșterul Manole” – mitul creației prin sacrificiu

În balada românească, Manole și ceilalți meșteri încearcă să ridice o mănăstire. Construcția se dovedește însă imposibilă: ceea ce este construit în timpul zilei este distrus în timpul nopții.

Situația este sintetizată memorabil în versurile: „Zâua zâduia,/Noaptea se surpa.” (*Meșterul Manole*, baladă populară românească).

Repetiția prăbușirii introduce o opoziție esențială între **efortul uman și forța supranaturală**. Meșterii posedă competența tehnică necesară, însă aceasta nu este suficientă pentru finalizarea construcției. Soluția este formulată sub forma unui sacrificiu: prima femeie care va ajunge la locul construcției trebuie să fie zidită în temelie edificiului. Destinul o aduce pe **Ana**, soția lui Manole. În acest punct, construcția dobândește o dimensiune tragică. Jertfa nu mai este abstractă, ci capătă chipul unei persoane iubite. Manole trebuie să aleagă între **iubire și operă**, între existența individuală și aspirația către creație.

Ana devine astfel simultan: victimă; soție; mamă; obiect al sacrificiului; fundament simbolic al operei.

Una dintre cele mai importante consecințe simbolice ale legendei este transformarea corpului uman în **materie a construcției**. Ana nu este doar sacrificată pentru mănăstire; ea devine, simbolic, parte din aceasta. Viața individuală este convertită în permanența operei.

Momentul în care Ana înțelege adevărata intenție a meșterilor exprimă dimensiunea profund umană a tragediei: „Ție nu ți-i milă/De a ta soție?”. Fragmentul deplasează centrul de greutate al legendei de la construcție către **suferința victimei**. Din această perspectivă, „Meșterul Manole” nu poate fi redus la un mit al arhitecturii. El este, în egală măsură, un **mit al responsabilității morale a creatorului**. Manole este obligat să accepte o regulă pe care a contribuit la instituirea ei, iar succesul creației presupune distrugerea propriei sale vieți afective.

Este importantă precizarea că **monumentul real și construcția legendară nu trebuie confundate**: asocierea dintre ele aparține tradiției culturale și mitului, nu constituie o dovadă istorică a sacrificiului descris în baladă.

Sacrificiul de întemeiere

Interpretarea mitologică a legendei pornește de la ideea că un edificiu nu reprezintă doar o construcție materială, ci și o **întemeiere simbolică a unui spațiu**.

Mircea Eliade a acordat o atenție deosebită acestui mecanism în studiul *Comentarii la legenda Meșterului Manole*. Lucrarea, publicată inițial în 1943, discută raportul dintre creație, sacrificiu și consacrarea unei opere. Ediția Humanitas constituie una dintre sursele fundamentale pentru interpretarea mitologică a legendei. Din această perspectivă, sacrificiul nu este prezentat doar ca un act de cruzime, ci ca un **act de întemeiere**. Viața victimei devine fundament simbolic pentru noua realitate creată. Schema narativă poate fi reprezentată astfel:

construcție → prăbușire → sacrificiu → stabilitate → durabilitate

Interpretarea estetică a legendei permite o schimbare de perspectivă: **mănăstirea poate fi înțeleasă ca metaforă a operei de artă**. Manole este, în această interpretare, prototipul creatorului

care aspiră la absolut. El nu dorește doar să construiască un edificiu funcțional, ci o operă capabilă să reziste timpului. Prețul acestei aspirații este însă enorm.

Putem formula astfel conflictul fundamental: Opera aspiră la nemurire, în timp ce creatorul este condamnat la suferință și moarte. Această tensiune conferă baladei o valoare universală. Creatorul dorește ca opera să-i supraviețuiască, dar pentru realizarea ei este obligat să renunțe la ceea ce îi conferă existenței sale sens afectiv.

În această perspectivă, „Meșterul Manole” poate fi interpretat drept un **mit al condiției creatorului**.

O variantă fundamentală a motivului apare în tradiția epică sârbească sub titlul „**Zidanje Skadra**” („Zidirea Skadarului”). În această legendă, construcția cetății Skadar este împiedicată de prăbușirea repetată a zidurilor. Constructorii descoperă că edificiul nu poate fi finalizat fără sacrificiul unei femei. Asemănarea cu „Meșterul Manole” este evidentă:

Diferențele dintre texte sunt însă la fel de importante ca asemănările. Ele arată că nu este vorba despre un singur text transmis identic, ci despre **un motiv folcloric adaptat diferitelor culturi**.

Unul dintre cele mai cunoscute exemple din spațiul albanez este legenda **Rozafei**, asociată cetății Rozafa din Shkodër. Legenda păstrează motivul central al zidurilor care se prăbușesc și al sacrificiului necesar pentru stabilitatea construcției. Particularitatea variantei albaneze constă în condițiile pe care Rozafa le formulează înainte de a fi zidită. Ea cere ca o parte a trupului să rămână neacoperită, pentru a-și putea continua funcția maternă. Simbolic, această imagine este de o intensitate remarcabilă: **femeia moare, dar maternitatea continuă**. Astfel, legenda transformă cetatea într-un monument al sacrificiului și al memoriei.

Un alt exemplu esențial este legenda grecească a **Podului de la Arta**. Legenda grecească repetă structura cunoscută: constructorii muncesc, însă edificiul nu rezistă. Soluția este sacrificiul unei femei apropiate de constructor. Diferența simbolică este însă semnificativă. În cazul mănăstirii românești, avem de-a face cu **un spațiu sacru**. În cazul cetății, avem **un spațiu defensiv**. În cazul podului, avem **un spațiu al trecerii**. Prin urmare, motivul sacrificiului dobândește o funcție simbolică diferită în fiecare variantă. Podul devine metafora unei treceri care nu poate fi stabilită decât prin sacrificiu.

Motivul femeii zidite este întâlnit și în tradiția maghiară, în balada „**Kőmíves Kelemen**”. Asemenea variantelor balcanice, textul relatează eșecul repetat al constructorilor. Zidurile se prăbușesc, iar meșterii ajung la concluzia că este necesară sacrificarea unei femei.

Această variantă este importantă pentru perspectiva comparativă deoarece demonstrează că motivul nu poate fi atribuit în mod exclusiv unei singure tradiții naționale. Mai adecvat este să vorbim despre o **matrice mitico-narativă transnațională**, care a circulat în diferite spații culturale și a fost adaptată în funcție de mentalitățile, credințele și valorile fiecărei comunități.

Femeia ca fundament al operei

Una dintre cele mai problematice dimensiuni ale acestui mit este faptul că **victima este, aproape invariabil, o femeie**, în timp ce creatorul este bărbatul. Această distribuție a rolurilor permite o lectură contemporană din perspectiva studiilor de gen. Femeia nu participă direct la actul creator. Cu toate acestea, corpul ei devine fundamentul construcției. În consecință, apare un paradox: **Femeia este exclusă din actul creației, dar devine indispensabilă existenței operei**. În cazul Anei, această contradicție este deosebit de evidentă. Ea nu este constructor, însă fără sacrificiul ei mănăstirea nu poate exista. Interpretarea modernă poate, prin urmare, să problematizeze ideea tradițională potrivit căreia **marea creație justifică orice sacrificiu**. Volumul coordonat de Alan Dundes este relevant tocmai pentru că reunește, alături de interpretări mitico-rituale, perspective antropologice și studii privind victimizarea femeii și raporturile dintre sacrificiu, căsătorie și putere.

Un alt element comun al legendelor este relația dintre **sacrificiu și memorie**. Ana moare, dar mănăstirea rămâne. Rozafa moare, dar cetatea îi păstrează numele. Femeia sacrificată în legenda Podului de la Arta rămâne prezentă prin însăși existența monumentului.

Astfel, putem identifica următorul traseu simbolic:

ființă individuală → sacrificiu → construcție → monument → memorie colectivă

Moartea nu înseamnă dispariție absolută. Victima este „transferată” simbolic în monument. În acest sens, construcția devine un **spațiu al memoriei**, iar legenda funcționează ca mecanism cultural prin care comunitatea explică și perpetuează existența monumentului.

ca **domeniu public**.

Creația și condiția creatorului

Dincolo de perspectiva antropologică, „Meșterul Manole” poate fi interpretat drept un **mit al artistului**. Creatorul este reprezentat ca o ființă aflată într-un conflict permanent cu limitele existenței. El dorește să realizeze ceva care să-i supraviețuiască. Opera devine astfel forma prin care omul încearcă să învingă timpul. În această logică, moartea Anei nu reprezintă doar un sacrificiu exterior lui Manole. Ea marchează și **distrugerea simbolică a creatorului însuși**. Manole obține ceea ce și-a dorit: opera este finalizată. Dar această victorie este simultan o înfrângere. El dobândește nemurirea prin operă și pierde fericirea prin sacrificiu. Această structură paradoxală conferă mitului o profunzime care depășește cadrul literaturii populare și explică de ce motivul a fost reinterpretat în literatura cultă.

Mitul și actualitatea sa

În societatea contemporană, sacrificiul pentru creație nu mai este receptat literal, ci metaforic. Un artist poate sacrifica: timpul; relațiile personale; confortul; stabilitatea; siguranța; uneori chiar propria sănătate sau identitate artistică. Din această perspectivă, Manole poate fi considerat un **arhetip al creatorului absolut**, al artistului pentru care opera dobândește o valoare

superioară existenței cotidiene. Totuși, perspectiva modernă introduce o întrebare etică absentă din mentalitatea arhaică:

În concluzie, motivul jertfei pentru creație reprezintă una dintre cele mai expresive structuri ale imaginarului tradițional din Europa de Sud-Est. Variantele românească, sârbească, albaneză, greacă și maghiară demonstrează existența unei matrice narative comune: **edificiul nu poate dobândi stabilitate fără sacrificiul unei ființe umane**. În literatura română, această structură atinge o formă artistică deosebită în balada „Meșterul Manole”. Jertfa Anei transformă construcția într-o metaforă a operei de artă și îl transformă pe Manole într-o figură emblematică a creatorului care plătește pentru nemurirea operei prin propria suferință. Perspectiva comparatistă arată însă că semnificația motivului nu este univocă. Dacă în „Meșterul Manole” accentul cade puternic asupra **creației și condiției artistului**, în legenda Rozafei se impune tema **maternității**, în „Zidanje Skadra” se evidențiază problema **jurământului și a sacrificiului**, iar în legenda Podului de la Arta se conturează simbolul **trecerii și al întemeierii**. Un element rămâne însă constant: **monumentul supraviețuiește individului**. Prin urmare, mitul jertfei pentru creație poate fi redus, în plan simbolic, la una dintre cele mai vechi și mai persistente aspirații umane: dorința de a lăsa în urma sa ceva care să reziste timpului. În acest sens, „Meșterul Manole” nu este numai povestea unei construcții și nici numai povestea unei femei sacrificate. Este, în primul rând, **povestea relației tragice dintre om, creație și dorința de nemurire**.

Bibliografie

„Meșterul Manole”, baladă populară românească, în diferite variante de culegere folclorică.

Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, București, Fundația Regală pentru Literatură și Artă, 1941.

Eliade, Mircea, *Comentarii la legenda Meșterului Manole*, București, Humanitas, 2004

Vulcănescu, Romulus, *Mitologie română*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ: SINELE ȘI DEVENIREA PERSONALĂ

Prof. Mihalca Gela

Liceul Teoretic „Anaghel Saligny”, Cernavoda

Se afirmă adesea, fără a fi eronat, că nicio structură nu se poate înălța spre cer fără o ancoră pe măsură în adâncurile pământului. Această idee se poate asocia, din punct de vedere metaforic, cu un arbore cu rădăcini puternice și ramuri îndreptate spre cer, spre divin. De la această idee pleacă și metafora „rădăcini în lumină”. Totuși, când vorbim despre dezvoltare personală, asociem adesea evoluția cu o mișcare exclusiv ascendentă: vrem să fim mai performanți, mai fericiți, mai luminați. Uităm, însă, că lumina nu vine doar de sus; ea trebuie adusă din propriul nostru sine. Dezvoltarea personală autentică nu înseamnă tăierea legăturilor cu trecutul sau negarea umbrelor noastre, ci coborârea cu o torță aprinsă în labirintul propriei istorii pentru a ne ilumina originile.

A deveni o versiune mai bună a noastră nu este un proces de decorare exterioară, ci unul de liniște interioară. Lumina aruncată asupra rădăcinilor reprezintă conștientizarea, asumarea și, în final, transformarea a tot ceea ce ne-am obișnuit să ascundem în noi.

Rădăcinile noastre nu sunt formate doar din succesele sau momentele de glorie ale vieții. Ele se dezvoltă din solul fertil, dar adesea greu, al copilăriei, al modelelor parentale și al culturii în care am crescut. În dezvoltarea personală, se vorbește tot mai mult despre tipare pe care le preluăm inconștient.

Cât timp aceste rădăcini rămân în întuneric, ele acționează din umbră sub forma unor mecanisme de apărare, a unor frici iraționale sau a unor autosabotaje. A aduce rădăcinile în lumină înseamnă a te analiza critic și cu blândețe. Lumina conștientizării nu distruge rădăcina; ea o curăță de trecut. Înțelegând *de ce* reacționăm într-un anumit fel, încetăm să mai fim victimele propriei istorii și devenim autorii ei.

Cum transformăm, concret, întunericul de la rădăcină în lumină? Răspunsul stă în capacitatea de a practica o vulnerabilitate radicală față de noi înșine. De multe ori ni se spune că trebuie să fim mereu optimiști, productivi și zâmbitori. Aceasta este o încercare de a crește frunze verzi pe o rădăcină putredă. Adevărata dezvoltare interioară presupune acceptarea umbrei. Când ne privim gelozia, invidia, furia sau neputința fără să le judecăm, ci doar observându-le originea, le aducem la lumină. Înseamnă să le recunoaștem, să acceptăm realitatea curentă ca punct de plecare. Multe dintre nodurile de la rădăcinile noastre sunt strânse de vinovăție. Lumina iertării descurcă aceste noduri, eliberând energia vitală blocată acolo de ani de zile.

Prin urmare, dezvoltarea personală nu este o transformare în altcineva, ci o dezbrăcare de



măști. Este un drum de întoarcere acasă, la sinele autentic, purificând prin înțelegere solul din care ne hrănim în fiecare zi. Un arbore cu rădăcini superficiale se va prăbuși la prima furtună, indiferent cât de spectaculoasă îi este coroana. În viața umană, „coroana” reprezintă realizările exterioare: statutul social, cariera, bunurile materiale, imaginea publică.

Dacă dezvoltarea personală se concentrează doar pe „coroană” (imaginea de sine, uneori, artificială), individul va trăi cu o anxietate constantă – sindromul impostorului sau frica de eșec. În schimb, când rădăcinile sunt puternice și luminate, coroana crește de la sine, în mod natural și sustenabil.

Echilibrul dintre rădăcini și lumină se manifestă prin capacitatea de a ști exact cine ești și de unde vii, criticile exterioare sau eșecurile temporare nu te mai pot dezrădăcina. Rădăcinile tale dau curajul de a spune „Nu” lucrurilor care nu rezonază cu valorile tale profunde. Înțelegându-ți propriile lupte interioare și zone întunecate, devii mult mai tolerant și empatic cu „rădăcinile” celor din jur.

Metafora „*rădăcini în lumină*” ne invită la o reconciliere profundă între ceea ce am fost și ceea ce putem deveni. Dezvoltarea personală nu este o cursă liniară către un ideal abstract de perfecțiune, ci o mișcare circulară și profundă de integrare.

A trăi cu rădăcinile în lumină înseamnă a avea curajul să privești în jos, în adâncurile ființei tale, pentru a putea crește cu demnitate în sus. În final, nu putem atinge cerul dacă ne renegăm pământul. Doar unind trecutul asumat (*rădăcinile*) cu prezentul conștient (*lumina*), putem spera la un viitor în care să rodăm cu adevărat, oferind lumii nu doar imaginea unui succes de fațadă, ci fructele unei înțelepciuni autentice.

ROLUL TRADIȚIILOR ÎN FORMAREA IDENTITĂȚII CULTURALE A PREȘCOLARILOR

Prof. Mințoiu Verginia Anișoara

Liceul Teoretic “Anghel Saligny” – Cernavodă

Motto: „Poporul își păstrează ființa prin limbă și obiceiuri, ca prin niște cetăți de apărare.”

Mihai Eminescu

Conform DEX, **tradiția** reprezintă ansamblu de concepții, de obiceiuri, de datini și de credințe care se statornicesc istoricește în cadrul unor grupuri sociale sau naționale și care se transmit (prin viu grai) din generație în generație, constituind pentru fiecare grup social trăsătura lui specifică. În contextual actual, influențele culturale internaționale sunt mari, școala are un rol important în promovarea tradițiilor locale și naționale. Pentru a înțelege tradițiile românești, educarea trebuie să înceapă de la vârste fragede, de la antipreșcolar, continuată și adaptată pentru fiecare ciclu, an de studiu. Obiectivul primordial în formarea identității culturale a copiilor este dezvoltarea conștiinței de sine prin asimilarea valorilor naționale și cultivarea respectului pentru diversitate, prin activități școlare și extrașcolare. Tradiția reprezintă rădăcinile care oferă stabilitate, apartenență. Din perspectivă psihologică, rădăcinile oferă un sentiment de apartenență și continuitate, favorizând dezvoltarea echilibrată a personalității. Dezvoltarea umană optimă presupune atât consolidarea rădăcinilor identitare, cât și cultivarea deschiderii către cunoaștere și inovare. Viitorul înfloarește acolo unde rădăcinile sunt prețuite.

Perioada preșcolară reprezintă una dintre cele mai importante etape în dezvoltarea personalității copilului, fiind momentul în care se pun bazele identității personale, sociale și culturale. În acest proces complex, tradițiile și obiceiurile populare ocupă un loc esențial, deoarece facilitează contactul copiilor cu valorile autentice ale comunității din care fac parte prin participarea la activități inspirate din folclor, sărbători, port popular, muzică, dansuri și meșteșuguri, aceștia își dezvoltă sentimentul de apartenență, respectul pentru patrimoniul cultural și aprecierea diversității, etc.

PROIECT DE ACTIVITATE DIDACTICĂ

Nivel de vârstă: Nivel II (5-6/7 ani)

Tema anuală de studiu: „Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?”

Tema proiectului: „Tradiții și obiceiuri la noi acasă”

Tema activității: „Valorificarea folclorului poporului român”

Tipul activității: Consolidare și verificare de cunoștințe (Activitate integrată)

Categorii de activități învățare (Activități Integrate)

- DȘ (Domeniul Științe): - observare “Obiecte de artă populară”
- DEC (Domeniul Estetic și Creativ): „Hora de la țară” (Cântec și dans popular).
- DOS (Domeniul Om și Societate): „Șezătoarea micilor meșteșugari” (decorare costum popular sau obiect de lut).

Competențe generale:

CG1. Dezvoltarea capacității de exprimare orală.

CG2. Formarea interesului pentru valorile culturale românești.

CG3. Dezvoltarea spiritului de cooperare și respectului pentru tradițiile populare.

Competențe specifice - Copiii vor fi capabili să:

- recunoască elemente specifice folclorului românesc;
- identifice obiecte și simboluri tradiționale;
- interpreteze cântece și jocuri populare;
- recite expresiv o poezie sau o ghicitoare populară;
- coopereze în realizarea unei lucrări colective inspirate din motive populare.

Obiective operaționale - La sfârșitul activității, copiii vor putea:

- a. cognitive: OC1. Să recunoască și să denumească elemente de folclor(hora, șezătoare), elemente de artizanat(costum popular, strachină, ulcior).
OC2. Să utilizeze dansuri și poezii specifice zonei.
OC3. Să execute pașii de bază ai dansului popular simplu (Hora de la țară), respectând ritmul muzicii.
- b. psihomotorii: OP1: Să păstreze o poziție corectă necesară fiecărei tehnici sau sarcini de lucru.
OP2. Să se coordoneze psiho-motric în vederea adaptării mișcărilor pentru eficientizarea lucrului.

c. afective: OA1. Să manifeste bucurie pentru rezultatele bune obținute

OA2. Să accepte evaluarea lucrării proprii făcută de colegi.

Strategii didactice

a. Metode și procedee: conversația; explicația; demonstrația, observația, jocul didactic, brainstorming, exercițiul, turul galeriei, exerciții mortice, observarea curentă

b. Mijloace didactice: costum popular, ștergar traditional, fotografii cu dansuri populare, instrumente populare, coș cu obiecte tradiționale, cartonașe, fișe de lucru, muzică populară, strachina, ulcior

Forme de organizare: frontal, pe grupe, individul

Resurse: - temporale: 35 minute

- umane: educatoarea, preșcolarii, părinții, bunicii, meșterul popular

-bibliografice:

1. Curriculum pentru educație timpurie, Ministerul Educației, 2019

2. Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, Ministerul Educației, 2019

3. Culegere de folclor pentru copii – Editura Tehno-Art

4. Pamfile, T. (2018). Sărbătorile la români: Studiu etnografic. Editura Saeculum Vizual.

SCENARIU DIDACTIC

1. Moment organizatoric - Organizarea mobilierului, așezarea clasei, pregătirea materialelor didactice. Salutul și notarea absențelor.

2. Captarea atenției - Educatoarea aduce un cufăr din care sunt scoase: o ie, o opincă, un ștergar, o maramă, o lingură de lemn, un fluier, o strachină. Copiii ghicesc ce reprezintă fiecare obiect.

3. Anunțarea temei – Educatoarea se adresează copiilor: Dragi copii, astăzi vom deschide “lada de zester” a poporului român și vom descoperi frumusețea tradițiilor, a cântecelor, a dansurilor și a portului popular. Împreună vom afla de ce aceste comori trebuie păstrate și transmise mai departe.

4. Dirijarea învățării(20 minute)

a. Joc didactic – „Din lada de zestre”

Copiii extrag imagini și le clasifică: port popular, dans popular, instrumente muzicale, obiecte tradiționale, sărbători. Se discută despre fiecare.

b. Proverbe și ghicitori:

„Are flori cusute-n fir,

Se îmbracă la serbări,

Mândră este româncuța.

Ce este?”

(Răspuns: **Ia**)

Stau cuminți într-un colț,

Păstrez haine la un loc.

Ii, ștergare și comori,

Din poveștile bunicilor.

Cine sunt?

(Răspuns: **Lada de zestre**)



c. Audiere muzicală - Audierea unui fragment de muzică populară. Discuții:

- Cum este melodia?
- Ce instrumente auzim?
- Cum dansează oamenii?

d. Joc popular – “Hora de la țară” (adaptată copiilor). Formație: cerc mare, mers ritmat, schimbarea sensului, ridicarea mâinilor, rotire.

5. Activitate practică (10–12 minute) „Ia mea” - Fiecare copil primește un șablon de ie pe care o decorează cu: romburi, linii, motive geometrice specifice artei populare. Preimesc ajutor de la meșterul popular. La final se realizează o expoziție.

6. Evaluarea - Joc „Roata tradițiilor” - Copiii răspund la întrebări:

- Ce este folclorul?
- Cum se numește bluza tradițională?
- Ce dans popular cunoaștem?
- Ce instrument popular ai văzut?
- De ce trebuie să păstrăm tradițiile?

La final copiii vor privi lucrările și vor stabili cu ajutorul educatoarei îndeplinirea obiectivelor propuse.

7. Asigurarea feed-back-ului – Utilizând o parte din materialele pregătite pe parcursul activității copii vor participa la un moment artistic. Se realizează aprecierea verbală. Fiecare copil primește o mini-punguță din pânză, legată cu șnur tricolor. Mesajul: „Păstrează cu drag tradițiile românești și



poartă-le mereu în suflet!”

BIBLIOGRAFIE

1. Curriculum pentru educație timpurie, Ministerul Educației, 201
2. Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, Ministerul Educației, 2019
3. Culegere de folclor pentru copii – Editura Tehno-Art
4. Mătășaru, M. (2008). Secrete metodice în didactica preșcolară. Editura Rovimed Publishers
5. Pamfile, T. (2018). Sărbătorile la români: Studiu etnografic. Editura Saeculum Vizual
6. <https://edict.ro/rolul-valorilor-si-al-culturii-in-formarea-personalitatii-elevilor>
7. <https://ibn.idsi.md>
8. <https://chatgpt.com>

PROIECT EDUCAȚIONAL

“Șezătoare de primăvară- De la bunici la nepoți, întâlnire între generații”

Prof. Înv. Primar: Mircea Raluca Manuela
Școala Gimnazială „Nicolae Russu” Sita Buzăului
Structura Școala Gimnazială Zăbrătău, județul Covasna

1. Date generale

Nivel de vârstă: Clasa pregătitoare (6–7 ani)

Tipul activității: Activitate extracurriculară / cultural-artistică

Durata: 2 ore

Locul desfășurării: Sala de clasă – Școala Gimnazială Zăbrătău

Profesor coordonator : Prof. Inv. primar **Mircea Raluca Manuela**

Perioada: 6.03.2026

2. Titlul proiectului: “De la bunici la nepoți – șezătoare de primăvară”

3. Scopul proiectului

Dezvoltarea legăturilor între generații prin activități creative și tradiționale, care valorifică obiceiurile, meșteșugurile și cultura populară românească.

4. Obiectivele proiectului

Cognitive:

1. Cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor românești legate de primăvară (Mărțișorul, șezătoarea).
2. Învățarea unor noțiuni și cuvinte tradiționale vechi (ex: “ladă de zestre”, “ștergar”, “caier”).

Afective:

1. Cultivarea respectului față de bunici și familie.

2. Dezvoltarea bucuriei de a împărtăși experiențe și povești între generații.

Psihomotorii:

1. Exersarea abilităților practice și a motricității fine prin confecționarea măștișoarelor.
2. Participarea la activități de grup (cântat, jocuri, dialog).

5. Participanți :

- Elevii clasei pregătitoare
- Părinți și bunici (ca invitați și participanți activi)
- Învățătoarea / profesorul coordinator

6. Desfășurarea activităților

- **Deschiderea – „Bun venit la șezătoare!”**

Învățătoarea prezintă scopul întâlnirii.

Copiii salută invitații cu o poezie de început despre primăvară.

Se povestește pe scurt ce însemna o șezătoare în trecut.

- **Activități interactive între generații**

Atelier de creație:

Copiii, împreună cu bunicii și părinții, confecționează tablouri din materiale reciclate din materiale diverse (lână, nasturi, ate colorate, lipici, etc).

„Știm din bătrâni” – Micul dialog între generații:

Bunicii răspund la întrebările pregătite de copii:

„Cum era șezătoarea pe vremea dumneavoastră?”

„Ce cadouri făceați de 1 Martie?”

„Cum se saluta lumea de sărbători?”

Se explică cuvinte vechi: ladă de zestre, opincă, velință, fota.

Moment muzical / artistic:

Un cântec popular cântat împreună (de exemplu, un cântec despre primăvară sau familie).

Povestea familiei mele:

Fiecare copil prezintă, împreună cu un părinte sau bunic, o fotografie de familie și spune câteva cuvinte despre persoanele din imagine.

Încheierea șezătorii

Se organizează o mică expoziție cu măștișoarele realizate.

Copiii oferă măștișoare bunicii ca semn de recunoștiță.

Activitatea se încheie cu o urare tradițională: „Să ne revedem cu bine, la următoarea șezătoare!”

7. Resurse necesare

Hârtie colorată, ață roșie și albă, mărgel, lipici, foarfece, lână, carton, tablouri, nasturi, pistol de lipit, materiale reciclabile

Mese de lucru, aparat foto, decor tradițional (ștergare, față de masă țesută, icoane pe lemn)

Materiale audio pentru cântec popular- Karaoke :

Sunt o fata frumuseică -

https://www.youtube.com/watch?v=5vzvWL1qXI4&list=RD5vzvWL1qXI4&start_radio=1

8. Produse finale

- Tablouri realizate de copii împreună cu bunicii
- Fotografii și colaj din timpul activității
- Un mic afiș / panou: „Șezătoarea noastră de primăvară”

9. Evaluare

- Observarea implicării copiilor în activități
- Aprecierea colaborării între generații
- Feedback verbal de la participanți (copii, părinți, bunici)

Filmul de prezentare poate fi vizionat aici:

<https://canva.link/62m6rtauug9tsn>



GASTRONOMIA ÎN COMUNITATEA TĂTARĂ

Elev: Mocanu Alecsandra Ionela

Prof. Coordonator Ilie Claudia

Liceul Teoretic „Nicolae Bălcescu” Medgidia

În cadrul diversității culturale a Dobrogei, gastronomia comunității tătare din Medgidia constituie o expresie autentică a identității și continuității etnice. Bucătăria tătară, caracterizată prin echilibrul dintre simplitate și rafinament, păstrează elemente definitorii ale patrimoniului cultural, adaptate în timp contextului local. Preparatele tradiționale nu reprezintă doar forme de alimentație, ci și simboluri ale identității comunitare, integrate în viața socială și ritualică. Astfel, studiul gastronomiei tătare din Medgidia oferă o perspectivă relevantă asupra modului în care rădăcinile culturale se manifestă în practici cotidiene, contribuind la conservarea și valorificarea patrimoniului etnic în contemporaneitate.

Tătarii servesc mâncăruri cu tocături, plăcinte cu carne (ciberek) și dulciuri. Carnea tocată era un aliment preferat deoarece necesita un timp redus de preparare. Trecând la viață sedentară vor prepara sarmale, chiftele, ardei umpluți, imambayıldî (vinete umplute). De asemenea, consumau carne uscată crudă sau friptă. Femeile coceau pâine frământată în *telene* la *peș*, acesta fiind un cuptor tătăresc, realizat din chirpici ce avea formă rotundă și era lipit cu pământ galben amestecat cu pleavă. Se foloseau paiele, iar în interior se coceau 7-8 pâini¹⁴.

Din punct de vedere gastronomic putem aminti anumite preparate tradiționale: ulkum, scovergi, sîlter, katlama, kobete, geantîk, sarbirma, şiberek (cu brânză, dovleac sau carne), kawirma¹⁵ ș.a. Femeile mai pregătesc *kaşık burek* (ciorbă cu colțunași), *sorbet* – o băutură din apă, zahăr, scorțișoară, cuișoare și lămâie, care se servește în amintirea morților, *cuscus*¹⁶, precum și alte feluri de mâncare. Renumite erau baclavalele, sarailiurile, bomboane din zahăr, kurabieurile și pișcoturile¹⁷.

¹⁴ Interviu cu I.C., membră a comunității tătare în vârstă de 75 de ani; realizat la 12 mai 2015.

¹⁵ www.inforegio.ro, www.cjc.ro.

¹⁶ www.natgeo.ro.

¹⁷ Interviu cu I.C., realizat la 12 mai 2015.



Geantik



Kobete



Baclavale



Kaşık burek

Bibliografie selectivă

Interviuri:

Interviu cu I.C, membră a comunității tătare în vârstă de 75 de ani; realizat la 12 mai 2015.

Interviu cu I.C, tătăroaică de 75 de ani, realizat la 5 iunie 2015.

Internet:

www.inforegio.ro, www.inforegio.ro



**FESTIVALUL „DANUBIUS”, Ediția a X-a, 2026
SIMPOZIONUL „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”**



www.constanța.iis.se.ro ;

www.ro.wikipedia.org

www.cjc.ro; www.uniuneatatara.ro

www.natgeo.ro; www.razelem-sinoe.ro.

WEAVING HERITAGE INTO MODERN CLASSROOMS

Prof. Daniela Mocanu

Colegiul Național Militar “Alexandru Ioan Cuza” Constanța

Județul Constanța

Take a moment to close your eyes and think back to the stories your grandparents used to tell you. Can you still hear the gentle songs they hummed under their breath while working around the house? It is incredible how certain sights and smells—the comforting aroma of warm bread baking, the sharp scent of wood smoke on a winter morning, or the fragrance of a specific spring flower—can instantly transport us back in time. We find ourselves in a childhood place that might no longer exist exactly as we remember it, yet it shaped who we are more than we realize.

This is the true power of cultural tradition. It is not a dusty artifact to be kept on a shelf, nor does it simply link us to days gone by. Instead, it builds us. It works quietly and persistently, shaping our character from the inside out.

In our fast-paced modern world, children are asked to grow up faster than ever before. Success is almost exclusively measured through test scores, academic achievements, and digital skills, making it far too easy to let cultural education slip through the cracks. Yet, Romanian folklore—with its breathtaking wealth of folk tales, sacred rituals, complex embroidery, dances, seasonal customs, and oral narratives—carries a deep philosophy of life that no textbook can replace.

Our traditions teach us continuity, offering kids the beautiful reassurance that they belong to something much larger than themselves. Folklore shows us that beauty and usefulness can walk hand in hand, that community is a necessity rather than an option, and that the rhythms of the natural world are worth observing. These are not merely nostalgic, old-fashioned ideas. In fact, they are the very values that educators worldwide are currently searching for.

The reassuring truth is that tradition and the modern classroom are not enemies; they never have been. Right now, creative teachers all across Romania are finding joyful ways to weave cultural heritage into daily lessons. They are pairing the geometric symmetry of traditional embroidery with mathematical thinking, using folk tales to explore moral complexity in drama class, and using seasonal celebrations as engaging entry points into environmental science.

When a student understands not just what a tradition looks like, but *why* it exists—what human need it answered, what fear it soothed, or what joy it celebrated—a profound shift happens



within them. They become grounded. They begin to see themselves as part of a meaningful story that is worth continuing.

This sense of rootedness turns out to be incredibly important for a child's general learning and development. A young person who knows exactly where they come from develops a quiet confidence when encountering difference and complexity in the world. Having a secure cultural identity does not make a child narrow-minded; rather, it makes them open. It grants them the stability to engage with other cultures, fresh ideas, and different ways of seeing the world from a place of inner peace rather than anxiety. This is precisely the kind of child we need to educate for tomorrow: not one who has erased their cultural memory in order to fit into a globalized society, but one who carries their heritage with them as a lifelong resource.

What has blossomed so beautifully over the last few years is the relationship between our past and our technology. Where we once feared that smartphones and social media screens would simply crowd out our old folk culture, a wonderful plot twist is happening instead. Young Romanians are now using their phones to film their grandmothers demonstrating timeless crafts, sharing those heartfelt videos with thousands of eager viewers online. Traditional costumes are being photographed and worn with immense contemporary pride, and seasonal customs are finding enthusiastic new audiences on digital feeds. When we use them thoughtfully, digital tools do not water down our heritage—they actually expand its reach, breathing vibrant new life into spaces it might never have touched otherwise.

This is our moment as educators to be bold, to step forward with a gentle kind of courage. We do not need grand, dramatic gestures, but rather the quiet, daily choice to bring what is most alive and rooted about Romanian culture into our lesson plans. The children sitting at our desks today are not blank pages waiting to be written on from scratch. They come to us already full of inherited music, deep-seated stories, and beautiful, time-tested ways of being human in this world. Our true job is simply to open their eyes to this inheritance, helping them see that it is not an old-fashioned burden to leave behind, but a living light to carry them forward.

After all, it is the tree with the deepest roots that can safely grow the highest toward the sky without losing its balance. By anchoring our students in the warmth of their own story, we give them the ultimate gift: the freedom to soar.

Works Cited

- Chelariu, Ana R. *Romanian Folklore and Its Archaic Heritage: A Cultural and Linguistic Comparative Study*. Palgrave Macmillan, 2023. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-04051-1>
- Csesznek, Codrina, et al. "The Potential for Sustainable Local Development through Digital Communication and Digitization of Intangible Cultural Heritage Resources in



Făgăraș Land, Romania." *Sustainability*, vol. 16, no. 4, 2024, p. 1532.
<https://www.mdpi.com/2071-1050/16/4/1532>

- Samoilă, Grigore-Teodor, and Alina Samoilă. "The European Perspective on the Digitization of Cultural Heritage." *Economics and Applied Informatics*, vol. 30, no. 1, 2024, pp. 64–70. <https://doi.org/10.35219/eai15840409389>

TRADIȚIA, SPAȚIU DE ÎNVĂȚARE ȘI APARTENENȚĂ

Prof. psihopedagog Moişanu Lucia

Școala Profesională Specială „Sfânta Ecaterina” Huși

Într-o lume în care schimbarea este tot mai rapidă, vorbim adesea despre nevoia copiilor de a se adapta, de a dobândi competențe noi și de a ține pasul cu realitatea din jur. Mai rar ne întrebăm cât de important este pentru ei să știe de unde vin, să recunoască elemente ale culturii din care fac parte și să simtă că aparțin unei comunități.

Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, apropierea de tradiții nu înseamnă doar transmiterea unor informații despre obiceiuri, port popular sau sărbători. În activitatea didactică, am observat că tradiția poate deveni un context firesc de învățare, în care elevul vede, atinge, ascultă, imită și participă. O astfel de abordare valorifică experiența directă și particularitățile individuale ale elevului, oferindu-i posibilitatea de a construi înțelesuri pornind de la realități apropiate lui.

O ie adusă în clasă poate spune uneori mai mult decât o pagină de manual. Elevii observă culorile, urmăresc modelele cusute și descoperă că fiecare detaliu a fost realizat cu răbdare. Un obiect vechi stârnește întrebări. Un cântec cunoscut îi face să participe, chiar și pe cei care, în alte activități, sunt mai retrași. Povestea unui obicei devine mai ușor de înțeles atunci când este însoțită de imagini, obiecte și experiențe concrete.

În învățământul special, învățarea are nevoie adesea de această apropiere de concret. Noțiuni precum identitate, patrimoniu sau apartenență pot fi dificil de explicat doar prin definiții. Ele capătă sens atunci când elevul recunoaște un obiect, își amintește un obicei din familie sau spune: „Și bunica mea făcea așa”. În acel moment, tradiția nu mai este doar o lecție despre trecut. Devine o legătură între experiența personală a elevului și lumea despre care vorbim la școală.

Activitățile dedicate tradițiilor oferă numeroase posibilități de participare. Nu toți elevii trebuie să demonstreze ceea ce au învățat în același mod. Un elev poate povesti, altul poate colora un motiv tradițional, poate recunoaște un obiect sau poate participa la realizarea unei expoziții. Unii se exprimă prin cuvinte, alții prin gesturi, imagini sau activități practice. Respectarea particularităților individuale și adaptarea contextelor de învățare permit fiecărui elev să participe și să își valorifice propriile resurse.

Din această perspectivă, valorificarea tradițiilor poate susține și incluziunea. În timpul unui cântec, al unui dans sau al unei activități practice, diferențele dintre elevi nu dispar, dar pot trece



pentru un timp în plan secund. Atenția se mută de la ceea ce elevul nu poate face la ceea ce poate realiza alături de ceilalți.

Rolul profesorului este de a transforma patrimoniul cultural într-o experiență accesibilă și relevantă. Nu este suficient să prezentăm informații despre tradiții și să cerem elevilor să le reproducă. Putem crea contexte în care aceștia să compare, să întrebe, să descopere și să lege ceea ce află de propriile experiențe. Educația incluzivă presupune tocmai identificarea unor modalități variate prin care fiecare elev poate avea acces la învățare și poate participa activ.

Există riscul ca tradițiile să fie reduse, uneori, la activități organizate cu ocazia unei sărbători: costume, fotografii, expoziții și momente artistice. Toate acestea au valoarea lor, dar adevărata apropiere de rădăcini apare atunci când elevul înțelege că tradiția spune ceva despre oamenii care au trăit înaintea lui și despre comunitatea din care face parte.

Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, sentimentul de apartenență are o semnificație aparte. Ei au nevoie să simtă nu doar că sunt acceptați, ci și că fac parte dintr-o poveste comună. Cultura și tradițiile pot oferi un spațiu în care fiecare elev își poate găsi locul și poate contribui în propriul mod.

Poate că „rădăcinile” despre care vorbim nu trebuie păstrate doar în muzee, cărți sau fotografii. Ele rămân vii atunci când sunt cunoscute, povestite și trăite de generațiile care vin.

Iar școala poate aduce aceste rădăcini în lumină, oferindu-i fiecărui elev șansa de a le descoperi și de a spune, în felul său: „Și eu fac parte de aici.”

Bibliografie:

Cucoș, Constantin, 2014, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.

Vrăsmaș, Traian, 2004, *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București.

ROLUL ESENȚIAL AL TRADIȚIILOR ȘI OBICEIURILOR ÎN EDUCAȚIA DE AZI A COPILULUI DE MÂINE

Înv. Moldovanu Elisabeta
Liceul Teoretic ” Anghel Saligny” Cernavodă

Copiii de astăzi cresc într-o lume diferită de cea în care au crescut părinții și bunicii lor. Au acces rapid la informații, folosesc tehnologia de la vârste mici și descoperă zilnic lucruri noi. În această schimbare continuă, este important să nu piardă însă legătura cu locul în care s-au născut, cu familia și cu valorile pe care le-au primit de la generațiile de dinaintea lor. Tradițiile și obiceiurile pot fi un astfel de punct de legătură, ajutându-i să înțeleagă cine sunt și de unde vin.

Școala are un rol important în acest proces. Prin lecții, proiecte, serbări, excursii, întâlniri cu oameni din comunitate sau activități în care sunt implicați părinții și bunicii, copiii pot descoperi tradițiile într-un mod apropiat de experiența lor. Nu este suficient să le vorbim despre trecut; este important să le oferim ocazia să îl cunoască, să îl întrebe, să îl trăiască și să îl înțeleagă.

Păstrarea tradițiilor nu înseamnă întoarcerea la trecut, ci găsirea unor modalități prin care valorile acestuia să rămână prezente în viața copiilor. Ceea ce au primit de la înaintași poate deveni un reper pentru prezent și, mai ales, ceva ce vor putea transmite mai departe. În acest sens, rădăcinile nu ne țin pe loc, ci ne ajută să creștem și să privim cu mai multă încredere spre viitor.

Tradițiile – punte între trecut și viitor

Tradițiile reprezintă expresia vie a culturii unui popor. Ele cuprind obiceiuri, datini, cântece, dansuri, port popular, meșteșuguri și sărbători care definesc identitatea națională.

Pentru copil, contactul cu tradițiile oferă ocazia de a descoperi frumusețea valorilor autentice: respectul pentru familie, credința, hărnicia, ospitalitatea și dragostea față de comunitate. Participarea la activități precum colindele de Crăciun, obiceiurile de Paște, serbările folclorice sau atelierile de meșteșuguri stimulează creativitatea, imaginația și spiritul de apartenență.

În același timp, tradițiile dezvoltă respectul față de diversitatea culturală, ajutând copilul să înțeleagă că fiecare comunitate își păstrează identitatea prin valorile pe care le transmite generațiilor următoare.

Rolul familiei și al școlii

Familia este primul spațiu educațional în care copilul ia contact cu tradițiile. Poveștile bunicilor, preparatele tradiționale, sărbătorile petrecute împreună și respectarea obiceiurilor familiale creează amintiri durabile și modele comportamentale pozitive.

Școala completează această misiune prin activități educative menite să valorifice patrimoniul cultural: proiecte tematice, concursuri, expoziții, spectacole artistice, vizite la muzee, colaborări cu ansambluri folclorice și meșteri populari. Astfel, elevii nu doar învață despre tradiții, ci le experimentează și le înțeleg semnificația.

Cadrele didactice au un rol esențial în transformarea tradițiilor într-o resursă educațională modernă, adaptată intereselor și nevoilor copiilor de astăzi.

Tradițiile și dezvoltarea competențelor pentru viitor

Educația contemporană urmărește dezvoltarea competențelor-cheie necesare secolului XXI: comunicare, colaborare, creativitate, gândire critică și responsabilitate civică. În mod surprinzător, multe dintre aceste competențe pot fi cultivate prin activități inspirate din tradițiile populare.

Participarea la dansuri populare dezvoltă spiritul de echipă și disciplina; interpretarea cântecelor tradiționale cultivă sensibilitatea artistică și expresivitatea; meșteșugurile stimulează răbdarea, îndemânarea și creativitatea; iar implicarea în organizarea sărbătorilor tradiționale dezvoltă responsabilitatea și capacitatea de colaborare.

Mai mult decât atât, tradițiile contribuie la educația emoțională a copilului, oferindu-i sentimentul apartenenței la o comunitate și consolidând respectul față de valorile umane universale.

Provocările societății moderne

Tehnologia și mediul digital oferă oportunități extraordinare de învățare, însă pot conduce și la diminuarea contactului copiilor cu valorile tradiționale. De aceea, provocarea actuală nu este alegerea între modernitate și tradiție, ci armonizarea lor.

Platformele digitale pot deveni instrumente eficiente pentru promovarea patrimoniului cultural prin prezentări multimedia, tururi virtuale ale muzeelor, documentare, arhive digitale și proiecte educaționale interactive. În acest fel, tradiția capătă o formă accesibilă și atractivă pentru generațiile tinere.

Concluzii

Copilul de mâine are nevoie atât de competențe digitale, cât și de rădăcini culturale solide. Tradițiile și obiceiurile nu reprezintă simple vestigii ale trecutului, ci resurse educaționale valoroase care modelează caractere, dezvoltă valori și consolidează identitatea culturală.

Prin implicarea familiei, a școlii și a comunității, tradițiile pot deveni un factor esențial în educația generațiilor viitoare, contribuind la formarea unor oameni responsabili, creativi și atașați de patrimoniul cultural al României.

✓ Bibliografie:

- ◆ Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Editura Polirom.
- ◆ Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
- ◆ Ionescu, M. (2007). Didactica modernă. Cluj-Napoca: Editura Dacia.
- ◆ UNESCO (2003). Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial.
- ◆ Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.

TRADIȚIILE ROMÂNEȘTI – PUNTE ÎNTRE TRECUT ȘI VIITOR

Profesor Învățăământ Primar Muntean Pirooska

Școala Gimnazială Nr.13, Timișoara

Tradițiile reprezintă moștenirea culturală pe care o primim de la generațiile trecute și pe care avem datoria să o păstrăm și să o transmitem mai departe. Ele cuprind obiceiuri, datini, sărbători, credințe și valori care definesc identitatea unui popor. Pentru români, tradițiile sunt o parte importantă a vieții și constituie o legătură puternică între trecut, prezent și viitor.

Poporul român este bogat în tradiții și obiceiuri, multe dintre ele fiind păstrate de secole. Acestea sunt legate de marile sărbători religioase, de momentele importante din viața oamenilor și de activitățile specifice fiecărui anotimp. Printre cele mai cunoscute tradiții se numără colindatul de Crăciun, obiceiurile de Paște, Mărțișorul și sărbătorile populare din diferite regiuni ale țării.

Tradițiile au un rol esențial în păstrarea identității naționale. Ele ne ajută să ne cunoaștem originile și să înțelegem valorile care au ghidat generațiile anterioare. Prin intermediul lor, învățăm despre respect, solidaritate, credință și iubirea față de familie și comunitate.

De asemenea, tradițiile contribuie la consolidarea relațiilor dintre oameni. În timpul sărbătorilor, familiile se reunesc, iar membrii comunității participă împreună la diferite activități și obiceiuri. Astfel, se creează legături puternice între generații, iar experiențele și cunoștințele sunt transmise mai departe.

În lumea modernă, influențată de tehnologie și globalizare, păstrarea tradițiilor devine tot mai importantă. Chiar dacă stilul de viață s-a schimbat, tradițiile ne oferă un sentiment de apartenență și continuitate. Ele ne amintesc cine suntem și de unde venim.

De exemplu, colindatul de Crăciun, vopsirea ouălor de Paște și oferirea mărțișoarelor sunt tradiții care se păstrează și astăzi. Aceste obiceiuri îi apropie pe oameni, întăresc legăturile de familie și contribuie la păstrarea identității naționale. De asemenea, portul popular și dansurile tradiționale, precum hora, reprezintă elemente importante ale patrimoniului cultural românesc.

Tradițiile sunt importante deoarece păstrează identitatea și valorile unui popor. Ele ne ajută să ne cunoaștem originile și să respectăm moștenirea lăsată de strămoși. Prin tradiții, se transmit din generație în generație obiceiuri, credințe și învățături care contribuie la formarea caracterului și a sentimentului de apartenență la comunitate.

De asemenea, tradițiile apropie oamenii și întăresc relațiile dintre membrii familiei și ai comunității. Sărbătorile și obiceiurile populare oferă ocazia de a petrece timp împreună, de a împărtăși bucurii și de a păstra vie legătura dintre generații.

În plus, tradițiile contribuie la conservarea culturii și a patrimoniului național. Ele reprezintă o sursă de mândrie și ajută la promovarea valorilor și frumuseților specifice poporului român. Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, tradițiile ne oferă stabilitate și ne amintesc cine suntem și de unde venim.

Tradițiile trebuie păstrate prin cunoaștere, respect și transmiterea lor către generațiile tinere. În primul rând, familia are un rol important, deoarece părinții și bunicii îi pot învăța pe copii obiceiurile și valorile moștenite. De asemenea, școala poate contribui prin organizarea de activități culturale, serbări și proiecte dedicate tradițiilor românești.

Participarea la sărbători, festivaluri și evenimente populare ajută la menținerea vie a acestor obiceiuri. Totodată, tradițiile pot fi promovate prin cărți, emisiuni, muzee și mijloacele moderne de comunicare, astfel încât să fie cunoscute și apreciate de cât mai multe persoane.

Păstrarea tradițiilor nu înseamnă doar repetarea unor obiceiuri, ci și înțelegerea semnificației lor. Numai astfel ele vor continua să fie o parte importantă a identității noastre culturale și vor putea fi transmise mai departe generațiilor viitoare.

În concluzie, tradițiile reprezintă o adevărată comoară culturală. Ele păstrează vie memoria strămoșilor noștri și contribuie la formarea identității fiecărei generații. Respectând și promovând tradițiile, ne arătăm respectul față de trecut și contribuim la păstrarea valorilor românești pentru viitor. De aceea, este important ca fiecare dintre noi să cunoască și să prețuiască tradițiile moștenite.

Bibliografie:

- Georgescu, V., *Istoria românilor*, Editura Humanitas, București, 1995;
- Ghinoiu, I., *Sărbători și obiceiuri românești*, Editura Elion, București, 2003;
- Simion Florea, M., *Sărbătorile la români*, Editura Saeculum, 2012.

CUVINTELE DARIEI DESPRE „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”, INSPIRATE DE UN DESEN REALIZAT ÎN PROGRAMUL PAINT

Eleva Nicula Daria-Denisa-Florina

Profesor Iacob Ramona Laura

Liceul Tehnologic Energetic „Dragomir Hurmuzescu” Deva

„Rădăcini în lumină.”

„Fiecare om are rădăcini care îl leagă de locul în care s-a născut, de familie, de tradiții și de valorile primite de-a lungul vieții.

Aceste rădăcini sunt asemenea celor ale unui copac. Nu se văd întotdeauna, dar îi oferă puterea de a crește și de a rezista în fața furtunilor. Atunci când sunt în lumină, ele devin sursa care ne călăuzește pașii spre viitor. Pentru mine, rădăcinile în lumină înseamnă amintirile copilăriei, sfaturile părinților și poveștile bunicilor. Ele mă învață să respect trecutul și să prețuiesc lucrurile scumpe (cu sensul: lucrurile cu adevărat importante). Lumina reprezintă cunoașterea, speranța și dorința de a deveni mai bun. Astfel, rădăcinile și lumina se completează reciproc: una oferă stabilitate, iar cealaltă deschide drumul către noi orizonturi.

Astfel, rădăcinile și lumina se completează reciproc: una oferă stabilitate, iar cealaltă deschide drumul către noi orizonturi.

În societatea de astăzi, oamenii sunt adesea tentați să uite de originea lor. Totuși, cine își cunoaște rădăcinile poate merge înainte cu încredere. Așa cum copacul înflorește datorită rădăcinilor sale adânci și luminii soarelui, omul își poate îndeplini visele păstrând legătura cu valorile care l-au format. În concluzie, „Rădăcini în lumină” simbolizează armonia dintre trecutul și viitorul. Rădăcinile ne oferă identitate, iar lumina ne inspiră să creștem și să ne depășim limitele. Doar împreună ele pot forma temelia unei vieți frumoase și pline de sens.”

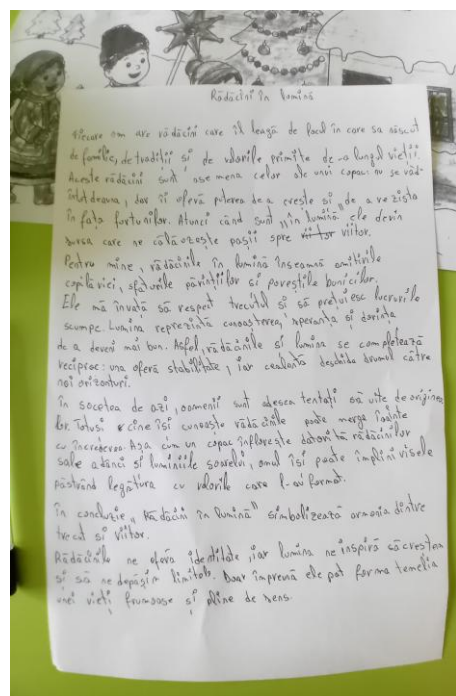


Fig.1 Manuscris – Cuvintele Dariei



Daria este în clasa a IX-a la învățământul profesional, este un copil frumos, plin de sensibilitate, care împărtășește gândurile sale cu noi.

”Mulțumesc Daria! Ai adus lumină în sufletul meu! ”

Bibliografie:

Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București.

Cucoș, Constantin (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.

Ministerul Educației (2023). Repere pentru dezvoltarea competențelor-cheie în învățământul preuniversitar.

Dicționarul explicativ al limbii române (DEX), ediția a II-a, București: Editura Univers Enciclopedic.

VALORILE COPIILOR -RĂDĂCINILE FAMILIEI

Profesor consilier școlar Elena Ștefania Onciul

C.J..R.A.E. - Liceul Teoretic „George Emil Palade”, Constanța

Proiect de lecție

Unitatea de învățământ:

Data:

Clasa: a VI-a

Profesor:

Disciplina: Consiliere și dezvoltare personală

Unitatea de învățare : Autocunoaștere și dezvoltare personală

Titlul lecției: *Valorile în acțiune*

Tipul lecției: Formare de priceperi și deprinderi

Durata: 50 min

Competența generală: Adoptarea atitudinilor pozitive față de sine și a unui stil de viață sănătos și echilibrat

Competența specifică: Identificarea resurselor personale și a oportunităților de dezvoltare specifice vârstei

Obiective operaționale:

O1: să identifice minim o valoare importantă pentru diferite persoane pe baza unei imagini prezentate/ povești amintite;

O2: să ierarhizeze diferite valori în funcție de importanța acordată fiecăreia pe o scală de la 1 la 5;

O3: să precizeze minim 2 valori a unui personaj pe baza unui studiu de caz;

O4: să prezinte minim 2 valori ce caracterizează o personalitate care inspiră propria persoană.

Strategii didactice:



- A. **metode și procedee:** conversația, explicația, reflecția individuală, autoprezentarea, observarea dirijată, problematizarea, analiza produsului activității.
- B. **mijloace de învățământ:** anexe, fișe de lucru individuale
- C. **forme de organizare a activității elevilor:** activitate frontală/ individuală, activitate pe grupe.

Bibliografie:

Adriana Băban, „Consiliere educațională, ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere”, Cluj-Napoca, Imprimeria „Ardealul”, Cluj, 2001;

Bărbulescu G., Beșliu D., Gunea C.-M., Manual de consiliere și dezvoltare personală, Editura Litera, București, 2023

Programa ariei curriculare „Consiliere și dezvoltare personală”, București, 2017.



Nr. crt	Secvențe didactice	Ob	Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Timp	Strategii didactice			Evaluare
						Metode si procedee	Mijloace de învățare	Forme de organizare	
1.	Moment organizatoric		Efectuarea prezenței. Organizarea materialului didactic.	Elevii ascultă si îndeplinesc indicațiile.	1 min	Conversația			Observareac omportamentului elevilor
2.	Captarea atenției		Elevii sunt provocați cu următorul joc Alege între două „ Ridică mâna pentru varianta pe care o preferi, fără să explici de ce! ” • A fi corect sau a fi popular? • A avea multi prieteni sau a avea un prieten de incredere? • A ajuta pe cineva sau a primi ajutor? „ Toate alegerile noastre spun ceva despre noi. Să vedem mai departe ce înseamnă asta! ”	Elevii	4 min	Spargerea gheții		Frontal	Aprecieri verbale



3.	Enunțarea titlului și a obiectivelor lecției		Se va anunța tema lecției „ <i>Valorile în acțiune!</i> ” și se vor enumera obiectivele care urmează a fi atinse de către elevi la sfârșitul orei.	Elevii ascultă	3 min	Explicația	Prezentare power-point	Frontal	
4.	Dirijarea învățării	O1 O2 O4	- Elevii sunt invitați să identifice ce este important pentru copiii din imaginile prezentate. - Profesorul prezintă câteva aspecte teoretice despre - Ce sunt valorile? - Care este rolul lor? - Fiecare elev va primi fișa de lucru Alege ce contează. - Elevii sunt invitați să compare în perechi rezultatele obținute. - Profesorul continuă oferirea de informații despre valori, anume că valorile sunt repere prin care definim cine suntem și ce ne dorim și ne ghidează comportamentul. - Elevii primesc studiile de caz și răspund la întrebări.	Elevii răspund. Elevii ascultă. Elevii completează fișa și discută cu colegul de bancă. Se lucrează în echipe de câte patru elevi.	25 min	Conversația Explicația	Prezentare power-point, laptop, video-proiector Fișe de lucru, pixuri	Frontal	Aprecieri verbale



5.	Realizarea feed-back-ului	O3	• Li se prezintă o lista de valori, iar elevii aleg 5 valori esențiale pentru ei • Apoi, elimină 2 pentru a-și da seama care sunt cele mai importante 3 valori. • Se discută motivul pentru care le au ales pe cele 3.	Elevii răspund	10 min	Conversația		grupe frontal	Observarea comportamentului elevilor; Încurajează și ajută elevii Evaluarea răspunsurilor elevilor;
6.	Asigurarea retenției și a transferului	O4	Tema pentru acasă Alege o personalitate care te inspiră și descrie-o pe scurt. Ce valori are?	Elevii notează tema.	2 min	Conversația	Anexa 3	frontal	Încurajează și ajută elevii
7.	Evaluare		Profesorul consilier îi roagă pe elevi să precizeze un lucru pe care l-au aflat azi despre ei.	Elevii răspund.	5 min	Conversația	Internet, telefoane	frontal	Încurajează elevii

ANEXA 1

Identifică ce este important pentru copiii de mai jos.



ANEXA 2

Fișă de lucru

Oferă o nota de la 1 la 10, în funcție de importanța lor pentru tine, pentru următoarele valori, știind că 1 este cel mai puțin important, iar 10 cel mai important.

Grijă	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Curaj	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bogăție	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Iertare	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ambiție	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Bucurie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Distracție	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Încredere	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Familie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Libertate	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

ANEXA 3

STUDIU DE CAZ 1

Ciprian este elev în clasa a VI-a la o școală din județul Bacău. De doi ani el este și voluntar în cadrul asociației *Ocrotiți păsările*.

- De ce crezi că a ales Ciprian această asociație?
- Gândește-te la o întrebare pe care dorești să i-o pui. Care este aceasta și ce răspuns crezi că ai primi?
- Enumeră valorile pe care crezi că le are Ciprian.

STUDIU DE CAZ 2

Alina este elevă în clasa a VI-a la o școală din Bușteni. În fiecare weekend și în vacanțe merge pe munte, în drumeții, iar pe timpul iernii schiază. De curând și-a făcut un canal de youtube unde povestește despre experiențele ei pe munte și invită copiii să iasă în aer liber.

- De ce crezi că a ales Ioana astfel de activități?
- Gândește-te la o întrebare pe care dorești să i-o pui. Care este aceasta și ce răspuns crezi că ai primi?
- Enumeră valorile pe care crezi că le are Alina.

STUDIU DE CAZ 3

Maria este elevă în clasa a VI-a la o școală din Constanța. Merge săptămânal la activitățile de weekend organizate de ONG Mare NOSTRUM, unde învață lucruri despre cum putem preveni poluarea și, împreună cu ceilalți membri ai asociației monitorizează delfini și îngrijește litoralul Mării Negre.

- De ce crezi că a ales Maria astfel de activități?
- Gândește-te la o întrebare pe care dorești să i-o pui. Care este aceasta și ce răspuns crezi că ai primi?
- Enumeră valorile pe care crezi că le are Maria.

ANEXA 4

Alege 5 valori esențiale pentru tine! Elimină 2 pentru a-ți da seama care sunt cele mai importante 3 valori! Spune motivul pentru care le-ai ales pe cele 3!

Valori personale



--	--	--	--	--

FAMILIA – LOCUL UNDE COPILUL PRINDE RĂDĂCINI

Profesor Plugaru Rodica

Liceul Teoretic “Nicolae Bălcescu” Medgidia, Constanța

Pentru fiecare dintre noi familia reprezintă, de cele mai multe ori, centrul universului. Rădem, glumim, ne certăm, ne întâlnim la zile de naștere, la „zile mari” și ne bucurăm unii de alții.

Îmi aduc amintesc cu drag, de o nuntă a unui verișor din partea mamei. Aveam 16 ani. O nuntă tradițională, într-un sat din Moldova. Amintirile sunt din zilele anterioare nunții. Nunta era planificată pentru duminică (doar în această zi a săptămânii se făceau nunți pe atunci). Din prima zi a săptămânii, s-a pus în mișcare toată familia lărgită: rudele mirelui și ale miresei. În prima zi, bărbații au instalat cortul în mijlocul curții încăpătoare a mătușii mele, mama mirelui. Marți au fost instalate mesele și băncile pentru invitați, dar și “scena” pentru orchestră. Miercuri au intrat în scenă tinerii: băieții au mers în pădure după crengi de brad sau de molid, iar noi, fetele am confecționat “scara măței”, niște ghirlande din hârtie creponată de diferite culori. Revăd și acum scena: unele dintre noi tăiau cu atenție sulurile de hârtie ca să fie de aceeași dimensiune, altele combinau culorile și cele mai multe “împleteam” acele mici fâșii foarte gingașe. Băieții au venit mai pe seară și au pus crengile de brad prin cort, sub directa coordonare a gazdei. Joi, verișoara Elena, cu un simț artistic dezvoltat, a scris pe un carton alb prins pe niște scânduri urarea “Bine ați venit!”, însoțită de desene multicolore. Urarea a fost pusă pe “frontispiciul” cortului, a doua zi. Tot în ziua de joi au început să intre în scenă gospodinele. Au avut treabă 3 zile (cozonaci, 4 feluri de prăjituri, mâncarea și mai ale sarmalele care, puse în oale de lut, au fost introduse în cuptorul cu lemne. Cuptorul a fost sigilat și lăsat așa până în dimineața nunții. Și ce atmosferă plăcută a fost atunci când prima oala a fost scoasă, duminică dimineață, înainte de sosirea nuntașilor. Eram doar noi, familia lărgită, cu unchi, mătuși, verișori, nași, părinți și bunici, în frunte cu mirele. Toți ne-am adunat în jurul oalei cu sarmale. Era o bucurie colectivă, dată mai degrabă de cei din jur, decât de tradiționalele sarmale, de altfel, foarte gustoase!

Asta este imaginea familiei mele ce mi s-a fixat în memorie. Eram mulți și uniți. Uniți eram și cu cei din sat, de la vecini, până la Moș Ion, bătrânul de la capătul satului. Așa era societatea românească, frumoasă, unită, în ciuda greutăților și a lipsurilor. “Familia” – întregul sat se aduna la nunți, baluri (cele de la Crăciun și de la Paște erau vestite și îndelung pregătite), la munca câmpului etc.

Așa se întâmpla *illo tempore* în familia lărgită din România. Din păcate, *fugit irreparabile tempus*, lucrurile se schimbă tot mai mult și întâlnirile se răresc, oamenii satului sunt tot mai puțini...părinții s-au dus, mătușile și unchii au plecat și ei. Ne rămâne telefonul sau laptopul, cu

care ne-au obișnuit și de care nu ne putem lipsi. Cu aceste două descoperiri ale tehnologiei și datorită aplicațiilor de tot felul, putem lua legătura unii cu alții mult mai ușor.

Societatea se schimbă, noi ne schimbăm, dinamica familiilor noastre se schimbă, dar familia, în sens tradițional, rămâne. S-au format familii noi, tinere, chiar dacă numărul copiilor este mai mic. Schimbările se simt pe plan social, economic, axiologic, relațional etc., dar rădăcinile rămân.

Familia tradițională alcătuită din doi adulți uniți prin căsătorie la starea civilă și în fața lui Dumnezeu, care avea mai mulți copii de care se ocupa exclusiv mama, a suferit modificări. Astăzi, părinții acordă o mare atenție profesiei și dezvoltării profesionale, numărul copiilor se rezumă la 1 sau 2. Viața de familie este ignorată în favoarea job-ului. Femeia alege mai întâi cariera, vrea să-și realizeze un statut independent, nu ca mamele sau bunicile noastre, care nu aveau salariu, ci trăiau din leafa soților, atunci când aceștia lucrau undeva, sau din munca câmpului. E drept că nevoile au crescut. Copiii, tinerele familii își doresc mai mult: casă, mașină, multe electrocasnice foarte utile, vacanțe etc. Și, pentru a obține toate aceste bunuri materiale, se concentrează pe progresul în carieră, care vine la pachet cu un buget mai mare.

Sistemul de valori s-a schimbat. Acest lucru se vede foarte limpede. Familia tradițională trebuia să asigure hrană și casă numeroșilor copii, să-i dea la școală doar cât să știe să scrie și să citească și să-i învețe ce înseamnă munca la câmp. Doar așa erau convinși că se pot obține bani. Îmi aduc aminte de o discuție dintre tatăl meu, nonagenar, și băiatul meu, student în anul I la informatică. Băiatul i-a spus tatălui meu că va face bani cu “calculatorul”, adică fără să meargă la sapă. Nu a înțeles cum se poate așa ceva, chiar dacă i s-a explicat foarte clar. Tata a văzut că e bine să ai o facultate și să ai o meserie frumoasă – cea de dascăl (se mândrea cu mine), dar să faci bani stând acasă în fața unui obiect, asta era peste puterea lui de înțelegere. Cine îți dă banii? Pentru ce? Ce muncești? Au fost întrebările tatălui meu.

Acea ierarhie strictă din familia tradițională se schimbă. Nu doar bărbatul muncește, ci și femeia, divorțurile nu mai sunt o rușine, concubinajul este ceva firesc din punct de vedere financiar, iar apariția copiilor se lasă așteptată. Regulile stricte, rigide și uneori absurde, din punctul meu de vedere, au dispărut. Unele dintre ele erau bune, asigurau stabilitatea familiei, moralitatea membrilor, o evoluție frumoasă, însă altele erau de neînțeles (e.g. nu mergeam în excursie sau în tabără că ne îmbolnăveam sau ni se face rău de la autocar, credea tata).

Astăzi, familiile cu copii le oferă acestora mai multe posibilități de dezvoltare, păstrând o strictețe firească în cadrul relațiilor. Copilul poate să facă sport, dans, să învețe o limbă străină, să calătorească etc. Copiii sunt mult mai deschiși, mai dezinvolți, sunt mult mai receptivi și mai deștepți.

Ca profesor diriginte, am avut și am ocazia de a cunoaște mai bine unele familii ale copiilor mei, fie la ședințele cu părinții, fie la activitățile extracurriculare. Dacă la începutul carierei de dascăl, acum 26 de ani, veneau la ședințe ambii părinți ai unor elevi, acum sunt elevi ai căror



părinți, fiind plecați în străinătate, nu pot participa la întâlniri decât online sau chiar deloc. Elevii au tot ce le trebuie, dar le lipsesc părinții. Unele familii s-au destrămat, iar copiii suferă. Îi descopăr în discuțiile de la orele de dirigenție, când prind curaj și se confesează. Spun că ei nu vor proceda așa. Dacă își vor întemeia o familie, nu vor pleca de lângă ea.

Familia tradițională românească se schimbă odată cu societatea românească, parte a Uniunii Europene. Valorile se schimbă, dispar unele și apar altele. Totuși, relația dintre copii și părinți este aceeași, cred eu, chiar dacă se manifestă diferit. Un exemplu: ai mei nu mi-au spus “te iubesc”, nu se obișnuia, dar mă iubeau pe mine și pe frații mei ca pe ochii din cap; eu și soțul meu îi spunem copilul nostru “te iubesc”, în mod firesc.

Am convingerea că familia românească, locul unde copilul prinde rădăcini, va exista atâta timp cât va exista Pământul, iar societatea românească va fi suma tuturor familiilor din România.

Bibliografie:

1. Druță Florin, 1998, *Psihosociologia familiei*, Editura Didactică și Pedagogică, București

RĂDĂCINI CARE CĂLĂTORESC DINCOLO DE GRANITE – EXPERIENȚA eTWINNING „INTERCULTURAL JOURNEY”

Prof. Popa Adriana

Liceul Teoretic „Anghel Saligny”, Cernavodă



Pentru un copil, cunoașterea lumii începe, de cele mai multe ori, cu locul în care crește, cu oamenii pe care îi întâlnește și cu poveștile pe care le aude în familie. Școala are responsabilitatea de a-i deschide treptat orizontul către alte culturi și alte perspective, dar și de a-l ajuta să înțeleagă și să prețuiască propriile rădăcini. Astfel, curiozitatea față de ceea ce este diferit poate fi însoțită de respectul pentru tradițiile și valorile comunității din care copilul face parte.

Pornind de la această idee, proiectul eTwinning „Intercultural Journey” a fost, pentru elevii mei și pentru mine, mai mult decât o activitate internațională desfășurată pe parcursul unui an școlar. A fost o

adevărată călătorie, chiar dacă nu am avut nevoie de pașapoarte sau bilete de avion. Am călătorit prin povești, imagini, cântece, tradiții, sărbători, costume, personalități, jocuri și creații realizate de copii din alte țări.

Proiectul a reunit 16 școli din România, Turcia, Grecia, Italia și Iordania, 17 cadre didactice și peste 340 de elevi. Pentru copii, aceste cifre nu au însemnat prea mult. Pentru ei, important a fost că, dincolo de ecranul calculatorului, au descoperit alți copii, cu preocupări asemănătoare cu ale lor, dar care trăiesc în alte locuri și au alte tradiții.

Și poate acesta a fost unul dintre cele mai frumoase lucruri pe care le-am observat: **copiii au fost mai curioși să afle despre o altă țară atunci când informația venea de la un copil de vârsta lor.**

Să descoperim lumea prin ochii celuilalt

Activitățile proiectului au fost organizate în jurul unor teme lunare care le-au oferit elevilor ocazia de a se cunoaște, de a prezenta elemente din propria cultură și de a descoperi cultura celorlalți.

Am vorbit despre personalități din știință, artă și sport, despre tradiții și valori, despre locuri importante și despre elemente care definesc fiecare comunitate. Copiii au descoperit că fiecare țară are poveștile sale, eroii săi, obiceiurile sale și felul propriu de a sărbători.

Pentru elevii mei, a fost interesant să observe, de exemplu, **cum arată o sărbătoare într-o altă țară, ce fel de costume tradiționale poartă copiii, ce mâncăruri sunt apreciate, ce locuri sunt considerate importante sau ce obiceiuri sunt păstrate în familie.**

Au descoperit tradiții din Turcia, Grecia, Italia și Iordania și au avut, în același timp, ocazia de a le prezenta partenerilor aspecte ale culturii românești. Au înțeles astfel că tradiția nu înseamnă doar „ceva vechi”, ci ceva care face parte din viața oamenilor și care spune o poveste despre locul din care provin.

Mi s-a părut important ca elevii să nu privească aceste diferențe ca pe ceva ciudat sau îndepărtat. Dimpotrivă, i-am încurajat să pună întrebări, să compare și să descopere asemănările.

Iar asemănările au fost, de multe ori, cele care i-au surprins cel mai mult.

Au descoperit că, deși copiii locuiesc în țări diferite, **le place să se joace, să cânte, să deseneze, să își petreacă timpul cu prietenii, să descopere lucruri noi și să fie apreciați de cei din jur.** Limbile sunt diferite, tradițiile pot fi diferite, dar emoțiile și dorința de a aparține unui grup sunt aceleași.



Tradiția românească, privită prin ochii celui alt

Proiectul ne-a făcut să privim și propria cultură cu mai multă atenție.

Atunci când trebuie să explici unui copil din altă țară ce înseamnă o anumită tradiție românească, începi să o privești altfel. Nu mai este suficient să spui că „așa se face la noi”. Trebuie să explici **de ce**, de unde vine și ce înseamnă pentru oameni.

Costumul popular, ia, sărbătorile, obiceiurile, muzica, dansurile, poveștile și simbolurile românești au devenit, astfel, subiecte de conversație cu partenerii noștri.

Copiii au înțeles că putem fi mândri de tradițiile noastre fără să considerăm că tradițiile celorlalți sunt mai puțin importante. Dimpotrivă, **cu cât învățăm mai multe despre cultura celui alt, cu atât devenim mai conștienți de propria identitate.**

Cred că acesta este unul dintre cele mai importante câștiguri ale educației interculturale.

Tehnologia – drumul care ne-a apropiat

Dacă în urmă cu câteva generații pentru a cunoaște un copil dintr-o altă țară ar fi fost nevoie de o călătorie lungă, noi am avut la dispoziție TwinSpace și o serie de instrumente digitale.

Canva, Padlet, Google Slides, Book Creator, Genially, Kahoot, Quizizz, LearningApps și alte aplicații au devenit instrumente prin care copiii au putut să creeze și să împărtășească.

Am realizat prezentări, postere, materiale video, produse digitale și activități interactive. Dar, dincolo de aceste produse, cel mai important lucru a fost **mesajul pe care îl transmiteau**.

Un poster nu era doar un poster. Era o invitație adresată unui copil din altă țară să descopere ceva despre noi.

Un videoclip nu era doar o sarcină digitală. Era o modalitate de a spune: „*Uite cine suntem noi. Așa arată locul nostru. Acestea sunt lucrurile care ne plac și pe care vrem să ți le arătăm.*”

În acest fel, tehnologia nu a îndepărtat copiii de tradiție. Dimpotrivă, ne-a ajutat să **aducem tradiția într-un limbaj pe care generația actuală îl înțelege și îl folosește cu naturalețe**.

De la elev la mic ambasador cultural

Unul dintre lucrurile pe care le-am apreciat cel mai mult la acest proiect a fost schimbarea rolului elevului.

Copilul nu a mai fost doar cel care primește informații de la profesor. A devenit cel care **caută, selectează, explică, creează și prezintă**.

Atunci când un elev trebuia să prezinte un element al culturii românești unor copii din Turcia, Grecia, Italia sau Iordania, responsabilitatea era diferită. Își dorea ca mesajul să fie clar și frumos. Își dorea ca ceilalți să înțeleagă. Și, poate cel mai important, își dorea să le trezească interesul.

În acele momente, copiii au devenit, într-un fel, **mici ambasadori ai culturii lor**.

La rândul lor, au primit aceeași oportunitate de la colegii din celelalte țări. Au putut să întrebe, să descopere și să compare. Astfel, interculturalitatea nu a rămas o noțiune dintr-un document educațional. A devenit o experiență trăită.

Ce au învățat dincolo de programa școlară?

Privind activitățile proiectului, este ușor să enumerăm competențele dezvoltate: comunicare în limba engleză, competențe digitale, colaborare, creativitate, gândire critică, autonomie.

Dar cred că cele mai importante lucruri nu se pot măsura întotdeauna printr-un chestionar.

Copiii au învățat **să fie curioși față de ceea ce este diferit**.



Au învățat să nu rădă atunci când ceva li se pare neobișnuit, ci să întrebe.

Au învățat că un copil dintr-o altă țară nu este „străin”, ci poate deveni partener de echipă, prieten și coleg într-o activitate.

Au învățat că putem avea tradiții diferite și, totuși, să ne bucurăm împreună.

Au învățat că diversitatea nu ne separă neapărat. Uneori, **tocmai diferențele ne dau motive să ne apropiem.**

Pentru mine, ca profesor, participarea la „Intercultural Journey” a fost și pentru mine o experiență de învățare.

Am avut ocazia să colaborez cu profesori din alte țări, să descopăr alte modalități de organizare a activităților și să văd cum pot fi integrate instrumentele digitale în activități care au un scop educațional clar.

Dar cel mai mult am învățat din reacțiile copiilor.

Am văzut cât de mult îi motivează să știe că munca lor va fi văzută de alți copii. Am văzut emoția lor înaintea unei întâlniri online și bucuria atunci când își recunoșteau colegii pe ecran. Am văzut dorința de a afla mai multe despre o țară despre care, înainte de proiect, poate că nu știau aproape nimic.

Și am mai înțeles ceva: **atunci când un copil este implicat într-o experiență reală, învățarea vine aproape firesc.**

Rădăcini și drumuri noi

Privind acum în urmă, consider că titlul simpozionului „Rădăcini în lumină” se potrivește foarte bine cu experiența noastră.

Pentru că, în fond, despre asta a fost vorba.

Despre rădăcini – despre tradițiile, cultura și identitatea fiecărui copil.

Dar și despre lumină – despre curiozitatea de a privi dincolo de propriile granițe, despre tehnologie, creativitate, prietenie și dorința de a descoperi lumea.

„Intercultural Journey” ne-a învățat că nu trebuie să alegem între trecut și viitor. Putem păstra ceea ce este valoros din trecut și, în același timp, putem folosi instrumentele prezentului pentru a construi viitorul.



Copiii au descoperit tradițiile altor popoare și au învățat să le respecte. Au prezentat, la rândul lor, tradițiile românești și au descoperit bucuria de a vorbi despre locul căruia îi aparțin.

Poate cea mai frumoasă lecție a proiectului a fost aceea că, înainte de a fi români, turci, greci, italieni sau iordanieni, **suntem copii care vor să descopere, să se joace, să creeze, să fie ascultați și să aibă prieteni.**

De aceea, cred că proiectele eTwinning au o valoare care depășește ceea ce se vede într-un produs final sau într-o galerie de fotografii. Ele construiesc experiențe care rămân în memoria copiilor. **Atunci când un copil își descoperă propriile rădăcini, dar învață, în același timp, să respecte rădăcinile celuilalt, educația își îndeplinește una dintre cele mai frumoase misiuni ale sale: aceea de a construi punți, nu ziduri.**



TRADIȚIILE DIN IAZ, JUDEȚUL SĂLAJ – RĂDĂCINI CARE CRESC ODATĂ CU COPIII

Prof. Pușcaș Nicolae

Școala Gimnazială Iaz - Județul Sălaj.

Păstrarea legăturii cu locul natal, cu poveștile bunicilor și cu tradițiile comunității devine o formă de educație într-o societate în care copilăria se desfășoară tot mai mult în spațiul digital. Tradiția nu înseamnă doar trecut și nici o colecție de obiceiuri păstrate din obligație. Ea reprezintă memoria vie a unei comunități și poate deveni, pentru copil, un reper prin care își descoperă identitatea.

Un exemplu relevant este satul Iaz, din comuna Plopiș, județul Sălaj, așezat la poalele Munților Plopiș, în zona Văii Barcăului. Peisajul, arhitectura tradițională, portul popular, meșteșugurile, obiceiurile și poveștile locului alcătuiesc un patrimoniu care continuă să ofere comunității un sentiment de apartenență.

Pentru copii, întâlnirea cu această lume nu trebuie să fie doar una ocazională, de tipul unei serbări sau al unei vizite la muzeu. Tradiția poate deveni o experiență educativă autentică, prin care aceștia învață să observe, să întrebe, să asculte și să prețuiască ceea ce au primit de la generațiile anterioare.

Iaz – un sat în care trecutul încă vorbește

Iazul păstrează elemente importante ale vieții tradiționale sălăjene. Așezarea se află într-o zonă cu o identitate culturală bine conturată, iar patrimoniul local cuprinde atât elemente materiale, cât și forme de patrimoniu imaterial.

Un loc aparte îl ocupă **Casa-Muzeu Ligia Bodea**, devenită un adevărat spațiu al memoriei satului. Muzeul a pornit dintr-un gest de atașament față de bunică: Ligia-Alexandra Bodea a început, încă



de la vârsta de 12 ani, să păstreze obiectele din casa bunicii și să le transforme într-o colecție care avea să crească în timp. Astăzi, muzeul cuprinde case tradiționale, obiecte de uz gospodăresc, costume populare, icoane pe sticlă, lăzi de zestre, obiecte din ceramică și lemn, unelte și numeroase alte piese care reconstruiesc atmosfera satului de odinioară.

Povestea acestui muzeu este ea însăși o lecție pentru copii. Ea demonstrează că patrimoniul nu este păstrat numai de instituții, ci și de oameni care înțeleg valoarea lucrurilor aparent simple. O casă veche, o ladă de zestre, o ie, o icoană sau un obiect folosit de bunici pot deveni punți între generații.

În plus, în Iaz există mai multe case tradiționale incluse în demersurile de conservare a patrimoniului sălăjean, între care Casa Bunicii, Casa Birăiții și Casa Cântărețului.

Obiceiurile – memoria vie a comunității

Tradițiile din Iaz trebuie privite în contextul mai larg al zonei etnografice a Văii Barcăului, unde nunta, portul popular, meșteșugurile, obiectele gospodărești și practicile comunitare reprezintă elemente importante ale identității locale. Zona este cunoscută pentru caracterul său multiethnic și pentru diversitatea culturală construită de-a lungul timpului.

Un exemplu concret al păstrării obiceiurilor este participarea unui grup folcloric din Iaz, cu obiceiul „Nuntă”, la Festivalul „Datini și Obiceiuri din Sălaj”. Prezența copiilor și a tinerilor în astfel de manifestări demonstrează că tradițiile pot fi transmise nu numai prin povestire, ci și prin interpretare, joc, costum și participare directă.

De asemenea, hramul bisericilor din Iaz, sărbătorit la 8 septembrie, de Nașterea Maicii Domnului, cunoscută în comunitate drept „Sfântă Mărie Mică”, constituie un moment important de întâlnire și reunire a comunității. Astfel de sărbători depășesc dimensiunea religioasă și devin ocazii în care generațiile se întâlnesc, familiile se reunesc, iar copiii observă și învață comportamente și ritualuri comunitare.

Portul popular – o lecție despre identitate

Portul popular reprezintă una dintre cele mai vizibile forme ale identității culturale. Pentru copil, o ie, o cămașă tradițională, o năframă sau o piesă de costum nu sunt doar obiecte vestimentare. Ele pot deveni punctul de pornire pentru descoperirea unei lumi.

Întrebările simple ale copilului – „Cine a purtat această cămașă?”, „Cine a cusut-o?”, „Când se purta?”, „Ce înseamnă modelul de pe ea?” – deschid un drum către istoria familiei și a comunității.

În acest fel, educația pentru tradiție poate transforma obiectul vechi în poveste. Copilul descoperă că înaintea lui au existat oameni care au muncit, au creat, au sărbătorit, au crescut copii și au transmis mai departe ceea ce știau.

Portul popular poate deveni astfel un instrument pentru dezvoltarea respectului față de muncă, a sensibilității estetice și a sentimentului de apartenență.



Costume populare din zona muntilor Plopiș

Meșteșugul – învățare prin experiență

Unul dintre cele mai valoroase aspecte ale patrimoniului din Iaz este posibilitatea de a vedea concret obiectele și instrumentele folosite de oamenii de altădată. Colecțiile muzeului reunesc numeroase obiecte care ilustrează activitățile gospodărești și meșteșugurile tradiționale.

Pentru copil, contactul direct cu asemenea obiecte este mult mai puternic decât o simplă explicație dintr-un manual. El poate observa textura lemnului, forma unui vas, modul în care era construit un război de țesut sau felul în care erau organizate gospodăriile.

Mai mult decât atât, în Iaz tradiția a fost apropiată de copii prin activități practice. Casa-Muzeu a găzduit tabere de pictură pe sticlă, în cadrul cărora copiii au avut posibilitatea să învețe tehnici tradiționale, dar și să participe la plimbări și activități de descoperire a împrejurimilor.

Această formă de învățare este deosebit de importantă deoarece pune copilul în postura de **participant**, nu doar de spectator.

Bunicii – păstrătorii nevăzuți ai patrimoniului

În orice comunitate rurală, bunicii reprezintă o sursă extraordinară de informații despre trecut. Ei cunosc povești, cântece, rețete, expresii, obiceiuri și întâmplări care nu se regăsesc întotdeauna în cărți.

În cazul satului Iaz, memoria locală poate fi recuperată tocmai prin dialogul dintre generații. Un copil care își întreabă bunica despre o sărbătoare din copilăria ei sau despre felul în care se pregătea o nuntă devine, fără să își dea seama, un mic cercetător al propriei comunități.

O astfel de activitate poate fi transformată într-un proiect educațional: „Povești de la bunici”, „Casa de altădată”, „Obiectul cu poveste”, „Rețete din Iaz”, „Cum era copilăria bunicilor?” sau „Tradiții pe care vrem să le păstrăm”.

Copiii pot realiza interviuri, pot fotografia obiecte vechi, pot desena costume populare, pot înregistra povești sau pot alcătui o mică arhivă digitală a comunității.

Astfel, tehnologia nu mai apare ca adversar al tradiției. Dimpotrivă, poate deveni instrumentul prin care tradiția este documentată și transmisă mai departe.

Tradiție și educație în era digitală

Una dintre provocările actuale ale educației este aceea de a găsi un echilibru între lumea digitală și experiențele reale. Copilul contemporan are acces la o cantitate impresionantă de informație, dar acest lucru nu înseamnă automat că își cunoaște propria comunitate.

De aceea, tradiția locală poate constitui un punct de echilibru.

Un copil poate căuta pe internet informații despre o tehnică tradițională, poate realiza un material video despre un obiect vechi, poate crea o prezentare digitală despre satul său sau poate realiza, în Canva, o hartă interactivă a patrimoniului local. Dar informația digitală capătă valoare atunci când

este completată de experiența directă: o discuție cu bunicii, o vizită la Casa-Muzeu, observarea unei case tradiționale sau participarea la o sărbătoare a comunității.

Această îmbinare dintre tradiție și tehnologie poate conduce la o formă de educație relevantă pentru copilul de astăzi.

Nu trebuie să alegem între „vechi” și „nou”. Important este să îi învățăm pe copii să folosească noul pentru a păstra ceea ce merită să nu fie uitat.

Influența tradițiilor asupra dezvoltării copilului

Tradițiile locale contribuie la dezvoltarea copilului pe mai multe planuri.

În primul rând, dezvoltă identitatea și sentimentul de apartenență. Copilul înțelege că face parte dintr-o familie, dintr-un sat și dintr-o comunitate care are propria poveste.

În al doilea rând, dezvoltă respectul pentru generațiile anterioare. Atunci când descoperă câtă muncă se află în spatele unui obiect tradițional, copilul învață să aprecieze efortul și priceperea oamenilor de altădată.

În al treilea rând, tradițiile stimulează creativitatea. Costumele, motivele decorative, icoanele pe sticlă, obiectele de lemn, poveștile și cântecele pot constitui surse pentru activități artistice și proiecte interdisciplinare.

În al patrulea rând, tradițiile dezvoltă competențele sociale. Participarea la activități de grup, la dansuri, obiceiuri și proiecte comunitare îi învață pe copii să colaboreze, să respecte reguli și să se raporteze la ceilalți.

În al cincilea rând, tradiția dezvoltă responsabilitatea. Copilul înțelege că patrimoniul nu este doar ceea ce a primit, ci și ceea ce are responsabilitatea de a transmite mai departe.

Școala – puntea dintre trecut și viitor

Școala poate avea un rol esențial în păstrarea tradițiilor locale. Nu este suficient ca elevii să învețe despre tradiții din manuale; ei trebuie să le descopere în comunitatea în care trăiesc.

În cazul copiilor din Iaz, patrimoniul local poate deveni o veritabilă „sală de clasă”. O vizită la Casa-Muzeu poate genera activități de istorie, limba română, arte vizuale, muzică, educație civică sau dezvoltare personală.

Elevii pot realiza interviuri cu persoane vârstnice, pot documenta obiecte tradiționale, pot reconstitui povești ale satului, pot învăța cântece și dansuri, pot realiza expoziții sau pot crea materiale digitale despre patrimoniul local.

În acest fel, învățarea devine mai apropiată de viața reală. Copilul nu mai percepe tradiția ca pe ceva „vechi și îndepărtat”, ci ca pe o parte a propriei sale identități.



Concluzii

Tradițiile din Iaz nu reprezintă doar amintiri ale unei lumi care a fost. Ele pot deveni resurse pentru educația copiilor de astăzi. Portul popular, obiceiurile comunității, casele tradiționale, meșteșugurile, poveștile bunicilor și obiectele păstrate în muzeu construiesc împreună o memorie locală care merită cunoscută și transmisă.

Poate că una dintre cele mai frumoase lecții pe care o poate primi un copil este aceea că locul în care s-a născut are o poveste. Iar atunci când începe să descopere această poveste, începe să se descopere și pe sine.

Iazul oferă un exemplu sugestiv despre felul în care tradiția poate supraviețui atunci când există oameni care aleg să o păstreze și, mai ales, să o transmită copiilor. Povestea Casei-Muzeu Ligia Bodea este relevantă tocmai prin faptul că un copil a devenit, la rândul său, păstrător de memorie culturală.

Într-o lume aflată într-o schimbare permanentă, rădăcinile nu trebuie să ne țină pe loc. Ele ne ajută să știm de unde venim pentru a putea privi cu încredere spre ceea ce urmează.

Copilul care își cunoaște tradițiile nu rămâne în trecut. El poartă trecutul cu sine și îl transformă în resursă pentru viitor.

MOȘTENIREA DOBROGEANĂ: OBICEIURI, PORT ȘI MULTICULTURALITATE

Prof. pt. învă. primar, Răduț Elena

Școala Gimnazială “Mircea Eliade”, Cernavoda

Obiceiurile și tradițiile străbune românești reprezintă un tezaur inestimabil de înțelepciune ale căror valori și resurse nu se șterg niciodată .

Zona Cernavodei, situată la confluența Dunării cu Canalul Dunăre-Marea Neagră, reprezintă nu doar un nod strategic și industrial modern, ci și un spațiu de o profundă bogăție etnografică. Aici, populația autohtonă de „dicieni” (românii vechi din Dobrogea) s-a împletit de-a lungul secolelor cu „mocanii” ardeleni (păstori veniți în transhumanță), dar și cu comunități de turci, tătari, lipoveni și romei. Fostă colonie grecească, cu denumirea de Axiopolis, originea plauzibilă a numelui orașului dobrogean este cea legată de toponimul slavon „cerna voda”, tradus ca „apa neagră”. În sprijinul acestei variante vine și faptul că numele antic grecesc Axiopolis derivă din tracicul Axiopa (ksei - upa), care se traduce “apa neagră”.

Din punct de vedere calendaristic, sărbătorile din zona Cernavodei reflectă atât ocupațiile tradiționale (agricultura, creșterea animalelor și pescuitul), cât și sincretismul religios și etnic.

Unul dintre cele mai spectaculoase și vii obiceiuri din zona Cernavodei și din satele limitrofe (precum Rasova, Cochirleni sau Seimeni) este **Botezul sau Iordanitul cailor**. După slujba religioasă de sfințire a apelor Dunării, comunitatea se adună pentru un ritual de purificare și etalare a vigoriei. Gospodarii își împodobesc caii cu ciucuri roșii, panglici și clopoței. Preotul stropește animalele cu agheasmă pentru a le feri de boli și de duhurile rele în noul an, după care urmează o cursă hipică tradițională pe malul fluviului. Acest obicei subliniază importanța calului în gospodăria dobrogeană, fiind un simbol al puterii și al fertilității pământului.

Fiind o zonă marcată adesea de secete aspre, satele din jurul Cernavodei au păstrat până târziu în secolul al XX-lea obiceiuri străvechi de invocare a fertilității și a ploii pentru a proteja culturile agricole. **Caloianul** (o păpușă din lut îmbrăcată în hăinuțe, îngropată ritualic și apoi aruncată pe apele Dunării) și **Paparuda** (jocul ritual al unei tinere împodobite cu frunze de boz) reprezintă ecouri ale unor credințe precreștine, dacice, menite să asigure belșugul pământului..

Obiceiurile de nuntă din zona Cernavodă păstrează schema clasică a nunții românești (peșitul, bărbieritul mirelui, gătitul miresei, hora miresei), însă capătă nuanțe locale prin gastronomie și muzică. Influența orientală (turco-tătară) este vizibilă prin prezența unor preparate specifice la mesele festive, cum ar fi baclavalele sau plăcinta dobrogeană cu brânză sărată (**ghizmana**).

De asemenea, poziționarea pe malul Dunării a integrat în viața de zi cu zi **tradițiile pescărești**. Breasla pescarilor din Cernavodă avea propriile reguli nescrise, superstiții legate de strigoii apelor și zile de sărbătoare stricte, cum ar fi Ziua Sfântului Petru (patronul pescarilor), când se împărțea borș de pește pregătit în ceaune uriașe direct pe malul apei.

Costumul tradițional din arealul Cernavodă este o dovadă clară a dialogului cultural. Influențat puternic de portul mocănesc (specific marginimii Sibiului), el a adoptat elemente de o mare sobrietate, dar adaptate climei și materialelor locale.

- **La femei:** Cămașa (ia) este decorată cu broderii geometrice fine, de regulă în culori închise (negru, vișiniu, maro), la care se adaugă poalele lungi și *vâlnicul* sau *bosceaua* (catrința) țesută în război. Pe cap, femeile purtau testemeluri sau marame fine din borangic.
- **La bărbați:** Portul cuprinde cămașa lungă, încinsă cu un brâu lat, roșu sau negru, și cioareci din dimie albă.
- Spre deosebire de alte regiuni montane, costumul de aici folosește materiale mai lejere, pânză topită și mătăsuri, adaptate verilor toride din Dobrogea, dar păstrează rigoarea și eleganța tipic românească.

Geamparaua dobrogeană: Jocul specific al zonei, vioi și ritmat, care se dansează în perechi sau în cerc la toate sărbătorile de peste an. Tradiția este păstrată cu sfințenie la evenimentele locale și sărbătorile comunitare, cum ar fi Ziua Dobrogei.

Arta olăritului și țesăturile: Zona este recunoscută pentru păstrarea meșteșugurilor tradiționale, inclusiv olăritul și țesutul ștergarelor dobrogene, care pot fi admirate adesea la expoziții locale, precum cele găzduite de Casa Olarului din Cernavodă.

Orașul se află într-o zonă care a fost mereu un punct de convergență și migrație, numit în antichitate Axiopolis și locuit de greci și alte populații. Fiind parte din regiunea istorică Dobrogea, Cernavodă se remarcă printr-un mozaic etnic și confesional bine integrat. Pe lângă majoritatea românească, comunitatea locală include minorități tradiționale—precum **turcii** și **tătarii**—și o viață culturală care îmbină armonios tradițiile dobrogene.

Astăzi, Cernavodă este recunoscută la nivel internațional ca un centru al tehnologiei și al energiei de ultimă generație. Cu toate acestea, sub dinamismul industrial se ascunde o vatră spirituală profundă. Tradițiile acestei zone, de la zgomotoasele curse de cai de Bobotează și până la delicatețea costumului popular dobrogean, demonstrează că Dunărea nu a fost o barieră, ci o cale de legătură între culturi.

Bibliografie:

- 1) Adrian Cârlescu, Sorin Marcel Colesniuc – O istorie a orașului Cernavodă, Ed. Star Tipp, 2015;
- 2) <https://ro.wikipedia.org/wiki/Cernavod%C4%83>



- 3) <https://www.ziuaconstanta.ro/stiri/social/legenda-orasului-cernavoda-ctitorit-de-negru-voda-533642.html>
- 4) <https://use.ai/ro/ef432d94-4dd6-4a8a-a9d8-b8bc54d005c5>

GÂNDURI ÎMPĂRTĂȘITE

Elevă: Rezmiveș Maria

Liceul Tehnologic Special Nr. 1 Oradea, județul Bihor

Prof. coordonator: Profesor Balota Maria- Laura

Dragul meu confident,

1 mai 2026

Abia am așteptat să-ți deschid paginile și să îți împărtășesc trăirile mele din ultima săptămână. Ultimele zile au fost extrem de încărcate și de aceea nu am avut timp să-ți deschid filele, deși am așteptat acest lucru cu nerăbdare. La școală am desfășurat foarte multe activități extracurriculare, pe lângă orele obișnuite la care am avut de susținut și o grămadă de teste. Tu știi cât de mult îmi place școala, cât îmi plac orele de teorie și cele de practică, dar cel mai mult îmi plac orele de geografie, ore în care doamna profesoară ne poartă pe tot mapamondul în așa fel încât cele 50 de minute îmi par 5 când intru la oră, de parcă intru pe un tărâm fermecat în care timpul are o altă dimensiune. Deși doamna profesoară nu a ridicat niciodată vocea la noi și la oră vorbește încet, toți suntem cuminiți, chiar și colegii care sunt mai năstrușnici și puși mereu pe șotii - unele drăguțe, altele mai deplasate - sunt cuminiți și atenți și nu zic nici păs. O iubesc pe doamna pentru felul în care se poartă cu noi, pentru finețea, noblețea și eleganța pe care ne-o arată și pentru dăruirea cu care ne predă.

Ți-am povestit deunăzi despre ora de dirigiență, când ne-a dat doamna dirigintă un chestionar de completat; la întrebarea „Ce profesie dorești să alegi în viitor?” am răspuns „profesor de Geografie” deși știi că ceea ce îmi doresc e mai greu de realizat, pentru că și tu știi cum stau deocamdată financiar... Nu-i vorba, îmi place meseria pe care am ales să o studiez și pentru care mă pregătesc, dar mi-ar plăcea să pot face mai mult de atât. De când sunt mică știi că ador să călătoresc și aș vrea să pot străbate toată lumea dar, pentru că nu stau foarte bine financiar, deocamdată călătoresc doar virtual la orele de Geografie.

Cât de bine e să poți visa și ce important e să crezi că-ți vei și îndeplini visele! Din fericire mai am posibilitatea să călătoresc virtual și la orele de Limba română atunci când doamna profesoară ne prezintă locul și timpul nașterii unui scriitor pe care îl studiem. Așa am călătorit la Bojdeuca lui Ion Creangă din Țicău unde, împreună cu Tincuța, ținea și câte 30 de pisici - fiecare purtând câte un nume care era asociat unei persoane reale din viața sa. M-am amuzat maxim când doamna ne-a spus că totdeauna avea o pisică pe nume Mărioara, pe care o chema ca și pe mătușa sa zgârcită din satul Humulești. Am vizitat virtual și Casa memorială a poetului Mihai Eminescu de la Ipotești, unde poetul a copilărit până la 9 ani. Tot virtual am călătorit și la Casa memorială

din Humulești a lui Creangă, unde am văzut stâlpul hornului la care lega mama lui „o șfară cu motocei la capăt de crăpau mâțele jucându-se cu ei” cum ne povestește autorul în romanul autobiografic „Amintiri din copilărie”, apoi am călătorit la Casa memorială a lui George Topârceanu de la Nămăiești, am trecut pe la casa compozitorului muzicii imnului național Anton Pann de la Râmnicu Vâlcea care seamănă foarte bine cu casa unei surori de-a bunicii - unde știi ce năzdrăvănii am făcut acum trei veri - apoi am trecut pe la Lancrăm, la Casa natală a lui Lucian Blaga cel care spunea că „Veșnicia s-a născut la sat”. Am trecut și pe la Mălini și am admirat în imagini Casa memorială a lui Nicolae Labiș unde a scris poemul „Moartea căprioarei”; despre casă ne-a spus doamna că în vara anului 1956 a fost lovită de un fulger globular ce parcă prevestea accidentul tragic și sfârșitul poetului. Întâmplarea a fost notată de Labiș în poezia „Momente autobiografice”: „Ți-a însemnat natura prin trăznet unde stai/ Zdrelinduți-o, cu flăcări primejdioase, casa./ E semn de neastâmpăr și de noroc - să-l ai/ Până când neagra doamnă o să-și învârtă coasa.” Tragic destin au avut mulți oameni mari de la noi: Mihai Eminescu, Ciprian Porumbescu, Nicolae Labiș, Iulia - fiica lui Bogdan Petriceicu Hașdeu, Mihail Sebastian... Am admirat într-o altă oră și conacul din Ciucea al scriitorului Octavian Goga pe care l-a cumpărat de la soția prietenului său, Ady Endre, în 1920 și unde este înmormântat „poetul pătimirii noastre”.

Dar să știi, dragul meu prieten, că cel mai mult m-a impresionat Muzeul memorial Badea Cârțan din Cârțișoara; badea Cârțan e un cioban care a rămas în istorie ca un luptător pentru unirea românilor din Transilvania cu cei din Vechiul Regat dedicându-și toată viața sa acestui scop și care timp de 30 de ani a trecut de mai multe ori munții, ducând în traiste sute de cărți românești. Când doamna profesoară ne-a povestit că a plecat pe jos la Roma și a ajuns acolo în 43 de zile, s-a dus la Columna lui Traian și fiind seară, s-a așezat pe trotuar și s-a culcat la picioarele Columnei iar a doua zi dimineața, când trecătorii l-au văzut s-au mirat și unul din cei curioși au exclamat că „un dac a coborât de pe columnă!” Într-o altă oră am trecut și pe la Bușteni la Casa memorială a scriitorului Cezar Petrescu, casă care m-a impresionat pentru arhitectura ei frumoasă și pe care îmi doresc să o văd într-un viitor apropiat.

Din tot ce ți-am povestit, cel mai mult mi-ar plăcea să văd aievea Casa memorială a lui Badea Cârțan și să ajung și la Roma să văd Columna lui Traian, la picioarele căreia a înnoptat Badea Cârțan când a ajuns în marea cetate, Orașul Etern. E tare frumoasă țara noastră și lumea e minunată și mi-ar plăcea nespun, când o să cresc și o să fiu pe picioarele mele, să călătoresc și să-ți împărtășesc toate impresiile din călătoriile mele. Tu știi că bunicul mi-a spus „prieteni să-ți fie Dumnezeu și cartea că ei nu te vor trăda niciodată” și de aceea mă străduiesc să învăț ca să ajung să-mi pot îndeplini visul cu ochii: acela de a călători peste tot, prima dată în țară și apoi în lumea largă.

Până vom reuși să ne îndeplinim visul, dragul meu jurnal, te las cu bine până data viitoare când îți voi mai împărtăși noile mele trăiri. Acum merg să mă pregătesc pentru ziua de practică; mâine vom găti preparate italiene; e și acesta un mod de a călători.



RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – EDUCAȚIA CA PUNTE ÎNTRE TRADIȚIE ȘI VIITOR

Prof. Spoitu Loredana

Prof. Ruse Anca-Cristiana

Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, Constanța

Introducere

Educația reprezintă unul dintre cei mai importanți factori ai dezvoltării umane și sociale. Prin intermediul său se transmit cunoștințe, valori, tradiții și modele de comportament care contribuie la formarea personalității elevilor. Tema „Rădăcini în lumină” evidențiază legătura dintre trecut și viitor, dintre valorile moștenite și nevoia de adaptare la cerințele societății contemporane.

Tradiția – fundament al identității culturale

Valorile culturale și tradițiile unui popor reprezintă elemente esențiale în formarea identității individuale și colective. Cunoașterea obiceiurilor, a creațiilor artistice și a patrimoniului național contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență și la consolidarea respectului față de comunitate.

În activitatea școlară, promovarea tradițiilor poate fi realizată prin proiecte educative, activități culturale, serbări și manifestări artistice. Aceste experiențe îi ajută pe elevi să înțeleagă importanța moștenirii culturale și să participe activ la conservarea acesteia.

În cadrul educației muzicale, folclorul românesc reprezintă o resursă valoroasă pentru dezvoltarea sensibilității artistice. Cântecul popular, dansurile și obiceiurile tradiționale oferă elevilor posibilitatea de a descoperi bogăția culturii naționale și de a înțelege rolul muzicii în viața comunității.

Rolul profesorului în formarea elevilor

Profesorul are un rol esențial în transmiterea valorilor și în dezvoltarea competențelor necesare integrării sociale. El nu este doar un furnizor de informații, ci și un model de conduită, responsabilitate și implicare.



Prin metode moderne de predare și prin crearea unui climat educațional favorabil, cadrul didactic stimulează curiozitatea, creativitatea și spiritul critic al elevilor. În același timp, profesorul contribuie la formarea unor atitudini bazate pe respect, toleranță și colaborare.

Educația de calitate presupune îmbinarea armonioasă a tradiției cu inovația. Elevii trebuie să își cunoască rădăcinile culturale, dar și să dobândească competențe care să le permită adaptarea la schimbările tehnologice și sociale ale prezentului.

Concluzii

Tema „Rădăcini în lumină” evidențiază importanța educației în păstrarea valorilor culturale și în pregătirea generațiilor viitoare. Prin activitatea sa, profesorul contribuie la formarea unor oameni capabili să respecte tradiția, să aprecieze cultura și să participe activ la dezvoltarea societății.

Numai prin cunoașterea și valorificarea rădăcinilor noastre culturale putem construi un viitor bazat pe cunoaștere, responsabilitate și respect față de valorile autentice. Educația rămâne lumina care călăuzește generațiile tinere pe drumul devenirii lor personale și profesionale.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin – Pedagogie școlară;
2. Cerghit, Ioan – Metode de învățământ;
3. Bocoș, Mușata – Teoria și metodologia curriculumului;
4. www.google.com-informații despre educație, tradiție în viitor.

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – Patrimoniul cultural ca resursă educațională. Exemple de bune practici în educația artistică și proiectele eTwinning

Prof. Stăfăie Viorica
Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă

Patrimoniul cultural reprezintă o resursă educațională valoroasă, capabilă să contribuie la formarea identității culturale și la dezvoltarea creativității elevilor. În cadrul disciplinei Educație plastică și vizuală, apropierea elevilor de valorile artistice devine mai eficientă atunci când învățarea se bazează pe experiență, colaborare și exprimare personală. Articolul prezintă exemple de bune practici desfășurate în cadrul proiectelor internaționale eTwinning *Guardians of Art* și *Colours & Stories*, prin care patrimoniul artistic european și românesc a fost valorificat în activități practice, interdisciplinare și colaborative. Experiențele descrise demonstrează că educația artistică poate transforma patrimoniul cultural într-o experiență autentică de învățare, contribuind la dezvoltarea sensibilității estetice, a competențelor digitale și a dialogului intercultural.

Rădăcini în lumină – patrimoniul cultural, între tradiție și educația de astăzi

Educația artistică are privilegiul de a aduce elevii în contact direct cu patrimoniul cultural, transformând operele de artă, simbolurile și tradițiile într-o experiență de învățare accesibilă și atractivă. În opinia mea, rolul profesorului nu este doar acela de a transmite informații despre artiști sau despre curente artistice, ci de a crea contexte în care elevii să descopere singuri frumusețea și semnificația acestora.

În activitatea desfășurată la clasă am observat că interesul elevilor pentru artă crește considerabil atunci când sunt implicați în activități practice. O imagine proiectată pe tablă sau câteva informații despre un pictor reprezintă doar începutul. În momentul în care elevii analizează o lucrare, discută despre mesajul acesteia și încearcă să o reinterpreteze prin propriul limbaj plastic, relația lor cu patrimoniul artistic se schimbă. Lucrarea nu mai este percepută ca o imagine din manual, ci ca o sursă de inspirație și de exprimare personală.

Tema simpozionului „Rădăcini în lumină” exprimă foarte bine această idee. Patrimoniul cultural nu aparține doar trecutului, ci poate deveni un punct de plecare pentru experiențe educaționale actuale, în care tradiția se întâlnește cu creativitatea, iar valorile culturale sunt redescoperite prin ochii noilor generații.

Pornind de la această convingere, în cadrul orelor de Educație plastică am urmărit să creez activități care să îmbine studiul patrimoniului artistic cu exprimarea creativă și colaborarea internațională. Proiectele eTwinning au oferit cadrul potrivit pentru dezvoltarea unor experiențe de învățare în care elevii au avut posibilitatea să descopere opere reprezentative, să își prezinte propriile creații și să colaboreze cu elevi din alte țări europene.

Experiențele prezentate în acest articol nu reprezintă doar descrierea unor activități desfășurate în cadrul proiectelor educaționale, ci reflectă modul în care acestea au contribuit la dezvoltarea creativității, a spiritului de observație și a respectului față de patrimoniul cultural.

Patrimoniul cultural – punct de plecare pentru învățarea prin experiență

În practica didactică am constatat că elevii sunt mult mai receptivi atunci când învățarea pornește de la experiențe concrete. Din acest motiv, activitățile dedicate patrimoniului artistic au fost organizate astfel încât fiecare elev să fie implicat activ în procesul de descoperire și creație.

Primul pas a fost întotdeauna observarea atentă a operei de artă. Înainte de a discuta despre artist sau despre perioada în care a fost realizată lucrarea, elevii au fost invitați să privească imaginea și să răspundă unor întrebări simple: *Ce observi? Ce culori predomină? Ce emoție îți transmite lucrarea? Ce element îți atrage cel mai mult atenția?* Acest tip de dialog i-a ajutat să privească dincolo de aspectul decorativ și să descopere mesajul artistic.

Abia după această etapă am discutat despre artist, despre contextul în care a fost realizată lucrarea și despre elementele de limbaj plastic utilizate. Am urmărit ca informațiile teoretice să completeze observațiile elevilor, nu să le înlocuiască.

Etapă practică a reprezentat momentul cel mai așteptat. Le-am explicat elevilor că scopul activității nu este realizarea unei copii perfecte, ci înțelegerea modului în care un artist își construiește lucrarea și exprimarea propriei sensibilități. Libertatea de a adapta compoziția, cromatica sau anumite elemente decorative i-a încurajat să experimenteze și să își dezvolte propriul stil.

Rezultatele au fost de fiecare dată diferite. Deși punctul de plecare era aceeași operă de artă, fiecare elev a propus o interpretare personală. Unele lucrări păstrau foarte fidel structura originalului, altele aduceau elemente noi sau reinterpretau cromatica într-o manieră surprinzătoare. Tocmai această diversitate a oferit prilejul unor discuții interesante despre creativitate, originalitate și libertatea de exprimare în artă.

Învățarea prin experiență și colaborare

Pornind de la aceste principii, am urmărit ca activitățile desfășurate în cadrul proiectelor eTwinning să ofere elevilor oportunitatea de a descoperi patrimoniul cultural într-un mod firesc,

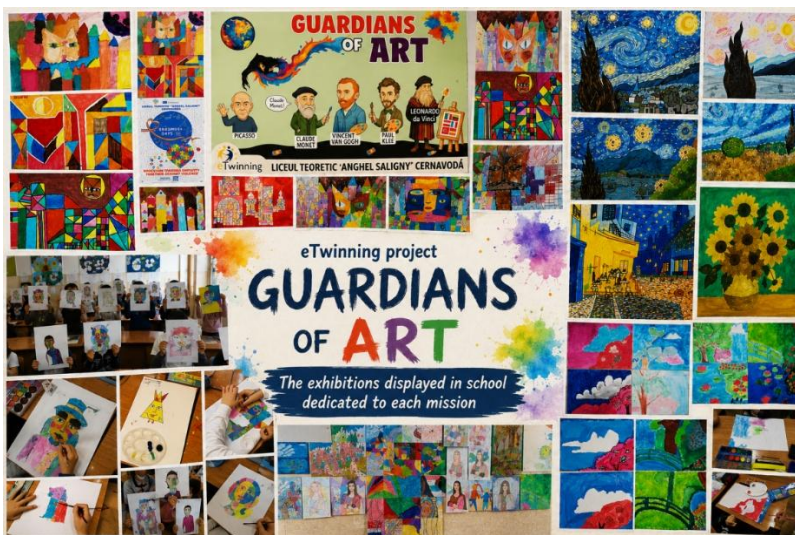
apropiat de preocupările și interesele lor. Am evitat transformarea proiectelor într-o succesiune de sarcini de lucru sau într-o prezentare de informații despre artă. În schimb, fiecare activitate a fost gândită astfel încât elevii să observe, să analizeze, să creeze și să comunice.

Un exemplu relevant îl reprezintă proiectul *Guardians of Art*, în cadrul căruia patrimoniul artistic european a devenit punctul de plecare pentru activități de explorare și creație. Am selectat artiști care aparțin unor perioade și stiluri diferite: Pablo Picasso, Vincent van Gogh, Claude Monet, Paul Klee și Leonardo da Vinci, pentru a le oferi elevilor posibilitatea de a descoperi că arta poate fi exprimată în moduri foarte diferite și că fiecare artist transmite emoții prin propriul limbaj plastic.

Fiecare activitate a început cu observarea atentă a unei lucrări reprezentative. Înainte de a vorbi despre viața artistului sau despre curentul artistic din care făcea parte, elevii au fost încurajați să privească lucrarea și să își exprime propriile impresii. Dialogul a fost unul deschis, iar răspunsurile lor au devenit punctul de plecare pentru discuțiile despre culoare, lumină, compoziție sau expresivitate. Am constatat că această abordare îi implică mult mai mult decât o prezentare clasică și îi determină să privească opera de artă cu atenție și curiozitate.

Etapa următoare a constat în reinterpretarea lucrărilor studiate. Le-am explicat elevilor că nu urmăresc să realizeze reproduceri perfecte, ci să înțeleagă modul în care artistul și-a construit compoziția și să își exprime propria sensibilitate. Libertatea de a adapta anumite elemente, de a modifica paleta cromatică sau de a introduce detalii personale a făcut ca fiecare lucrare să fie diferită, chiar dacă punctul de plecare era același.

Una dintre cele mai frumoase concluzii ale acestor activități a fost faptul că elevii au început să privească arta cu mai multă încredere. Dacă la început existau rețineri și întrebări precum „*Dacă nu îmi iese?*” sau „*Trebuie să fie identic?*”, pe parcurs au înțeles că valoarea unei lucrări nu este dată doar de fidelitatea reproducerii, ci și de modul în care autorul reușește să transmită propriile idei și emoții. Pentru mine, acesta a fost unul dintre cele mai importante câștiguri ale proiectului.



Proiectul *Colours & Stories: A European Collaborative Art Journey* a completat firesc această experiență. Dacă în *Guardians of Art* accentul a fost pus pe observarea și reinterpretarea patrimoniului artistic, în acest proiect elevii au fost provocați să transforme imaginile în povești. Activitățile au îmbinat educația artistică cu exprimarea creativă, oferindu-le posibilitatea să imagineze personaje, întâmplări și mesaje inspirate de propriile lucrări sau de creațiile colegilor din țările partenere.

Această abordare interdisciplinară a avut un efect pozitiv asupra implicării elevilor. Ei nu au mai privit desenul ca pe un produs final, ci ca pe începutul unei povești. În multe situații, discuțiile despre lucrările realizate au fost la fel de interesante ca activitatea artistică propriu-zisă. Elevii și-au argumentat alegerile, au explicat simbolurile utilizate și au descoperit că aceeași imagine poate transmite mesaje diferite în funcție de experiența fiecărui privitor.

Colaborarea cu partenerii europeni a reprezentat un alt element valoros al proiectelor. Schimbul de lucrări, întâlnirile online și prezentările comune au creat contexte autentice de comunicare și au oferit elevilor ocazia de a descoperi asemănări și diferențe între culturile participante. În acest fel, patrimoniul cultural nu a mai fost perceput doar ca o valoare națională, ci și ca parte a unui patrimoniu european comun, construit prin diversitate și respect reciproc.

Discovering Art Through Young Eyes

➔ Before creating their own artworks, pupils explored the lives and masterpieces of renowned European artists. They observed colours, shapes, composition and artistic techniques, discussed the emotions conveyed by each painting and reflected on the cultural context behind every work. Inspired by these discoveries, they transformed their observations into original creations that reflect both the influence of the masters and their own imagination.



În desfășurarea activităților am integrat în mod firesc și instrumente digitale precum Canva, Padlet, Mentimeter și Emaze. Acestea au fost utilizate pentru realizarea prezentărilor, organizarea galeriilor virtuale și valorificarea produselor finale. Am urmărit însă ca tehnologia să rămână un mijloc de susținere a procesului creativ și nu un scop în sine. Experiența mi-a confirmat că instrumentele digitale sunt cu adevărat eficiente atunci când completează activitatea artistică și îi ajută pe elevi să își prezinte și să își împărtășească propriile creații.

Expozițiile organizate la finalul activităților au avut un rol important în consolidarea încrederii elevilor. Fie că au fost amenajate în spațiul școlii, fie în format virtual, acestea au reprezentat o modalitate de valorizare a muncii depuse și de promovare a patrimoniului cultural prin ochii copiilor. Am remarcat că elevii priveau cu mândrie lucrările expuse și erau interesați să descopere creațiile colegilor, să le compare și să discute despre soluțiile artistice alese.

Rezultate și impact asupra elevilor

Dincolo de produsele artistice realizate, cel mai important rezultat al acestor activități a fost schimbarea modului în care elevii s-au raportat la artă și la patrimoniul cultural. La începutul proiectelor, mulți dintre ei priveau operele marilor artiști ca pe imagini frumoase, dar îndepărtate de universul lor. Pe parcursul activităților, am remarcat că au început să privească mai atent detaliile, să observe modul în care culoarea, lumina sau compoziția contribuie la transmiterea unui mesaj și să înțeleagă faptul că fiecare lucrare spune o poveste.

Un progres vizibil a fost dezvoltarea încrederii în propriile posibilități de exprimare artistică.

Dacă la început exista teama de a greși sau dorința de a reproduce cât mai fidel lucrarea originală, treptat elevii au înțeles că originalitatea și interpretarea personală sunt la fel de

importante ca respectarea unor reguli de reprezentare. Acest lucru s-a reflectat în lucrările realizate, care au devenit mai îndrăznețe din punct de vedere cromatic și compozițional și au evidențiat mai bine personalitatea fiecărui elev.

Colaborarea cu școlile partenere a avut, de asemenea, un impact important asupra motivației. Faptul că lucrările lor urmau să fie prezentate colegilor din alte țări i-a determinat să acorde mai multă atenție fiecărei etape de lucru și să privească activitatea cu mai multă responsabilitate. În același timp, contactul cu produsele realizate de elevii parteneri le-a oferit ocazia să descopere perspective diferite asupra aceleiași teme și să înțeleagă că diversitatea culturală reprezintă o sursă de inspirație, nu o barieră.

Am remarcat și o dezvoltare firească a competențelor de comunicare și colaborare. Discuțiile despre lucrările realizate, argumentarea alegerilor artistice și prezentarea produselor în cadrul întâlnirilor online au contribuit la dezvoltarea exprimării orale și a capacității de a primi și oferi feedback într-un mod constructiv. Elevii au devenit mai deschiși în a-și susține ideile și mai receptivi la opiniile colegilor.

Integrarea instrumentelor digitale a avut un rol complementar. Platformele utilizate au facilitat organizarea activităților, realizarea prezentărilor și promovarea rezultatelor, dar au oferit și oportunități pentru dezvoltarea competențelor digitale. Elevii au înțeles că tehnologia poate fi utilizată nu doar pentru divertisment, ci și pentru documentare, colaborare și valorificarea propriilor creații.

Privind retrospectiv, consider că cel mai valoros rezultat nu este reprezentat de numărul lucrărilor realizate sau de produsele finale, ci de interesul autentic pe care elevii l-au manifestat față de patrimoniul artistic. În multe situații, aceștia au continuat să caute informații despre artiștii studiați, au făcut legături cu alte discipline sau au venit cu propuneri pentru activități similare. Aceste inițiative au demonstrat că experiențele de învățare au depășit cadrul lecției și au devenit parte din preocupările lor personale.

Experiența desfășurată în cadrul proiectelor eTwinning mi-a confirmat faptul că educația artistică oferă numeroase oportunități pentru valorificarea patrimoniului cultural într-o manieră atractivă și relevantă pentru elevii de astăzi. Atunci când învățarea este construită în jurul observării, experimentării și creației, patrimoniul artistic încetează să mai fie perceput ca un simplu conținut al programei școlare și devine o sursă de inspirație și dezvoltare personală.

Activitățile desfășurate au demonstrat că apropierea elevilor de artă nu presupune doar transmiterea unor informații despre artiști sau opere, ci crearea unor contexte în care aceștia să observe, să interpreteze și să creeze. În acest fel, patrimoniul cultural capătă sens pentru elevi și contribuie la dezvoltarea creativității, a spiritului critic și a sensibilității estetice.

Proiectele eTwinning au completat în mod firesc acest demers, oferind posibilitatea colaborării cu școli din alte țări și transformând patrimoniul cultural într-un mijloc de dialog și cunoaștere reciprocă. Schimbul de idei, prezentarea lucrărilor și descoperirea unor perspective

diferite au demonstrat că arta reprezintă un limbaj universal, capabil să apropie oameni aparținând unor culturi diferite.

Consider că astfel de activități pot fi integrate cu ușurință în activitatea oricărui profesor de educație plastică, indiferent de resursele disponibile. Nu sunt necesare materiale sofisticate sau tehnologii complexe, ci dorința de a crea experiențe de învățare autentice, în care elevii să fie încurajați să observe, să pună întrebări, să experimenteze și să își exprime propriile idei.

Tema simpozionului, „Rădăcini în lumină”, ne amintește că patrimoniul cultural își păstrează valoarea doar atunci când este cunoscut, înțeles și transmis generațiilor viitoare. Din perspectiva profesorului de educație plastică, cred că una dintre cele mai frumoase modalități de a face acest lucru este să îi ajutăm pe elevi să descopere că arta nu aparține doar muzeelor sau manualelor, ci poate deveni parte din propria lor experiență de viață și de creație.

Bibliografie

1. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.
2. Ministerul Educației. Programa școlară pentru disciplina Educație plastică și vizuală – gimnaziu.
3. Comisia Europeană. eTwinning – School Education Gateway. Ghiduri și resurse metodologice.
4. UNESCO. *Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage*, 1972.
5. UNESCO. *Road Map for Arts Education*, 2006.
6. Consiliul Europei. *Framework Convention on the Value of Cultural Heritage for Society (Convenția de la Faro)*, 2005.

TRADIȚIA NEPIERITOARE

Elev: Strimbei Denisa
Liceul Tehnologic Energetic “Dragomir Hurmuzescu” Deva
Clasa: An II Programul A doua șansă
Cadru didactic îndrumător: prof. VasIU Camelia-Claudia

Tradiția înseamnă împământare
Și ar trebui să fie nepieritoare.

Când lumea e în sărbătoare,
Se aude-o veselie mare,
De stare de bine dătătoare.

Predând ștacheta generațiilor viitoare,
Toate vor avea o putere tămăduitoare,
Pentru rana celui care încă doare.

Din morminți, când sunt printre sfinți,
Veghează, urmând ai noștri pași,
Făcându-te să renaști.

O floare în glastră pălită,
Făcând lumină-n ograda umbrită,
Când din grădină a fost plămădită
Și-n ghiveci a fost răsadită
S-a simțit reînnoită.

Și tradiția precum floarea din glastră,
Stă neclintită la fereastră,
Păstrând veșnica amintirea-n lumină,
Rădăcini adânci să cuprindă,
Inimi profund să atingă
Și veșnic să nu se mai stingă.

CALOIENELE – DE LA OBICEIUL STRĂVECHI LA EXPERIENȚA EDUCATIVĂ A COPIILOR

Prof. pentru învățământ primar Ștefănuță Simonica

Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă, județul Constanța

Rezumat

Lucrarea prezintă obiceiul tradițional al Caloienelor, valorificat în cadrul unei experiențe comunitare la care au participat copii, părinți și membri ai comunității locale. Desfășurată în a treia săptămână după Paști, activitatea a cuprins plămădirea figurinelor din lut, organizarea cortegiului și ritualul bocirii acestora. Prin participarea directă, copiii au descoperit semnificația unui vechi obicei agrar și au înțeles importanța păstrării patrimoniului cultural local. Experiența a evidențiat rolul familiei și al comunității în transmiterea tradițiilor către generațiile tinere, precum și numeroasele valențe formative ale învățării prin participare.



Cuvinte-cheie: Caloiene, tradiție, obicei agrar, patrimoniu cultural, copii, familie, comunitate.

Notă privind contextul experienței:

Activitatea prezentată în cadrul acestui articol s-a desfășurat într-un context comunitar, autoarea participând, la momentul respectiv, în calitate de părinte. Implicarea directă în pregătirea și desfășurarea obiceiului a evidențiat contribuția familiei și a comunității la păstrarea și transmiterea tradițiilor locale către generațiile tinere.

1. Introducere

Tradițiile și obiceiurile populare reprezintă elemente esențiale ale identității culturale a unei comunități. Ele păstrează valori, credințe, practici și moduri de viață transmise din generație în generație, contribuind la formarea sentimentului de apartenență.

Într-o societate în care copiii sunt tot mai mult atrași de tehnologie și de mediul virtual, apropierea acestora de tradițiile locale dobândește o importanță deosebită. Cunoașterea patrimoniului cultural nu trebuie să se limiteze la simpla transmitere a unor informații, ci poate fi realizată prin experiențe directe, desfășurate alături de familie și de membrii comunității.

Participarea copiilor la obiceiurile locale le oferă posibilitatea de a înțelege legătura dintre trecut și prezent, dintre om și natură, dar și dintre diferitele generații ale comunității. În acest context, obiceiul Caloienelor constituie un exemplu valoros de tradiție care poate dobândi importante valențe educative și formative.

2. Originea și semnificația Caloienelor

Caloianul este un vechi obicei agrar de invocare a ploii și de alungare a secetei, întâlnit în special în comunitățile tradiționale din Muntenia, Oltenia și Dobrogea. Desfășurarea sa se concentrează asupra unei figurine realizate din lut, purtată și bocită de un grup de copii, după modelul unui ceremonial funerar simbolic. Scopul ritualului era acela de a chema ploaia și de a contribui la rodirea pământului și la obținerea unor recolte bogate.

Obiceiul prezintă numeroase variante locale, atât în privința denumirii, cât și a momentului desfășurării, a numărului figurinelor și a ritualurilor practicate. În unele comunități, Caloianul era realizat în a treia săptămână după Paști, într-o zi de marți, fiind urmat, după câteva zile, de dezgroparea sau de bocirea figurinei și de desfășurarea unui cortegiu simbolic.

În comunitatea în care s-a desfășurat experiența prezentată, obiceiul era cunoscut sub denumirea de „Caloienele” și se realiza în două etape: marțea avea loc plămădirea figurinelor, iar joia se desfășurau ritualul plângerii și cortegiul.

Caloienele nu reprezentau simple obiecte confecționate din lut. În imaginarul popular, acestea deveneau mesageri simbolici trimiși pentru a cere ploaie, apă și rodirea pământului. Prin bocire, alai și gesturile rituale, comunitatea își exprima speranța că seceta va înceta, iar natura va redeveni roditoare.

3. Desfășurarea obiceiului

Experiența comunitară s-a desfășurat în a treia săptămână după Paști și a reunit copii, părinți și alți membri ai comunității. Participanții nu au asistat la o simplă prezentare a obiceiului, ci s-au implicat direct în realizarea etapelor păstrate prin tradiția locală.

Marți – plămădirea Caloienelor

Prima etapă s-a desfășurat marți și a constat în plămădirea Caloienelor. Copiii s-au adunat și, cu sprijinul adulților, au modelat din lut figurine cu aspect omenesc.

Contactul direct cu lutul a transformat această etapă într-o experiență senzorială și creativă. Copiii au frământat, au modelat și au dat formă figurinelor, pregătindu-le potrivit obiceiului păstrat

în comunitate. Atmosfera a fost una de colaborare, fiecare participant contribuind la realizarea Caloienelor.

În același timp, adulții le-au explicat copiilor de ce erau confecționate figurinele și care era legătura lor cu ploaia, seceta, recoltele și viața satului. Astfel, modelarea lutului nu a reprezentat numai o activitate practică, ci și un prilej de transmitere orală a unor cunoștințe și credințe tradiționale.

Joi – ritualul plângerii și cortegiul

Joi s-a desfășurat momentul central al obiceiului. Copiii și adulții au format un cortegiu simbolic și au purtat Caloienele pe ulițele localității.

În timpul alaiului au fost rostite versurile rituale păstrate în memoria comunității:

*„Caloite Ițe,
pui de coconițe,
te caută mă-ta
prin pădurea deasă,
cu inima arsă...”*

Versurile erau urmate de bocete, prin care participanții imitau durerea provocată de pierderea simbolică a Caloienelor. O variantă apropiată a acestor versuri este consemnată și în documentarea etnografică a obiceiului, fapt care evidențiază circulația și păstrarea sa în diferite comunități.

Copiii au participat cu seriozitate și implicare, urmând alaiul și reproducând gesturile și manifestările specifice ritualului local. Deși multe dintre semnificațiile profunde ale obiceiului aparțin lumii tradiționale, participarea directă le-a permis să înțeleagă faptul că ploaia și apa erau esențiale pentru supraviețuirea și bunăstarea comunităților agricole.

Cortegiul a transformat spațiul obișnuit al satului într-un loc al memoriei colective. Ulițele, gospodăriile și membrii comunității au devenit parte a unei experiențe comune, prin care tradiția a fost readusă la viață.

4. Valențele educative și formative ale experienței

Participarea la obiceiul Caloienelor a dobândit, în mod firesc, importante valențe educative. Copiii au învățat prin observare, imitare, colaborare și implicare directă, într-un mediu diferit de cel formal al grădiniței sau al școlii:

- **Cunoașterea tradițiilor locale:** Copiii au intrat în contact cu un obicei păstrat în comunitatea lor și au aflat informații despre modul în care oamenii din trecut se raportau la natură, ploaie, secetă și muncile agricole. Tradiția nu le-a fost prezentată ca o poveste îndepărtată, ci ca o experiență trăită.



- **Învățarea prin participare directă:** Modelarea lutului, pregătirea figurinelor, formarea alaiului și rostirea versurilor rituale au transformat informațiile abstracte în experiențe concrete. Copiii au învățat prin acțiune, folosindu-și simțurile, emoțiile și capacitatea de a coopera.
- **Dezvoltarea creativității și a motricității:** Plămădirea Caloiienelor a presupus frământarea și modelarea lutului. Prin aceste acțiuni, copiii și-au exersat coordonarea mișcărilor, motricitatea fină, îndemânarea și creativitatea.
- **Dezvoltarea comunicării și a cooperării:** Participanții au lucrat împreună, au respectat etapele obiceiului și au colaborat la organizarea cortegiului. Activitatea a favorizat comunicarea dintre copii, părinți și ceilalți membri ai comunității.
- **Înțelegerea legăturii dintre om și natură:** Obiceiul le-a oferit copiilor posibilitatea de a înțelege importanța apei pentru viață și agricultură. Ei au descoperit cât de dependentă era comunitatea tradițională de ritmurile naturii și de existența unor condiții favorabile pentru cultivarea pământului.
- **Formarea respectului față de patrimoniul cultural:** Prin participare, copiii au înțeles că tradițiile locale reprezintă o moștenire spirituală care trebuie cunoscută, respectată și transmisă generațiilor următoare.

5. Rolul familiei și al comunității

Experiența a demonstrat că păstrarea tradițiilor nu reprezintă exclusiv responsabilitatea școlii, a grădiniței sau a instituțiilor culturale. Familia și comunitatea au un rol esențial în menținerea vie a patrimoniului cultural.

Părinții și ceilalți adulți implicați le-au arătat copiilor modul de pregătire a figurinelor, le-au explicat semnificațiile obiceiului și i-au sprijinit pe parcursul cortegiului. Cunoștințele au fost transmise în mod firesc, prin povestire, demonstrație și participare comună.

Alături de adulți, copiii au trăit un moment de apropiere între generații. Tradiția a devenit un limbaj comun prin care trecutul comunității a fost adus în prezent. Memoria celor mai vârstnici, implicarea părinților și curiozitatea copiilor s-au întâlnit într-o experiență colectivă.

Un exemplu asemănător de colaborare între copii, cadre didactice și părinți pentru păstrarea Caloianului este documentat și în comunitatea dobrogeană din Vulturu, unde obiceiul este transmis prin participarea directă a generațiilor tinere.

Astfel de inițiative contribuie nu doar la păstrarea unui obicei, ci și la întărirea relațiilor dintre membrii comunității. Copiii învață că aparțin unui spațiu cu o istorie și o identitate proprie, iar adulții devin modele în ceea ce privește respectul pentru valorile culturale.

6. Concluzii

Participarea copiilor la obiceiul Caloienelor a transformat o veche practică agrară într-o experiență vie, cu importante valențe formative și umane. Prin implicarea familiei și a comunității, copiii nu au rămas simpli spectatori, ci au devenit participanți activi la păstrarea patrimoniului cultural local.

Modelarea figurinelor din lut, participarea la cortegiu, rostirea versurilor rituale și bocirea Caloienelor au favorizat învățarea prin experiență, colaborarea, exprimarea emoțiilor și apropierea de valorile comunității.

Obiceiurile populare pot constitui resurse valoroase pentru educația copiilor, cu condiția să fie prezentate cu respect pentru specificul și autenticitatea lor. Ele contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență, la înțelegerea relației dintre om și natură și la construirea unor legături afective între generații.

Caloienele demonstrează că tradiția nu aparține numai trecutului. Atunci când este cunoscută, trăită și transmisă mai departe, aceasta continuă să unească oamenii și să ofere copiilor experiențe de învățare cu o puternică semnificație culturală și sufletească.

Anexe / Material vizual:

Figura 1. Cortegiul copiilor în timpul desfășurării obiceiului Caloienelor, în a treia săptămână după Paști.

Sursa: arhiva personală a autoarei. Fețele participanților minori au fost anonimizate în vederea protejării identității acestora.

Bibliografie

1. Antonescu, Romulus, *Dicționar de simboluri și credințe tradiționale românești*, articolul „Caloianul”, ediție digitală, cIMeC – Institutul Național al Patrimoniului.
2. Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Ialomița, *Caloianul/Scaloianul*, material de documentare etnografică.
3. Chiriță, Lăcrămioara, „*Caloianul – obicei străvechi, preluat de copiii din Vultur*”, Graiul Dobrogei, 16 mai 2022.
4. Ghinoiu, Ion, *Obiceiuri populare de peste an. Dicționar*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1997.

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ

Elev: Țîpa Benjamin-Joshua
Liceul Tehnologic Energetic “Dragomir Hurmuzescu” Deva
Clasa a XII-a B/C profesională, învățământ special
Cadru didactic îndrumător: prof. VasIU Camelia-Claudia

Din rădăcini fragede se nasc trunchiuri groase,
Ce prind statornicie pentru vecie.
Din poveștile rămase, cu pagini stufoase,
Se deapănă istorisiri frumoase,
Pentru generațiile ce o să vie,
Când ceilalți nu or să mai fie.

Se-nalță printre stele, ramuri ce la cer ajung,
Când obiceiuri din străbuni văzduhurile străpung,
Cu glas duios, cu cânt voios,
Păstrând trecutul luminos,
Marcând tot ce a fost frumos.
Aducând un omagiu pur, pios.

ACTIVITATE INTERDISCIPLINARĂ „RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ”

prof. VasIU Camelia-Claudia

Liceul Tehnologic Energetic “Dragomir Hurmuzescu” Deva

Titlul activității: „Rădăcini în lumină”

Activitatea se va realiza la un anumit nivel, în funcție de capacitățile cognitive ale elevilor clasei, întrucât sunt elevi cu deficiențe severe, medii sau ușoare. Activitățile sunt orientative.

Durata: 2 ore

Aria curriculară: Limbă și comunicare / Educație socială și culturală

Tipul activității: Activitate interdisciplinară

Competențe vizate

❖ *Limba și literatura română*

- Înțelegerea unui text scurt și accesibil;
- Exprimarea orală a unor idei și emoții;
- Identificarea informațiilor importante dintr-un text;
- Îmbogățirea vocabularului prin cuvinte legate de tradițiile de Crăciun.

❖ *Obiceiuri și tradiții românești*

- Recunoașterea unor tradiții românești de Crăciun;
- Participarea la activități practice și artistice;
- Dezvoltarea respectului pentru valorile și tradițiile românești.

❖ *Obiective operaționale*

La finalul activității, elevii vor fi capabili:

- să citească sau să urmărească un text scurt despre Crăciun;
- să identifice personaje și obiecte din text;
- să recunoască tradiții românești de Crăciun;
- să participe la activități diferențiate pe niveluri;



- să colaboreze cu colegii în realizarea sarcinilor.

Materiale necesare: imagini cu tradiții de Crăciun, fișe de lucru diferențiate, creioane colorate, lipici, foarfecă, carton colorat, colinde audio, globuri sau decorațiuni.

Text suport „Lumina din casa bunicii”

În ajunul Crăciunului, Mara merge la bunica ei, la sat. Afară ninge ușor, iar casele au ferestre luminate.

Bunica pregătește cozonaci și spune: „Crăciunul este timpul bucuriei și al familiei.”

Seara, copiii din sat merg la colindat. Ei poartă căciuli groase și cântă colinde frumoase.

Mara primește un măr, nuci și un colăcel. Ea zâmbește și privește luminițele din brad.

Înainte de culcare, bunica aprinde o lumânare și spune: Trebuie să păstrăm tradițiile și iubirea în familie.”

Mara simte căldură și liniște. Pentru ea, Crăciunul este lumină, familie și bucurie.

Desfășurarea activității

1. *Moment organizatoric:* salutul elevilor, pregătirea materialelor, crearea unei atmosfere plăcute prin audierea unui colind.

2. *Captarea atenției*

Profesorul prezintă imagini cu: bradul de Crăciun, colindători, cozonaci, sat românesc iarna.

Întrebări:

- *Ce sărbătoare se apropie?*
- *Ce tradiții cunoașteți?*
- *Ați mers vreodată la colindat?*

3. *Lectura textului:* Profesorul citește textul expresiv, iar elevii urmăresc.

Activități diferențiate pe niveluri

NIVEL UȘOR

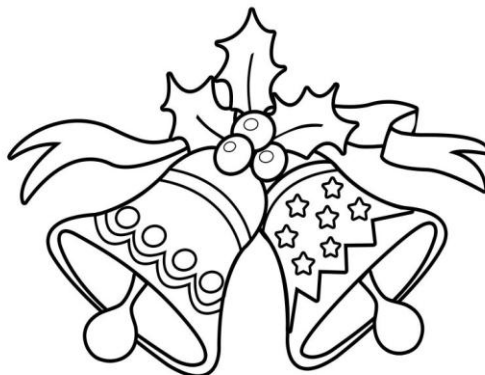
Activitatea 1 – Recunoaște imaginile

Elevii primesc imagini și trebuie să arate: bradul, colindătorii, cozonacul, lumânarea.



Activitatea 2 – Colorează

Elevii colorează: un brad, o stea, un clopoțel.



Activitatea 3 – Completează oral următoarele propoziții:

De Crăciun ascultăm , În brad punem , Copiii merg la

Elevii completează oral propozițiile date.



NIVEL MEDIU

Activitatea 1 – Întrebări pe baza textului:

Unde merge Mara?

Ce pregătește bunica?

Ce fac copiii din sat?

Ce primește Mara?

Activitatea 2 – Scrie A pentru Adevărat sau F pentru fals:

Mara merge la mare. ____

Bunica face cozonaci. ____

Copiii merg la colindat. ____

Mara primește o bicicletă. ____

Activitatea 3 – Realizează corespondențe între cuvintele din cele două coloane:

- | | |
|---------------|-----------|
| • colindători | cântă; |
| • brad | cozonaci |
| • bunica | familie; |
| • Crăciun | luminițe; |

NIVEL AVANSAT

Activitatea 1 – Răspunde în propoziții la următoarele întrebări:

De ce este important Crăciunul pentru familie?

Ce tradiții românești cunoști?

Cum păstrăm tradițiile?

Activitatea 2 – Creează o urare scurtă pentru: familie, colegi, profesori.

Exemplu: „Crăciun fericit și multă sănătate!”



Activitatea 3 – Mini-proiect - Realizează o planșă cu tema: „Tradițiile de Crăciun în satul românesc”. Planșa poate conține: desene, cuvinte, imagini decupate, colinde preferate.

Activitate practică interdisciplinară „Bradul tradițiilor” - Elevii vor decora un brad din carton, prin adăugarea: unui simbol de Crăciun, unui cuvânt frumos, unei tradiții cunoscute.

Exemple: colind, familie, lumină, bunătațe, cozonac.

Evaluarea se realizează prin: observarea participării, răspunsuri orale, completarea fișelor, realizarea activităților practice.

Se vor aprecia următoarele aspecte: implicarea, cooperarea, exprimarea corectă, creativitatea.

Adaptări pentru nevoile elevilor

Se va folosi unui limbaj simplu și clar. Explicațiile vor fi scurte și repetitive. Activitatea se va ghida pe baza imaginilor, acestea fiind ca și suport vizual, astfel încât aceasta să se desfășoare în condiții mai bune. Se va alocă timp suplimentar pentru rezolvarea sarcinilor acolo unde va fi necesar. Munca în echipe se va realiza pe grupe mici. Elevii vor fi încurajați permanent și li se va acorda un feedback pozitiv astfel încât aceștia să fie stimulați să lucreze mai cu spor.

Concluzia activității - Profesorul adresează întrebări elevilor cu privire la activitatea desfășurată:

Ce v-a plăcut cel mai mult?

Ce tradiții vă amintiți;

Cum petreceți Crăciunul alături de familie?

Activitatea se va încheia prin audierea unui colind și expunerea lucrărilor realizate.

OLTENIA DE SUB MUNTE - TRADIȚIE ȘI IDENTITATE

Prof. Vîlceanu Orelețchi Florentina Victoria

Liceul Tehnologic „Ion Mincu”, Târgu Jiu

În activitatea mea didactică, am observat de multe ori că elevii învață cel mai ușor și mai temeinic atunci când pot face legătura între ceea ce studiază și realitatea din jurul lor. Acest lucru este cu atât mai evident în cazul elevilor de la profilul turism, unde noțiunile teoretice capătă sens abia atunci când sunt raportate la spațiul cultural concret, la oameni, locuri și tradiții.

În acest context, Oltenia de sub munte reprezintă pentru mine un exemplu foarte valoros pe care îl folosesc frecvent în activitatea de la clasă. Este o zonă care păstrează încă un patrimoniu cultural autentic, viu, ușor de recunoscut și de înțeles de către elevi. Vorbim despre sate în care tradițiile nu au devenit doar amintire, ci fac încă parte din viața comunității, mai ales în perioadele de sărbători.

Îmi amintesc că discuțiile cu elevii pornesc adesea de la obiceiuri simple, dar cu o încărcătură simbolică puternică. Colindatul de Crăciun, în formele sale specifice zonei – inclusiv Pițărăii din nordul Olteniei – este unul dintre exemplele care îi atrag cel mai mult. Elevii sunt surprinși să descopere cât de complex este acest obicei și câte semnificații se ascund în spatele lui: comunitate, credință, solidaritate și bucuria împărtășită. La fel de interesante pentru ei sunt obiceiurile de primăvară sau cele legate de ciclul agrar, care încă se mai păstrează în unele localități din zona submontană. Fie că vorbim despre Plugușor sau despre diverse forme de hore și adunări tradiționale, toate acestea devin exemple foarte bune atunci când discutăm despre turismul cultural și despre valorificarea patrimoniului local.

Ca profesor de turism, încerc să îi ajut să înțeleagă faptul că aceste tradiții nu sunt doar elemente de trecut, ci resurse reale pentru prezent. Turiștii care ajung în Oltenia de sub munte nu caută doar peisaje sau obiective turistice, ci și autenticitate. Vor să vadă cum trăiesc oamenii, ce mănâncă, ce obiceiuri au, cum își petrec sărbătorile. Iar aici, elevii încep să înțeleagă legătura directă dintre teorie și practică.

În activitățile școlare, am observat că atunci când aduc în discuție exemple concrete din sate precum Gorj, interesul crește imediat. Chiar și elevii mai puțin implicați în mod obișnuit devin atenți atunci când recunosc elemente familiare sau când descoperă ceva care ține de identitatea lor locală. Este un tip de învățare care pornește din realitate și ajunge la formarea unor competențe reale. Dincolo de valoarea lor culturală, aceste obiceiuri au și un rol formativ important. Ele îi învață pe tineri despre apartenență, despre respect față de comunitate și despre continuitate. Într-o

perioadă în care elevii sunt tot mai atrași de mediul virtual și de modele globale, aceste rădăcini culturale devin un echilibru necesar.

În Oltenia de nord, în special în satele din zona Vâlcea și Gorj, tradițiile de peste an păstrează încă forme autentice de manifestare, care pot fi ușor valorificate în învățarea elevilor de la profilul turism. Un exemplu semnificativ îl reprezintă sărbătoarea Bobotezei, când oamenii participă la slujba de sfințire a apei, iar preotul merge pe la gospodării pentru a le binecuvânta. În unele sate, tinerii sunt implicați activ în acest moment, contribuind la păstrarea caracterului comunitar al obiceiului. De asemenea, în perioada de iarnă, obiceiul Pițărăilor este foarte bine cunoscut în localități din nordul Olteniei, precum zonele de sub munte ale Vâlcii și Gorjului, unde cetele de copii și tineri merg din casă în casă, recitând urări, cântând colinde și primind daruri simbolice precum nuci, mere sau colaci. Atmosfera este una deosebit de autentică, iar participarea comunității întregi transformă acest obicei într-un adevărat eveniment cultural. Aceste manifestări, prin simplitatea și semnificația lor, oferă elevilor exemple concrete despre modul în care tradițiile se păstrează și se transmit din generație în generație.

Consider că rolul școlii este esențial în păstrarea acestei legături cu tradiția. Nu este vorba despre o întoarcere în trecut, ci despre o formă de educație completă, în care elevul modern își cunoaște originile și le valorifică în mod conștient. În turism, acest lucru este cu atât mai important, deoarece autenticitatea este una dintre cele mai căutate valori.

În final, pot spune că Oltenia de sub munte rămâne pentru mine nu doar un exemplu didactic, ci și o resursă culturală vie, care merită adusă constant în discuție la clasă. Prin astfel de exemple, prin raportarea permanentă la realitatea locală și prin valorificarea tradițiilor, elevii își formează nu doar competențe profesionale, ci și o identitate culturală solidă, necesară într-o lume aflată în continuă schimbare.

BIBLIOGRAFIE

1. Gorovei A., (2002), *Datini și obiceiuri românești*, Editura Universității
2. Neagoe I., (2010), *Etnografie și folclor din Oltenia de Nord*, Editura Didactică și Pedagogică
3. Stoica M., (2015), *Tradiții și obiceiuri din spațiul subcarpatic oltenesc*, Editura Universitaria.

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ

Prof. înv. primar Vlad Flavia-Maria

Prof. înv. preșcolar Monea Florina

Școala Gimnazială Nr. 1 Seimeni, județul Constanța

Tradițiile și obiceiurile contribuie într-o mare măsură la formarea caracterului și a personalității copilului. Prin implicarea în activități tradiționale, acesta învață să respecte anumite reguli, să colaboreze cu cei din jur și să aprecieze valorile morale și culturale transmise de familie și comunitate.

Pedagogul Simion Mehedinți susținea faptul că educația trebuie să fie strâns legată de tradițiile și valorile poporului din care face parte copilul. Acesta afirma că „a educa înseamnă a integra pe copil în neamul din care face parte”, subliniind astfel importanța formării identității culturale și spirituale încă din primii ani de viață. Educația nu presupune doar transmiterea unor cunoștințe, ci și cultivarea respectului față de tradițiile și valorile autentice.

Prin contactul cu tradițiile, copilul descoperă semnificația sărbătorilor religioase și populare, învață cântece, poezii și jocuri specifice culturii românești și își dezvoltă respectul față de valorile naționale. De asemenea, obiceiurile practicate atât în familie, cât și în școli contribuie la dezvoltarea limbajului, a creativității și a capacității de a lucra împreună cu ceilalți copii.

Tradițiile și obiceiurile ocupă un loc important atât în activitățile desfășurate în grădiniță, cât și în cele din ciclul primar, însă modalitatea prin care acestea sunt valorificate diferă în funcție de particularitățile de vârstă ale copiilor. Dacă în grădiniță accentul este pus mai ales pe joc, emoție și descoperire prin activități practice, în clasele primare copiii încep să înțeleagă mai bine semnificația tradițiilor și rolul acestora în păstrarea identității culturale.

În grădiniță, copilul ia primul contact cu tradițiile și obiceiurile prin activități simple, atractive și apropiate de universul său afectiv. Preșcolarii sunt încântați de cântece populare, jocuri tradiționale, dansuri, costume populare sau activități practice specifice anumitor sărbători. La această vârstă, copiii nu pot înțelege în profunzime originea sau simbolistica unor tradiții, însă pot trăi bucuria participării și pot forma primele deprinderi legate de respectul față de valorile culturale. Activitățile au un caracter predominant ludic, iar educatoarea încearcă să creeze o atmosferă caldă și plăcută, astfel încât copilul să asocieze tradițiile cu momente frumoase și emoții pozitive. De exemplu, în perioada sărbătorilor de iarnă, preșcolarii pot învăța colinde, pot realiza decorațiuni specifice sau pot participa la mici serbări tematice. În cadrul activităților dedicate tradițiilor de primăvară, aceștia pot confecționa măștișoare sau pot afla semnificația unor obiceiuri populare prin povești și imagini. Toate aceste activități contribuie la dezvoltarea limbajului, a

creativității, a motricității fine și a capacității de socializare. În același timp, copiii învață să lucreze împreună, să respecte reguli și să participe activ la viața grupului.

În mediul școlar, mai ales în clasele primare, tradițiile și obiceiurile sunt abordate într-un mod mai complex și mai organizat. Elevii au deja capacitatea de a înțelege explicații mai detaliate și pot face legături între trecut și prezent. Astfel, tradițiile nu mai sunt doar activități distractive, ci devin surse importante de cunoaștere și de formare culturală. Învățătoarea poate valorifica aceste teme în cadrul mai multor discipline, precum limba și literatura română, istorie, educație civică, arte vizuale sau muzică.

Elevii pot realiza compuneri despre obiceiurile din familia lor, pot citi texte literare inspirate din tradițiile românești, pot participa la proiecte tematice sau pot pregăti expoziții și prezentări despre diferite sărbători populare. Spre deosebire de perioada preșcolară, accentul cade mai mult pe înțelegerea semnificației tradițiilor, pe dezvoltarea respectului față de valorile naționale și pe formarea unei identități culturale solide. Copiii sunt încurajați să pună întrebări, să compare obiceiuri din diferite zone ale țării și să descopere legătura dintre tradiții și viața comunității.

O altă diferență importantă este legată de gradul de implicare și responsabilitate al copiilor. În grădiniță, activitățile sunt coordonate aproape în totalitate de educatoare, iar copiii participă mai ales prin joc și imitare. În clasele primare, elevii devin mai activi și mai implicați în organizarea activităților, pot lucra independent sau în echipe și își pot exprima propriile opinii și idei.

Atât în grădiniță, cât și în ciclul primar, tradițiile și obiceiurile contribuie la dezvoltarea morală și culturală a copilului. Diferența constă în modul de abordare și în nivelul de înțelegere al copiilor. Dacă în grădiniță predomină jocul și experiența directă, în școală accentul se mută treptat spre cunoaștere, reflecție și conștientizarea valorii patrimoniului cultural. Prin continuitatea acestor activități, copilul își dezvoltă respectul pentru tradiții și își formează o legătură puternică cu valorile și identitatea poporului din care face parte.

Familia este primul mediu în care copilul ia contact cu tradițiile și obiceiurile, mult înainte de a ajunge la grădiniță sau la școală. Aici se formează primele deprinderi, primele valori și, mai ales, primele modele de comportament. De aceea se spune adesea că „cei șapte ani de acasă” își pun amprenta asupra întregii dezvoltări a copilului, inclusiv asupra modului în care acesta va percepe și va respecta tradițiile.

Simion Mehedinți sublinia importanța legăturii dintre educație și neam, afirmând că „a educa înseamnă a integra pe copil în neamul din care face parte”. Această idee evidențiază foarte clar rolul familiei, deoarece ea este prima care îl introduce pe copil în valorile, obiceiurile și specificul cultural al comunității din care face parte.

În perioada preșcolară, influența familiei este mai ales una afectivă și de imitație. Copilul nu înțelege încă în profunzime semnificația tradițiilor, dar le trăiește prin ceea ce vede acasă: sărbători în familie, pregătirea bucatelor tradiționale, colindele, mersul la biserică sau diferite

obiceiuri de peste an. Toate acestea devin experiențe concrete, încărcate emoțional, pe care copilul le aduce apoi în grădiniță.

Așa cum arată și teoria socioculturală a lui Vygotsky, copilul învață în mod esențial prin interacțiune cu adulții și prin experiențele sociale trăite în mediul său apropiat. Practic, familia este primul „profesor” al copilului, iar ceea ce se întâmplă acasă devine baza pe care se construiește mai târziu învățarea din grădiniță și școală.

În ciclul primar, influența familiei rămâne foarte importantă, dar copilul începe să fie mai atent și la explicații, nu doar la imitare. Dacă în primii ani el doar reproduce ceea ce vede, acum începe să întrebe, să compare și să înțeleagă de ce anumite tradiții sunt respectate. Părinții care explică semnificația sărbătorilor sau care implică activ copilul în activități tradiționale (gătit, decorat, participare la evenimente) contribuie la formarea unei înțelegeri mai profunde și mai conștiente.

Se poate spune că în grădiniță familia oferă baza emoțională a tradițiilor, iar în școala primară aceasta contribuie la consolidarea și explicarea lor. Împreună, cele două etape ajută copilul să își formeze identitatea culturală și să dezvolte respect față de valorile poporului din care face parte.

Lipsa contactului copilului cu tradițiile și obiceiurile poate avea efecte importante asupra dezvoltării sale culturale, emoționale și sociale. Tradițiile nu reprezintă doar simple activități festive, ci fac parte din identitatea unui popor, iar prin ele copilul învață să își cunoască rădăcinile și să înțeleagă apartenența la o comunitate.

Atunci când copilul nu este familiarizat cu tradițiile, există riscul să își piardă treptat legătura cu valorile culturale și morale ale familiei și ale neamului său. El poate deveni mai puțin conștient de semnificația sărbătorilor, a obiceiurilor și a simbolurilor care definesc cultura din care face parte. În timp, acest lucru poate duce la o diminuare a sentimentului de identitate și apartenență.

Psihologii și pedagogii au subliniat adesea importanța contextului cultural în formarea copilului. De exemplu, Vygotsky arată că dezvoltarea copilului este profund influențată de mediul social și cultural în care trăiește. Dacă acest mediu nu oferă acces la tradiții și valori, copilul pierde o parte importantă din experiențele care contribuie la formarea personalității sale.

De asemenea, lipsa contactului cu tradițiile poate afecta și relațiile sociale. Activitățile tradiționale, precum colindele, serbările sau jocurile populare, îi învață pe copii să colaboreze, să respecte reguli și să se integreze într-un grup. Fără aceste experiențe, copilul poate avea mai puține ocazii de a exersa cooperarea și de a-și dezvolta spiritul de echipă.

Un alt aspect important este cel afectiv. Tradițiile sunt strâns legate de familie și de momentele de sărbătoare petrecute împreună. Dacă un copil nu trăiește aceste experiențe, el poate

pierde ocazii importante de apropiere emoțională de familie și de formare a unor amintiri pozitive care contribuie la echilibrul său emoțional.

În concluzie, tradițiile și obiceiurile au o importanță deosebită în formarea copilului, deoarece îl ajută să își cunoască originile și să își construiască treptat propria identitate culturală. Prin intermediul acestora, copilul învață nu doar anumite informații despre sărbători sau obiceiuri, ci și valori esențiale precum respectul, colaborarea, apartenența și aprecierea față de familie și comunitate.

Atunci când copilul este implicat de mic în activități tradiționale, el le trăiește ca experiențe reale, încărcate de emoție și semnificație. Aceste momente petrecute alături de familie sau la grădiniță îl ajută să înțeleagă mai ușor lumea din jur și să își formeze o legătură firească cu valorile culturale. În timp, aceste experiențe contribuie la conturarea unei personalități echilibrate și a unui comportament social adecvat.

În schimb, lipsa contactului cu tradițiile poate duce la o îndepărtare de valorile autentice ale comunității. Copilul riscă să nu mai înțeleagă semnificația obiceiurilor și să nu mai simtă aceeași legătură cu familia sau cu cultura din care face parte. Nu este vorba doar despre pierderea unor informații, ci despre o diminuare a sentimentului de apartenență și identitate, care este foarte important în dezvoltarea sa.

De aceea, rolul familiei și al școlii este esențial. Prin exemple personale, activități practice și implicare constantă, copilul poate fi ajutat să descopere frumusețea tradițiilor și să le aprecieze în mod natural. Privite în ansamblu, tradițiile nu sunt doar obiceiuri din trecut, ci o legătură vie între generații. Ele îl ajută pe copil să crească armonios, să își formeze valori solide și să devină un adult care își respectă rădăcinile și identitatea culturală.

Bibliografie

- Cerghit, Ioan – *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași.
- Cucos, Constantin – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
- Ionescu, Miron; Radu, Ion – *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
- Mehedinți, Simion – *Altă creștere. Școala muncii*, București.
- Piaget, Jean – *Psihologia inteligenței*, Editura Științifică, București.
- Vygotsky, Lev – *Gândire și limbaj*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Surse digitale / resurse online – materiale și informații inspirate din utilizarea instrumentelor de inteligență artificială (ChatGPT – OpenAI), utilizate pentru sprijin în redactarea și formularea textului.



SECȚIUNEA II

STUDII DE SPECIALITATE

PROIECTE EDUCATIONALE

CHIMIA ÎN MEȘTEȘUGURILE TRADIȚIONALE ROMÂNEȘTI

Prof. Maria Mirela Burlacu

Colegiul Național “Mihai Eminescu”, Iași

Introducere

Tradițiile populare reflectă nu doar creativitatea și identitatea culturală, ci și o înțelegere empirică a fenomenelor chimice. Meșterii populari, fără a avea cunoștințe teoretice moderne, au folosit procese chimice esențiale pentru a crea obiecte durabile și estetice. Olăritul, sculptura în lemn și restaurarea caselor sau bisericilor sunt exemple relevante în care chimia joacă un rol fundamental.

I. Date generale

- **Disciplina:** Chimie
- **Clasa:** a IX-a
- **Durata:** 3–4 ore (sau modul interdisciplinar)
- **Tip activitate:** învățare prin investigație, proiect
- **Competențe vizate:**
 - Identificarea proceselor chimice din viața reală
 - Corelarea tradiției cu știința
 - Dezvoltarea gândirii critice și a lucrului în echipă

II. Teme și subteme

Tema 1: Olăritul și transformările chimice



Subteme:

- Compoziția lutului
- Uscarea vs. arderea
- Transformări fizice și chimice
- Proprietățile ceramicii

Olăritul implică transformări fizico-chimice complexe:

- **Compoziția lutului:** conține silicați de aluminiu, apă și impurități minerale.
- **Modelarea:** apa oferă plasticitate, permițând modelarea vaselor.
- **Uscarea:** evaporarea apei schimbă structura fizică.
- **Arderea în cuptor (600–1000°C):**
 - eliminarea apei legate chimic
 - transformarea lutului în ceramică dură (reacții de sinterizare)
 - formarea unor structuri cristaline stabile

👉 Rezultatul este un material rezistent la apă și temperaturi ridicate.

Tema 2: Lemnul și procesele chimice



Subteme:

- Structura chimică a lemnului
- Degradarea (oxidare, mucegai)
- Metode tradiționale de protecție

Lemnul este un material organic complex:

- Conține **celuloză, hemiceluloză și lignină**

- Proprietățile sale depind de:

- umiditate
- temperatură
- expunerea la oxigen

Procese chimice implicate:

- **Oxidarea** → schimbarea culorii în timp
- **Degradarea biologică** (ciuperci, bacterii)
- **Tratarea tradițională:**
 - uleiuri naturale (în) → protecție hidrofobă
 - rășini → sigilare și conservare

👉 Aceste tratamente încetinesc reacțiile de degradare.

Tema 3: Materiale tradiționale de construcție



Subteme:

- Varul și reacțiile sale
- Lutul și chirpiciul
- Durabilitate și interacțiunea cu mediul

Materialele folosite includ lut, var, piatră și lemn:

a. Lut și chirpici

- Amestec de argilă, apă și paie
- Paiele reduc crăparea (rol fizic și chimic)
- Uscarea → evaporare + stabilizare structurală

b. Varul (CaO , Ca(OH)_2)

- Obținut prin arderea calcarului
- Reacții importante:
 1. $\text{CaO} + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{Ca(OH)}_2$ (stingerea varului)
 2. $\text{Ca(OH)}_2 + \text{CO}_2 \rightarrow \text{CaCO}_3$ (carbonatare)

☞ Această reacție întărește tencuiala în timp.

Tema 4: Restaurarea patrimoniului



Subteme:

- Procese de degradare
- Metode chimice de conservare
- Importanța materialelor compatibile

Restaurarea implică cunoștințe chimice avansate:

- **Curățarea suprafețelor:**
 - îndepărtarea depunerilor prin soluții chimice controlate
- **Consolidarea materialelor:**
 - utilizarea rășinilor sau a substanțelor compatibile
- **Protecția împotriva degradării:**
 - tratamente antifungice și insecticide
- **Compatibilitatea materialelor:**
 - folosirea materialelor similare celor originale pentru a evita reacții nedorite

☞ Chimia modernă ajută la păstrarea autenticității.

III. Fișe de lucru pentru elevi

Fișa 1 – Observare și analiză

Sarcină: Privește imaginile și identifică:

1. Materialele folosite
2. Procesele chimice implicate
3. Ce schimbări apar în timp

Întrebări:

- Ce diferență este între uscare și ardere?
- De ce lemnul își schimbă culoarea?

Fișa 2 – Experiment simplu

Activitate: -Amestec lut + apă → modelare

- Uscare naturală

Observații:

- Ce se întâmplă după uscare?
- Ce lipsește pentru a deveni ceramică?

Fișa 3 – Studiu de caz

Situație: O casă tradițională prezintă crăpături în tencuială.

Cerințe:

- Explică fenomenul chimic
- Propune o soluție
- Argumentează alegerea

Fișa 4 – Mini-proiect

Tema: „Cum ajută chimia la păstrarea tradițiilor?”

Cerințe:

- 5–7 slide-uri sau poster
- Exemple concrete
- Explicații științifice simple

IV. Metode didactice utilizate



- Învățare prin descoperire
- Lucru pe grupe
- Experiment didactic
- Studiu de caz
- Brainstorming

V. Metode de evaluare

1. Evaluare formativă

- Observarea activității elevilor
- Întrebări orale
- Feedback pe fișe

2. Evaluare sumativă

a). Proiect (50%)

- Corectitudine științifică
- Creativitate
- Claritate

b). Fișe de lucru (30%)

- Răspunsuri corecte
- Argumentare

c). Participare (20%)

- Implicare activă
- Lucru în echipă

3. Autoevaluare (elevi)

- Ce am învățat nou?
- Ce mi s-a părut dificil?
- Unde pot aplica aceste cunoștințe?

VI. Rezultate așteptate

Elevii vor putea:

- Să identifice procese chimice în viața reală
- Să înțeleagă rolul chimiei în tradiții



- Să aplice cunoștințe în contexte practice

VII. Concluzie

Legătura dintre chimie și meșteșugurile tradiționale este profundă și esențială. Procese precum arderea lutului, tratarea lemnului sau reacțiile varului demonstrează că meșterii populari aplicau, în mod intuitiv, principii chimice fundamentale. Astăzi, chimia explică și optimizează aceste tehnici, contribuind la conservarea patrimoniului cultural.

Acest proiect educațional demonstrează că **tradițiile nu sunt doar culturale, ci și științifice**. Integrarea chimiei în contexte reale crește interesul elevilor și facilitează învățarea.

COPILUL ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERNITATE. CUM PĂSTRĂM RĂDĂCINILE ÎNTR-O SOCIETATE DIGITALĂ?

Prof. Cotitu Iuliana
Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă, România

Rezumat

Copiii de astăzi cresc într-un spațiu în care telefonul, tableta, internetul și diversele platforme digitale fac parte din viața de zi cu zi. Ei află repede lucruri despre locuri și oameni aflați la mare distanță, însă acest acces la informație nu înseamnă întotdeauna și o bună cunoaștere a propriului loc de origine. De aici apare una dintre preocupările școlii: cum îi putem ajuta pe copii să descopere și să prețuiască tradițiile comunității din care fac parte, folosind în același timp instrumentele cu care sunt deja familiarizați?

Studiul de față pornește de la această întrebare și urmărește modul în care tehnologia poate fi folosită în învățământul primar pentru apropierea copiilor de patrimoniul cultural local. Fotografiera unor obiecte vechi, înregistrarea poveștilor bunicilor, realizarea unor materiale video, prezentări digitale sau proiecte eTwinning sunt doar câteva modalități prin care elevii pot descoperi tradițiile într-un mod activ și atractiv. În loc să îndepărteze copilul de trecut, tehnologia poate deveni un instrument prin care acesta îl cercetează, îl înțelege și îl face cunoscut și altora.

Cuvinte-cheie: tradiție, patrimoniu cultural, identitate, educație primară, tehnologie digitală, interculturalitate, competențe digitale.

1. Introducere

Copilul de astăzi crește într-o lume în care tehnologia face parte din viața de zi cu zi. Telefonul, tableta, calculatorul, platformele educaționale și resursele multimedia au modificat modul în care elevii descoperă informația și interacționează cu lumea. Pentru generațiile actuale, accesul rapid la informații despre alte țări, culturi și tradiții este firesc.

În același timp, această deschidere către lumea globală ridică o întrebare importantă pentru educație: **cum poate copilul să rămână conectat la propria identitate culturală într-o societate în continuă schimbare?**

Tradițiile nu reprezintă doar elemente ale trecutului. Ele cuprind povești, cântece, dansuri, jocuri, obiceiuri, meșteșuguri, port popular, sărbători și moduri de viață transmise de la o generație

la alta. Ele oferă copilului repere pentru înțelegerea propriei comunități și contribuie la formarea sentimentului de apartenență.

UNESCO subliniază rolul educației în transmiterea patrimoniului cultural imaterial și în transformarea acestuia într-o resursă relevantă pentru procesul de învățare. În același timp, tehnologiile digitale pot sprijini documentarea, conservarea și promovarea patrimoniului cultural.

Prin urmare, problema nu trebuie formulată ca o alegere între tradiție și tehnologie. Mult mai relevantă este întrebarea: **cum putem utiliza tehnologia pentru ca tradițiile să rămână vii și relevante pentru copilul contemporan?**

2. Tradiția – resursă pentru educația copilului

În învățământul primar, formarea identității copilului se realizează prin experiențe apropiate de universul său: familie, școală, comunitate și mediul cultural în care trăiește.

O poveste spusă de bunici, un joc practicat în copilăria părinților, un cântec tradițional, o fotografie veche sau un obiect păstrat în familie pot deveni puncte de plecare pentru activități educative valoroase.

Copilul nu învață doar *despre* tradiție, ci poate descoperi **povestea din spatele tradiției**:

- cine a transmis-o;
- când și unde era practică;
- ce semnificație avea;
- cum s-a schimbat de-a lungul timpului;
- de ce este important să fie păstrată.

O astfel de abordare transformă patrimoniul cultural într-o experiență de învățare interdisciplinară. Limba și literatura română poate valorifica poveștile și interviurile, istoria – trecutul comunității, artele – motivele și obiectele tradiționale, muzica – cântecele și dansurile, iar educația civică – valorile, apartenența și respectul pentru diversitate.

Astfel, tradiția nu mai este prezentată copilului ca o colecție de elemente „vechi”, ci ca o parte vie a comunității sale.

3. Tehnologia – amenințare sau oportunitate?

Este ușor să privim tehnologia ca pe un factor care îi îndepărtează pe copii de activitățile tradiționale. Utilizarea excesivă și lipsită de scop pedagogic poate reduce timpul acordat interacțiunilor directe, jocului și activităților practice.

Dar aceeași tehnologie poate deveni un instrument de apropiere de tradiție. Diferența este făcută de **modul în care este utilizată**.

Un copil care privește pasiv un videoclip despre un dans popular este doar consumator de conținut. Un copil care discută cu bunicii despre un dans, îl documentează, caută informații despre originea lui și creează un material digital pentru colegi devine participant activ la transmiterea patrimoniului.

De aceea, în educație este importantă trecerea de la „consumator de conținut digital” la „creator de conținut digital”.

Elevii pot realiza fotografii, interviuri, povești digitale, prezentări, postere, albume sau scurte materiale video despre tradițiile comunității. Prin aceste activități, tehnologia devine un instrument de cercetare, creație și comunicare.

UNESCO evidențiază tocmai acest potențial al tehnologiilor digitale în documentarea și transmiterea patrimoniului cultural viu, atrăgând însă atenția asupra necesității utilizării responsabile și critice a resurselor digitale.

4. Un posibil demers educațional: „Rădăcinile comunității mele”

Pentru învățământul primar, poate fi propus un proiect interdisciplinar intitulat „Rădăcinile comunității mele”, desfășurat pe parcursul mai multor săptămâni.

Scopul proiectului este de a-i ajuta pe elevi să descopere tradițiile comunității, să interacționeze cu membrii familiei și să utilizeze tehnologia pentru documentarea și promovarea acestora.

Fiecare elev poate alege un element cultural care îl interesează: un obicei, un joc, un cântec, o rețetă, un obiect tradițional, o poveste sau o sărbătoare.

Prima etapă este **dialogul cu familia**. Elevul discută cu un părinte sau bunic și află cum era păstrată tradiția în trecut. Întrebările pot fi simple: *Cine te-a învățat acest obicei? Când îl practicați? Ce însemna pentru familia voastră? Se mai păstrează astăzi? Ce s-a schimbat?*

A doua etapă este **documentarea**. Cu sprijinul familiei, copilul poate realiza fotografii, poate nota informațiile obținute sau poate înregistra un scurt interviu, respectând regulile privind protecția datelor și acordul persoanelor implicate.

A treia etapă este **crearea unui produs digital**. Informațiile pot fi transformate într-un poster, o poveste digitală, o prezentare, un album sau un material multimedia.

Ultima etapă este **împărtășirea experienței**. Elevii prezintă colegilor ceea ce au descoperit și compară tradițiile familiilor lor.

Un astfel de proiect poate avea ca produs final un „**Muzeu digital al clasei**”, în care să fie reunite povești, fotografii, desene, jocuri, cântece și alte elemente ale patrimoniului local.

5. Tradiția ca punte între generații

Unul dintre cele mai valoroase efecte ale unui astfel de demers este apropierea dintre copii și membrii familiei.

Într-o societate în care comunicarea digitală ocupă tot mai mult spațiu, activitățile legate de patrimoniul cultural creează contexte pentru conversații reale între generații.

Bunicii devin surse de informație și experiență, iar copiii devin cei care documentează și transmit mai departe ceea ce au aflat. În acest proces, fiecare generație are ceva de oferit celeilalte. Bunicii transmit memoria și experiența, iar copiii aduc instrumentele și limbajul digital prin care această memorie poate fi păstrată și făcută cunoscută.

Astfel, tehnologia nu mai este un factor de separare, ci poate deveni **o punte între generații**.

6. De la identitate locală la deschidere interculturală

Cunoașterea propriei culturi reprezintă și un punct de plecare pentru înțelegerea altor culturi. Un copil care descoperă semnificația unui obicei din propria comunitate poate fi provocat să afle cum este celebrată o sărbătoare similară într-o altă țară. Un joc tradițional românesc poate fi comparat cu un joc tradițional din Turcia, Grecia, Portugalia sau dintr-o altă comunitate parteneră.

În acest fel, tradițiile devin un instrument pentru dezvoltarea competențelor interculturale. Elevii pot descoperi că, dincolo de diferențele de limbă, port, muzică sau obiceiuri, există valori comune: familia, prietenia, respectul, bucuria de a sărbători și dorința de a păstra ceea ce este important pentru comunitate.

Proiectele europene și colaborările internaționale pot extinde astfel de activități, oferindu-le copiilor posibilitatea de a prezenta propriile tradiții și de a descoperi tradițiile altor copii.

7. Observații și perspective de cercetare

O astfel de activitate poate constitui și baza unei cercetări pedagogice aplicate. Pentru evaluarea impactului proiectului poate fi utilizat un chestionar simplu, aplicat înainte și după desfășurarea activităților.

Pot fi urmărite aspecte precum:

- nivelul de interes al elevilor pentru tradițiile locale;
- numărul de tradiții cunoscute;
- sursele de informare utilizate de copii;
- frecvența discuțiilor cu bunicii despre trecut;
- interesul pentru realizarea unor produse digitale;
- percepția elevilor asupra rolului tehnologiei în păstrarea tradițiilor.

Compararea răspunsurilor inițiale și finale poate oferi informații privind schimbarea atitudinilor și poate evidenția valoarea pedagogică a proiectului.

Important este ca rezultatele să fie prezentate pe baza unor date reale, obținute prin aplicarea efectivă a instrumentelor de cercetare, fără formularea unor concluzii care nu sunt susținute de date.

8. Concluzii

Copilul contemporan nu trebuie să aleagă între tradiție și modernitate. Cele două pot exista împreună, dacă școala creează contexte în care tehnologia este utilizată cu sens și responsabilitate.

O fotografie digitală poate păstra imaginea unui obiect vechi. Un interviu poate salva vocea unei persoane care deține o poveste importantă. O poveste digitală poate face cunoscut un obicei. O expoziție virtuală poate permite altor copii să descopere patrimoniul unei comunități. Un proiect internațional poate transforma o tradiție locală într-un punct de plecare pentru dialog intercultural. În acest fel, tehnologia nu înlocuiește tradiția, ci poate contribui la **păstrarea, înțelegerea și transmiterea ei**.

Rolul școlii este de a-i ajuta pe copii să privească spre viitor fără să uite de unde au plecat. Iar pentru aceasta, tradiția trebuie să fie mai mult decât o lecție despre trecut: trebuie să devină o experiență pe care copilul o descoperă, o înțelege, o trăiește și o poate transmite mai departe.

Rădăcinile nu îl împiedică pe copil să privească spre viitor. Ele îi oferă stabilitatea de care are nevoie pentru a-și întinde aripile.

Bibliografie selectivă

UNESCO, *Safeguarding intangible cultural heritage in education*, UNESCO Intangible Cultural Heritage.

UNESCO, *Living Heritage and Education*, UNESCO.

UNESCO, *Digital technologies, artificial intelligence and living heritage and education*, 2026.

UNICEF, *Digital Education Strategy 2025–2030: Beyond digital as usual – An equity-driven, human-centered digital and AI strategy for learning*, 2026.

UNICEF Innocenti, *Digital technology – Harnessing opportunities and protecting from harm*.

DOBROGEA, LEAGĂNUL MEU

Identitate locală, patrimoniu cultural și educație pentru apartenență în învățământul primar dobrogean

STUDIU DE SPECIALITATE

Prof. înv. primar: LEFTER CAMELIA
Liceul Teoretic ” Anghel Saligny”,
Structura Școala Gimnazială Nr. 2 Cernavoda, Județul Constanța

Prezentul studiu de specialitate își propune să exploreze rolul fundamental pe care identitatea locală și cunoașterea patrimoniului cultural îl joacă în formarea personalității elevilor din ciclul primar, cu referire directă la spațiul dobrogean și la fluviul Dunărea. Plecând de la premisa că rădăcinile unui copil în comunitatea sa reprezintă o resursă educativă de prim ordin – o lumină ce iluminează sensul propriei existențe – lucrarea analizează modalitățile prin care școala, și în special învățământul primar, poate valorifica această resursă în procesul didactic.

Studiul abordează: fundamentele teoretice ale educației pentru identitate și patrimoniu; specificul cultural și geografic al Dobrogei ca spațiu de referință; implicațiile pedagogice ale conceptului de «rădăcini în lumină» în formarea identității elevilor; modalități concrete de integrare curriculară.

Cuvinte-cheie: identitate locală, patrimoniu cultural, Dobrogea, Dunărea, educație primară, rădăcini culturale, curriculum integrat.

Dobrogea, ținut de o complexitate istorică, geografică și culturală remarcabilă, constituie un teren extrem de fertil pentru educația despre identitate locală. De la fluviul Dunărea – coloana vertebrală a istoriei europene – până la Delta sa, de la ruinele cetății Histria la mozaicul de popoare care conviețuiesc aici de milenii, Dobrogea oferă copilului dobrogean un univers de referință bogat, în care rădăcinile proprii pot să lumineze cu adevărat sensul devenirii sale.

”Educația pentru patrimoniu nu este un lux pedagogic, ci o necesitate vitală: un copil care nu își cunoaște rădăcinile este ca un copac fără pământ – trainic în aparență, fragil în esență.” (adaptare după UNESCO, Convenția pentru Patrimoniul Cultural, 2003)

Prezenta lucrare se adresează cadrelor didactice din învățământul primar, care au în mâini instrumentul cel mai prețios al educației: sufletul curat al copilului mic, deschis cu toata ființa către descoperire și uimire.

Identitatea culturală și rolul școlii în formarea ei

Identitatea culturală reprezintă ansamblul valorilor, credințelor, tradițiilor, limbii și experiențelor istorice prin care un individ sau o comunitate se recunoaște și se diferențiază. Psihologul social Henri Tajfel (1981) definea identitatea socială ca acea parte a concepției de sine a unui individ care derivă din apartenența sa la un grup social, împreună cu valoarea și semnificația emoțională atașată acestei apartenențe.

În cazul copilului mic, identitatea culturală se construiește progresiv, prin contactul cu familia, cu comunitatea, cu școala și cu mediul înconjurător. Cercetările recente în psihologia dezvoltării demonstrează că perioada școlarității mici – între 6 și 10 ani – este o etapă critică pentru formarea simțului apartenenței, care va deveni ulterior temelia identității de adult.

Școala primară joacă un rol central în acest proces. Prin conținuturile disciplinelor de cunoaștere a mediului, istorie, geografie, educație civică, limba și literatura română, arte vizuale și muzică, cadrele didactice au posibilitatea de a țese, în mod intenționat și sistematic, firul nevăzut al identității locale și naționale în țesătura mai largă a formării personalității. Copilul care știe de unde vine poate înțelege mai bine încotro se îndreaptă. Cunoașterea rădăcinilor nu restrânge orizontul, ci îl adâncește.

Conceptul de «rădăcini în lumină» – o interpretare pedagogică

Sintagma «rădăcini în lumină», tema acestui simpozion, sintetizează admirabil paradoxul aparent dintre adâncime și strălucire. În botanică, rădăcinile cresc în întuneric, însă ele sunt sursa vieții și a luminii pe care o radiază floarea. Aplicată educației, această metaforă sugerează că identitatea culturală profundă – cunoașterea și asumarea moștenirii locale, a istoriei, a tradițiilor – nu este o ancoră care ține pe loc, ci o sursă de energie și sens care permite elevului să strălucească.

Pedagogic vorbind, metafora «rădăcini în lumină», descrie acel copil care:

- știe cine este și de unde vine (dimensiunea cognitivă a identității);
- simte atașament și mândrie pentru locul său (dimensiunea afectivă);
- acționează pentru păstrarea și transmiterea moștenirii primite (dimensiunea comportamentală).

Această triadă cognitiv-afectiv-comportamentală a identității culturale constituie, în opinia noastră, cheia de boltă a educației patrimoniale în ciclul primar.

Geografie și semnificație simbolică

Dobrogea ocupă un spațiu geografic unic în România și în Europa: străjuită la vest de Dunăre și la est de Marea Neagră, ea este, prin excelență, o regiune a frontierei dintre ape, culturi și civilizații. Această așezare geomorfologică nu este lipsită de semnificație pedagogică: copilul dobrogean trăiește, prin natură, la interferența marilor lumi – Europa Centrală și Orientul Apropiat, Vestul și Estul, uscatul și apa –, ceea ce îi conferă o deschidere interculturală naturală.

Dunărea – cel mai lung fluviu european, traversând zece state și colectând apele unui bazin de aproape 820.000 km² – își găsește în Dobrogea ultima sa odihnă înainte de a se vărsa în mare. Fluviul nu este, pentru dobrogean, doar o realitate geografică, ci o prezență vie în memorie, în tradiție și în identitate. El este, cum spuneau bătrânii, «părintele apelor» și «drumul fără sfârșit» care leagă trecut și viitor. ”Dunărea nu este doar un fluviu, ci este o biografie a Europei, scrisă în apă și în sânge, în negoț și în cântece, în imperiile care au murit pe malurile ei și în popoarele care au supraviețuit.” (Claudio Magris, Dunărea, 1986)

Patrimoniul cultural al Dobrogei – resursă educativă

Dobrogea adăpostește unele dintre cele mai valoroase urme ale civilizației umane de pe teritoriul României. Dintre acestea, relevante din perspectiva educației primare sunt:

- Cetatea Histria (sec. VII î.Hr.) – prima colonie greacă de pe teritoriul României și cea mai veche așezare urbană documentată, este o carte de identitate a Dobrogei antice. Descoperirile de ceramică, inscripții și statui oferă copilului imagini vii ale vieții străvechi.
- Tropaeum Traiani de la Adamclisi – monumentul ridicat de împăratul Traian după victoria împotriva dacilor și geto-dacilor (106 d.Hr.) este cel mai mare monument triumfal roman în afara Italiei. El vorbește de cucerire, dar și de nașterea unui popor nou – poporul român.
- Delta Dunării – rezervație a biosferei și sit UNESCO, este unul dintre cele mai fascinante ecosisteme ale planetei. Educația ecologică se împletește natural cu educația patrimonială în cazul Deltei.
- Diversitatea etnică și culturală – români, turci, tătari, lipoveni, greci, armeni – conferă Dobrogei un caracter multicultural excepțional, care oferă copilului un model viu de conviețuire și toleranță.

Cadrul curricular și oportunitățile de integrare

Curriculum-ul național pentru învățământul primar oferă mai multe oportunități de integrare a educației pentru identitatea locală și patrimonială:

- **Cunoașterea mediului (clasa I-II) / Științe ale naturii (clasa a III-IV-a):** cunoașterea plantelor și animalelor din zona Dunării și a Deltei; fenomene geografice locale; diversitatea ecosistemelor.
- **Limba și literatura română:** texte literare despre Dunăre și Dobrogea; legende și povești locale; creație literară inspirată de mediul înconjurător.

- **Istoria:** Familia -trecutul familiei, sărbători de familie, timpul liber, activitățile cotidiene, comunitatea locală și națională -teritoriu, locuințe și viață cotidiană, tradiții, sărbători, religie, monumente ale eroilor, comunități ale minorităților ; copilăria de ieri și de azi în comunitatea locală
- **Geografie:** Orizontul local: relief, ape, vegetația, populația, așezări, activități umane localitatea natală, regiune, țară
- **Educație civică (clasa III-IV):** comunitatea locală; drepturile și obligațiile cetățeanului; diversitatea etnică; valori comune.
- **Arte vizuale și abiliități practice:** crearea de lucrări plastice inspirate de patrimoniul local; cusătura tradițională dobrogeană; ceramica; modele arhitecturale.
- **Muzică și mișcare:** cântece și jocuri populare dobrogene; instrumente muzicale tradiționale; dansuri specifice.

Educația pentru identitate locală în învățământul primar nu se face prin transmitere pasivă de informații, ci prin strategii care angajează copilul în mod activ, emoțional și creativ. Dintre strategiile cu cel mai mare impact, reținem:

a) Povestirea și legenda locală

Narativul este vehiculul natural al identității culturale. Legendele Dunării, povestirile despre oameni ai locului, basmele dobrogene reprezintă un material didactic de neegalat la vârsta mică. Ele transmit valori, modele comportamentale și imagini ale locului într-o formă accesibilă și memorabilă.

b) Învățarea prin investigație și observare directă

Excursiile la cetatea Histria, la monumentul de la Adamclisi, la malul Dunării sau în Delta reprezintă experiențe formative fundamentale. Contactul direct cu patrimoniul produce o legătură afectivă autentică pe care nicio carte nu o poate substitui.

c) Proiectul interdisciplinar

Proiectele de durată – «Jurnalul Dunării», «Cartea tradițiilor noastre», «Portretul Dobrogei mele» – integrează mai multe discipline și oferă elevilor oportunitatea de a cerceta, a crea și a prezenta, transformându-se din receptori pasivi în producători activi de cultură.

d) Învățarea prin metode active

Brainstorming-ul, harta sentimentelor, metoda cubului aplicată unui monument local, jocul de rol («Sunt un locuitor al Histriei de acum 2500 de ani»), colajul și afișul – toate angajează simultan gândirea, emoția și creativitatea copilului, asigurând o învățare profundă și durabilă.

e) Colaborarea cu familia și comunitatea

Bunicii care povestesc despre copilăria lor pe malul Dunării, meserii tradiționale demonstrate de artizani locali, vizite la muzeul orașului – toate extind școala în comunitate și întăresc sentimentul de apartenență al copilului.

Efecte asupra identității și stimei de sine

Studiile de specialitate din literatura internațională de pedagogie demonstrează consistent că educația care valorizează identitatea culturală a elevilor produce efecte pozitive măsurabile asupra stimei de sine, a motivației pentru învățare și a sentimentului de eficacitate școlară. Elevii care se recunosc în conținuturile școlii – care văd lumea lor reflectată în ceea ce învață – sunt mai angajați, mai motivați și mai performanți.

În cazul copilului dobrogean, această conexiune este cu atât mai prețioasă cu cât Dobrogea este adesea percepută, în reprezentările culturale naționale, ca o regiune îndepărtată și mai puțin cunoscută. A aduce Dobrogea în centrul lecției înseamnă a-i spune copilului dobrogean: «Povestea ta contează. Locul tau contează. Tu contezi.»

Când un copil vede că identitatea sa este prezentă și valoroasă în școală, el învață nu doar despre sine, ci și despre valoarea universală a particularității. Diversitatea nu este un obstacol pentru educație – ea este educația însăși.

Efecte asupra coeziunii comunitare

Educația patrimonială are efecte care depășesc individul, producând capital social la nivelul comunității. Elevii care au învățat să cunoască și să prețuiască moștenirea locală vor deveni, ca adulți, cetățeni mai implicați în viața comunității, mai dispuși să protejeze patrimoniul natural și cultural, mai capabili de dialog intercultural.

În contextul dobrogean, această dimensiune este esențială: o regiune cu o diversitate etnică atât de bogată are nevoie de educație care să transforme diversitatea din potențial de conflict în resursă de dialog și îmbogățire reciprocă.

Din experiența proprie la clasă, desfășurată de-a lungul anilor cu elevii, activitățile care au integrat elemente de identitate locală și patrimonială au generat în mod constant:

- angajare emoțională vizibil superioară față de lecțiile convenționale, manifestată prin întrebări spontane, dorința de a povesti experiențe personale și familiale legate de Dunăre și Dobrogea;
- lucrări plastice și scrise de o calitate și originalitate remarcabilă, care dovedesc că subiectele apropiate de lumea copilului eliberează creativitatea;
- transfer de informații spre familii – părinți care au semnalat că propriii copii au inițiat acasă conversații despre istoria locală, despre bunici și despre tradiții;
- formarea unui vocabular identitar – copiii au început să folosească spontan termeni precum «dobrogean», «patrimoniu», «tradiție», integrându-i în vocabularul activ.



CONCLUZII

Prezentul studiu a încercat să demonstreze că educația pentru identitate locală și patrimoniu cultural nu este un ornament al curriculumului, ci un nucleu al său. În spațiul dobrogean – cu bogata sa moștenire istorică, cu Dunărea ca axis mundi al vieții și memoriei colective, cu diversitatea sa etnică și culturală –, această educație îmbracă forme cu totul speciale și de o valoare pedagogică de excepție.

Conceptul de «rădăcini în lumină», ni se pare a descrie cu exactitate scopul acestui demers educativ: nu de a ancora copilul în trecut, ci de a-l înrădăcina atât de adânc în sine însuși, în locul său și în moștenirea sa, încât să poată străluci cu propriul său adevăr în orice context al vieții.

Cadrul didactic din învățământul primar este, în această ecuație, mai mult decât un transmițător de informații: el este gardianul memoriei comunității, cel care ține aprinsă flacăra identității de la o generație la alta, cel care știe că un copil care știe de unde vine poate ajunge oriunde. Nu există cultură universală fără culturi particulare. Nu există cetățean al lumii fără un om al unui loc. Rădăcinile nu leaga – ele hrănesc.

BIBLIOGRAFIE

1. Consiliul Europei (2005). Convenția-cadru privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate (Convenția de la Faro). Strasbourg.
2. Dulgheru, M. (2018). Dobrogea – trecut și prezent. Editura Ex Ponto, Constanța.
3. Magris, C. (1986). Danubio. Garzanti, Milano. Traducere românească: Dunărea (2001), Polirom, Iași.
4. Stanciu, I. & Rădulescu, M. (2020). Istoria și geografia Dobrogei pentru ciclul primar. Aramis, București..
5. UNESCO (2003). Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial. Paris.

RĂDĂCINI ÎN LUMINĂ – eTWINNING CA PUNTE ÎNTRE TRADIȚIE, INTERCULTURALITATE ȘI INOVAȚIE EDUCAȚIONALĂ

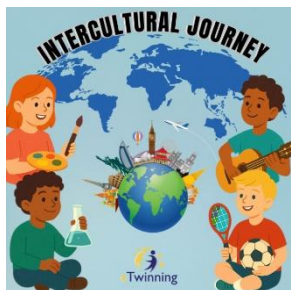
Studiu comparativ asupra proiectelor eTwinning „Intercultural Journey” și „Let's Play”

Prof. Popa Adriana

Liceul Teoretic „Anghel Saligny” Cernavodă

Rezumat

Școala nu înseamnă doar transmiterea unor informații, ci și formarea unor copii care își cunosc locul, oamenii și valorile care i-au format. În același timp, elevii de astăzi intră firesc în contact cu alte culturi, prin intermediul tehnologiei, al proiectelor educaționale și al colaborărilor internaționale. În acest context, proiectele eTwinning oferă un prilej valoros de a aduce tradițiile locale mai aproape de copii și de a le pune în dialog cu experiențele altor comunități. Tehnologia devine astfel un mijloc prin care elevii pot descoperi, prezenta și valorifica patrimoniul cultural, fără ca acesta să își piardă legătura cu viața de zi cu zi.



Studiul de față analizează comparativ două proiecte eTwinning – „Intercultural Journey” și „Let's Play” – din perspectiva valorificării tradițiilor, dezvoltării competențelor interculturale și digitale, stimulării creativității și construirii unei perspective europene asupra educației. Analiza pornește de la documentația celor două proiecte și este raportată la orientările europene privind competențele-cheie, dialogul intercultural și protejarea patrimoniului cultural imaterial.

Rezultatele analizei evidențiază faptul că tradițiile nu trebuie privite ca elemente statice, aparținând exclusiv trecutului. Atunci când sunt aduse în spațiul educațional și reinterpretate prin metode colaborative și instrumente digitale, acestea devin resurse vii de învățare. Proiectele

analizate demonstrează că elevii pot descoperi propriile rădăcini în timp ce învață să respecte și să valorifice patrimoniul celorlalți, iar tehnologia poate deveni un instrument de transmitere, reinterpretare și promovare a culturii către generațiile viitoare.

Cuvinte-cheie: eTwinning, educație interculturală, patrimoniu cultural, tradiții, inovație educațională, creativitate, competențe digitale, colaborare europeană, învățare prin proiecte.

1. Introducere

Educația contemporană se află într-un permanent dialog între ceea ce a fost și ceea ce urmează să fie. Pe de o parte, școala are responsabilitatea de a transmite generațiilor tinere valorile, tradițiile, limba și patrimoniul comunității din care acestea fac parte. Pe de altă parte, elevii trebuie pregătiți pentru o societate în care comunicarea depășește granițele geografice, iar tehnologia modifică rapid modul în care oamenii învață, lucrează și relaționează.

În acest context, problema nu este dacă trebuie să alegem între tradiție și inovație, ci **cum putem face ca tradiția să devină relevantă pentru generația digitală.**

Această perspectivă este susținută și de definiția UNESCO asupra patrimoniului cultural imaterial. Acesta include practici, reprezentări, expresii, cunoștințe și abilități recunoscute de comunități ca parte a patrimoniului lor și este transmis din generație în generație, fiind în același timp recreat permanent în funcție de mediul, istoria și interacțiunile comunității. Patrimoniul oferă astfel un sentiment de identitate și continuitate și contribuie la respectul pentru diversitatea culturală și creativitatea umană.

Această idee este deosebit de importantă în educație. Dacă tradiția este prezentată elevului doar ca o colecție de informații despre trecut, există riscul ca aceasta să devină îndepărtată de preocupările sale. Dacă însă tradiția este descoperită, experimentată, comparată, reinterpretată și prezentată cu ajutorul mijloacelor contemporane, ea devine o experiență vie.

Proiectele eTwinning oferă un asemenea cadru. Prin colaborarea dintre școli din diferite țări, elevii nu doar învață despre alte culturi, ci intră într-un dialog direct cu reprezentanții acestora. Cercetări prezentate în cadrul European School Education Platform evidențiază tocmai combinația dintre învățarea bazată pe proiecte, colaborarea internațională, interacțiunea digitală, schimbul intercultural și activitățile centrate pe elev ca una dintre valorile importante ale eTwinning.

Pornind de la aceste premise, prezentul studiu își propune să analizeze modul în care două proiecte eTwinning – „**Intercultural Journey**” și „**Let's Play**” – creează conexiuni între tradiție, interculturalitate, creativitate, tehnologie și viitor.

2. Tradiția ca resursă educațională pentru viitor

Tradiția este adesea asociată cu trecutul. Totuși, o tradiție care nu mai este transmisă, reinterpretată și trăită riscă să devină doar un element de muzeu. Din perspectivă educațională,

adevărată provocare este transformarea patrimoniului într-o experiență relevantă pentru copilul de astăzi.

Jocurile tradiționale constituie un exemplu sugestiv. Ele păstrează elemente ale vieții comunităților de altădată: reguli, forme de cooperare, competiție, mișcare, cântec, strategie și relaționare. În același timp, jocul aparține universului copilăriei, indiferent de epocă sau spațiu geografic.

Proiectul „Let's Play” a pornit tocmai de la această idee. Proiectul a reunit 19 cadre didactice din șase țări – Türkiye, România, Grecia, Lituania, Portugalia și Iordania – și a utilizat jocurile tradiționale ca instrument educațional pentru incluziune, înțelegere interculturală și învățare activă. Elevii au descoperit jocuri din diferite culturi, le-au comparat și au lucrat în echipe internaționale pentru realizarea unor produse comune.

Valoarea pedagogică a acestei abordări constă în faptul că elevii nu au privit tradiția de la distanță. Ei au intrat în contact cu ea prin joc, mișcare, cercetare, comunicare și creație. Jocurile tradiționale au fost transformate în puncte de plecare pentru activități de limbă și comunicare, educație fizică, matematică, arte, dezvoltare personală, educație civică și competențe digitale.

Prin urmare, trecutul nu a fost conservat într-o formă rigidă, ci **reactivat prin experiența copilului**.

3. De la identitate culturală la interculturalitate

A cunoaște propria cultură reprezintă un prim pas către înțelegerea celuilalt. Educația interculturală nu urmărește uniformizarea culturilor, ci dezvoltarea capacității de a trăi și colabora într-un spațiu caracterizat prin diversitate.

Consiliul Europei consideră dialogul intercultural o modalitate de a valorifica diversitatea și, în același timp, de a susține coeziunea socială. Abordarea interculturală este prezentată ca o perspectivă orientată spre viitor pentru gestionarea diversității culturale, bazată pe respect reciproc și înțelegere.





Această concepție se regăsește în mod concret în „**Intercultural Journey**”. Proiectul a reunit 16 școli din România, Turkiye, Grecia, Italia și Iordania, 17 profesori și peste 340 de elevi. Activitățile au fost organizate pe teme lunare, de la cunoașterea partenerilor și explorarea personalităților din știință, artă și sport până la schimb intercultural, echipe internaționale și produse finale comune. Important este că elevii au avut posibilitatea să prezinte ceea ce le este familiar și să descopere ceea ce este diferit. În acest proces, diferența culturală nu a fost tratată ca o problemă, ci ca o ocazie de a pune întrebări, de a compara și de a învăța.

Colaborarea a depășit comunicarea informală. Elevii au lucrat în echipe internaționale, au creat produse comune, au participat la activități și competiții și au oferit feedback colegilor din alte țări.

Astfel, interculturalitatea a devenit o **experiență practică**, nu doar un concept prezent într-un manual.

4. eTwinning – spațiu al inovației educaționale

Inovația educațională nu înseamnă utilizarea tehnologiei de dragul tehnologiei. O activitate devine inovatoare atunci când schimbă modul în care elevul participă la învățare, îi oferă autonomie și creează contexte autentice de colaborare și creație.

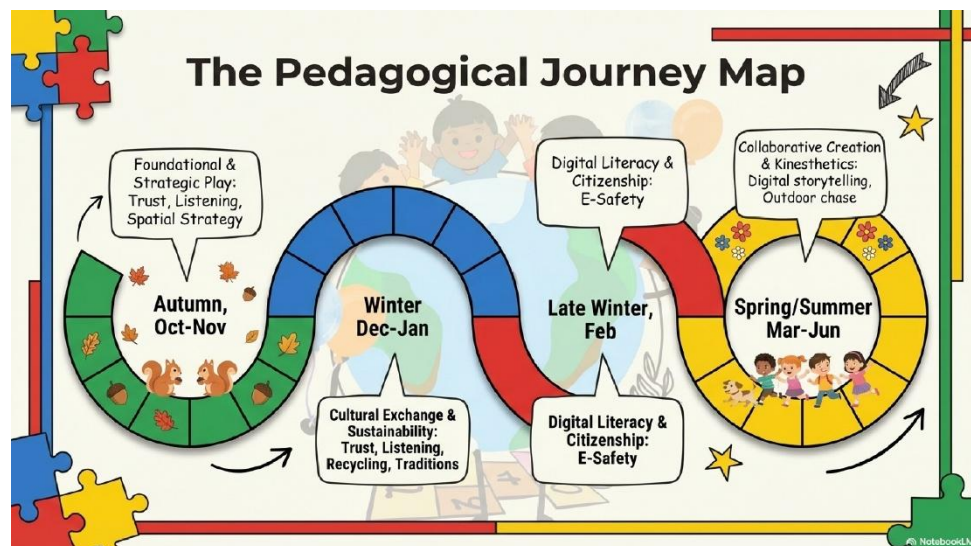
În cele două proiecte analizate, tehnologia a îndeplinit tocmai această funcție.

În „Intercultural Journey”, elevii au utilizat TwinSpace, Canva, Padlet, Google Docs, Google Slides, Book Creator, Genially, LearningApps, Kahoot, Quizizz și WordArt pentru prezentări, postere, videoclipuri, chestionare și produse colaborative.

Intercultural Journey: A Month-by-Month Cross-Curricular Roadmap



În „Let's Play”, instrumentele digitale au fost utilizate pentru crearea de cărți digitale, prezentări, videoclipuri, calendare, felicitări, jocuri și expoziții virtuale, fiind menționate, printre altele, Canva, Padlet, Book Creator, Google Docs, Google Slides, LearningApps, ClassTools, Kahoot, Quizizz și Artsteps.



Prin urmare, tehnologia a creat o legătură între patrimoniul cultural și limbajul familiar copiilor de astăzi.

Un joc tradițional poate fi fotografiat, explicat într-un videoclip, transformat într-o carte digitală, inclus într-o expoziție virtuală sau comparat cu un joc dintr-o altă țară. O tradiție locală poate deveni astfel vizibilă pentru un grup internațional de elevi.

Această transformare nu anulează autenticitatea tradiției. Dimpotrivă, îi poate prelungi existența în memoria și experiența generațiilor următoare.

5. Analiză comparativă

Cele două proiecte urmăresc direcții distincte, dar complementare:

Dimensiune	Intercultural Journey	Let's Play
Tema centrală	Cunoașterea și explorarea diversității culturale	Jocurile tradiționale
Dimensiunea culturală	Tradiții, personalități, cultură, valori și patrimoniu	Patrimoniu cultural imaterial și joc
Colaborarea	Echipe internaționale, produse comune, întâlniri online	Echipe naționale și internaționale, schimb de jocuri și produse comune
Metode	Învățare bazată pe proiect, cercetare, creație, colaborare	Învățare prin joc, învățare prin acțiune, cercetare și colaborare
Tehnologie	TwinSpace, Canva, Padlet, Book Creator, Genially etc.	TwinSpace, Canva, Padlet, StoryJumper, Artsteps etc.
Competențe	Comunicare, interculturalitate, creativitate, competențe digitale	Comunicare, colaborare, creativitate, rezolvare de probleme, competențe digitale
Dimensiune afectivă	Respect pentru diversitate și sentiment de apartenență europeană	Încredere, incluziune, cooperare și respect
Relația trecut–prezent	Descoperirea culturilor și reinterpretarea lor prin mijloace moderne	Jocul tradițional reinterpretat prin tehnologie și colaborare internațională
Perspectiva asupra viitorului	Formarea unor cetățeni europeni deschiși și activi	Păstrarea patrimoniului prin experiențe accesibile generațiilor tinere



Analiza evidențiază un element comun fundamental: **elevul este creator, nu simplu receptor**. În ambele proiecte, copiii au cercetat, au prezentat, au comparat, au discutat, au creat și au contribuit la produse comune. Această perspectivă este în concordanță cu cadrul european al competențelor-cheie, care subliniază importanța competențelor de alfabetizare, multilingvistice, matematice și științifice, digitale, personale și sociale, de cetățenie, antreprenoriale și de conștientizare și exprimare culturală. Cadrul european arată, de asemenea, că aceste competențe se intersectează și că gândirea critică, rezolvarea problemelor, lucrul în echipă, comunicarea, creativitatea și competențele interculturale traversează aceste domenii.

6. Creativitate, colaborare și dezvoltarea elevului

Unul dintre cele mai importante beneficii ale proiectelor eTwinning este schimbarea rolului elevului în procesul educațional.

Într-o activitate tradițională, elevul poate primi informația și poate fi evaluat în funcție de capacitatea de a o reproduce. Într-un proiect internațional, însă, situația este diferită. Elevul trebuie să comunice, să aleagă informații, să explice, să negocieze, să creeze și să adapteze.

În „**Intercultural Journey**”, elevii au participat la prezentări, activități de cercetare, produse digitale, competiții pentru logo și poster, discuții internaționale și activități comune.

The Final Destination: Expected Outcomes



© NotebookLM

În „Let's Play”, elevii au comparat jocuri din diferite culturi, au lucrat în echipe mixte, au creat cărți digitale, prezentări, videoclipuri, colecții de jocuri și expoziții virtuale.

Aceste activități contribuie la dezvoltarea creativității deoarece elevul nu primește întotdeauna un singur răspuns corect. El este încurajat să propună, să combine și să creeze.

Mai mult, lucrul în echipe internaționale introduce o dimensiune suplimentară: **creativitatea devine colaborativă**. Produsul final nu aparține unui singur copil, ci este rezultatul contribuțiilor mai multor participanți.



7. Beneficiile proiectelor eTwinning

Pe baza analizei celor două proiecte pot fi identificate mai multe categorii de beneficii.

7.1. Beneficii cognitive

Elevii sunt implicați în activități de cercetare, analiză, comparație și rezolvare de probleme. În „Let's Play”, de exemplu, jocurile tradiționale au fost valorificate inclusiv pentru numărare, secvențiere, strategie și rezolvarea de probleme.

7.2. Beneficii lingvistice

Comunicarea cu partenerii internaționali creează contexte autentice pentru utilizarea limbii engleze. Elevii nu folosesc limba doar pentru exerciții, ci pentru a transmite un mesaj real unui interlocutor real.

7.3. Beneficii digitale

Elevii învață să creeze conținut, nu doar să consume informație. Realizarea de videoclipuri, prezentări, cărți digitale, chestionare și expoziții virtuale contribuie la dezvoltarea competenței digitale.

7.4. Beneficii sociale și emoționale

Activitățile colaborative dezvoltă încrederea, responsabilitatea, empatia și capacitatea de a lucra cu persoane diferite. În documentația proiectului „Intercultural Journey” este evidențiat faptul că elevii au devenit mai încrezători, mai deschiși și mai motivați și și-au dezvoltat competențele sociale și interculturale.

7.5. Beneficii culturale

Elevii descoperă atât elemente ale altor culturi, cât și propria cultură. Compararea devine un instrument de autocunoaștere: pentru a explica altcuiva un joc, un obicei sau o tradiție, copilul trebuie mai întâi să o înțeleagă el însuși.



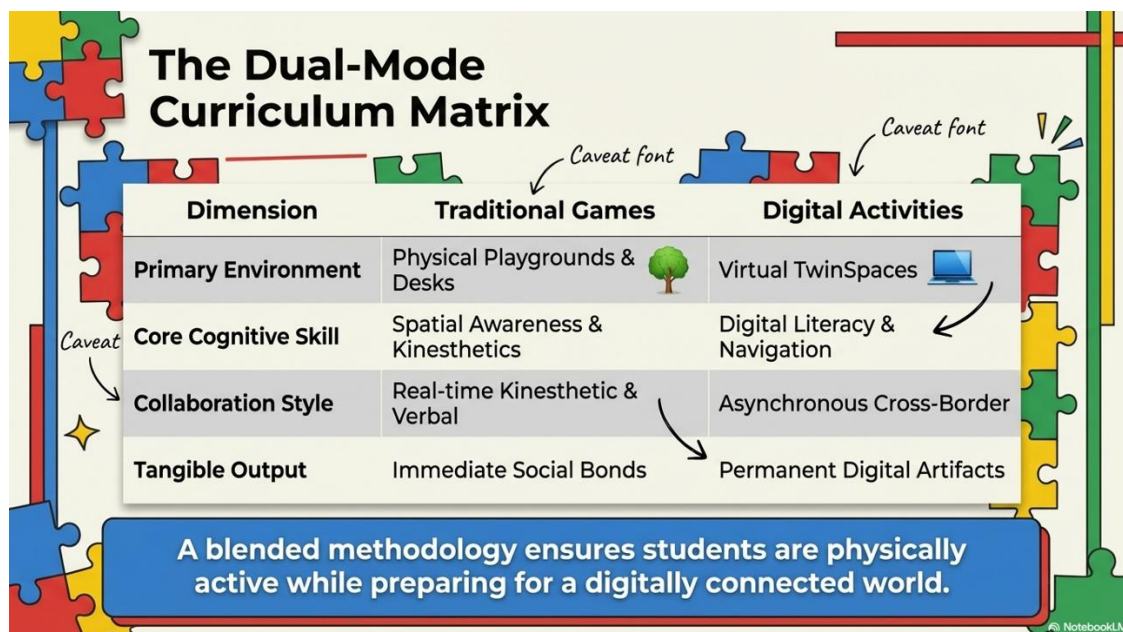
7.6. Beneficii pentru profesori

Profesorul devine organizator, facilitator, partener de învățare și membru al unei comunități profesionale internaționale. În ambele proiecte, profesorii au colaborat la planificare, distribuirea responsabilităților, realizarea produselor și evaluarea activităților. Cercetarea recent prezentată de European School Education Platform asupra impactului eTwinning indică, de asemenea, relevanța acestor proiecte pentru dezvoltarea competențelor personale, sociale, digitale, de cetățenie și de conștientizare și exprimare culturală.

8. Trecut și viitor – două dimensiuni ale aceleiași educații

Poate cea mai importantă concluzie a analizei este aceea că **tradiția și inovația nu se află în opoziție**.

Un joc tradițional poate fi vechi, dar modalitatea în care copiii îl descoperă poate fi modernă. O poveste transmisă de generații poate deveni conținut pentru o carte digitală. Un cântec poate fi reinterpretat într-un videoclip. Un obicei local poate fi prezentat într-o expoziție virtuală. O tradiție cunoscută într-un sat sau într-un oraș poate deveni cunoscută de copii din alte țări.



În acest sens, tehnologia devine un **pod între memoria culturală și viitor**.

Această abordare corespunde perspectivei UNESCO, potrivit căreia patrimoniul cultural imaterial nu este doar transmis, ci este recreat continuu de comunități.

Prin urmare, conservarea patrimoniului nu trebuie înțeleasă ca păstrare neschimbată, ci ca transmitere vie, adaptată contextului contemporan, fără pierderea semnificației sale culturale.

Pentru copilul de astăzi, o tradiție poate deveni relevantă tocmai atunci când îi este permis să o descopere cu propriile instrumente, să o compare cu experiența altor copii și să îi ofere o nouă formă de exprimare.

9. Concluzii

Analiza proiectelor „Intercultural Journey” și „Let's Play” evidențiază valoarea proiectelor eTwinning ca spații de întâlnire între cultură, educație și tehnologie.

Cele două proiecte demonstrează că patrimoniul cultural poate fi valorificat în contexte educaționale moderne fără a-și pierde autenticitatea. Dimpotrivă, prin cercetare, joc, colaborare și creație digitală, elementele culturale devin mai accesibile și mai atractive pentru generațiile tinere.

„Intercultural Journey” a pus accent pe descoperirea culturilor, colaborarea internațională și construirea unei perspective europene, în timp ce „Let's Play” a transformat jocurile tradiționale într-un instrument de învățare, comunicare și apropiere interculturală. Împreună, cele două experiențe arată că diversitatea culturală poate fi valorificată ca resursă pedagogică.

Beneficiile observate se extind de la dezvoltarea competențelor digitale și lingvistice până la creativitate, colaborare, autonomie, empatie, respect pentru diversitate și cetățenie activă. Aceste rezultate corespund direcțiilor europene privind dezvoltarea competențelor necesare participării active în societate și învățării pe tot parcursul vieții.

Defining the Educational Vision



© NotebookLM

În final, întrebarea nu ar trebui să fie dacă școala trebuie să aleagă între trecut și viitor. **Școala are nevoie de amândouă.**

Fără rădăcini, viitorul riscă să fie lipsit de identitate. Fără deschidere către viitor, tradiția riscă să rămână doar o amintire.

Proiectele eTwinning pot crea tocmai spațiul în care cele două se întâlnesc: **tradiția oferă sens, interculturalitatea oferă deschidere, tehnologia oferă instrumente, iar creativitatea oferă posibilitatea de a construi ceva nou.**

În această perspectivă, „Rădăcini în lumină” nu este doar o metaforă, ci poate deveni o adevărată filosofie a educației: **să-i învățăm pe copii să privească spre viitor fără să uite de unde au plecat și să descopere lumea fără să-și piardă propria identitate.**

Bibliografie

1. **European Commission / European School Education Platform.**
eTwinning – collaborative learning, international cooperation and key competences.
European School Education Platform.



2. **Documentația proiectului eTwinning „Intercultural Journey”,** aplicație pentru National Quality Label, 2026.

3. **Documentația proiectului eTwinning „Let's Play”,** aplicație pentru National Quality Label, 2026.

